

Udskriftsdato: 19. december 2025

2021/1 LSF 162 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af lov om politiets virksomhed, straffeloven, lov om vagtvirksomhed, lov om social service og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd og kriminalitet)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2021-10-0780

Forslag

til

Lov om ændring af lov om politiets virksomhed, straffeloven, lov om vagtvirksomhed, lov om social service og lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

(Styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd og kriminalitet)

§ 1

I lov om politiets virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1270 af 29. november 2019, som ændret ved § 2 i lov nr. 1174 af 8. juni 2021, foretages følgende ændringer:

1. Før § 6 b indsættes som overskrift:

»Nattelivszoner«

2. Efter § 6 b indsættes før overskriften før § 7:

»§ 6 c. På serveringssteder, hvortil der er almindelig adgang, som er placeret i en nattelivszone, og hvorfra der foregår salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til nydelse på eller ved salgsstedet, skal der i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 gøres brug af en autoriseret dørmænd eller vagt.

Stk. 2. Stk. 1 finder anvendelse 30 dage efter, at nattelivszonen får virkning.

§ 6 d. I nattelivszoner må der ikke fra steder, hvortil der er almindelig adgang, sælges eller udleveres alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Forbuddet mod salg og udlevering gælder ikke for serveringssteder med alkoholbevilling eller lejlighedstilladelse efter lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v., når salget eller udleveringen af alkoholholdige drikkevarer sker til nydelse på eller ved salgsstedet.

Stk. 3. Udbringning af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover må ikke ske i nattelivszoner i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 til steder, hvortil der er almindelig adgang. Forbuddet omfatter ikke udbringning til virksomheder.

Stk. 4. I det tidsrum, der er nævnt i stk. 1, skal alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover være effektivt afskærmet for publikum. Dette gælder dog ikke for de serveringssteder, der er nævnt i stk. 2.

§ 6 e. Politiet kan med henblik på at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed udstede påbud til en person om at forlade og ikke at tage ophold eller færdes i en eller flere nattelivszoner. Påbuddet efter 1. pkt. kan udstedes, når den adfærd, der begrundes påbuddet, er udvist i en nattelivszone og har tilknytning til nattelivet.

Stk. 2. Et påbud efter stk. 1 gælder fra tidspunktet for udstedelsen og indtil kl. 5.

Stk. 3. Påbud udstedt efter stk. 1 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

§ 6 f. I nattelivszoner er ikke-nødvendig kørsel med motorkøretøjer forbudt i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5. Forbuddet skal være behørigt afmærket.

Stk. 2. Politiet kan med samtykke fra vejmyndigheden træffe bestemmelse om, at hele eller dele af en vej ikke er omfattet af det forbud, der er nævnt i stk. 1. Opstår der uenighed mellem politiet og vejmyndigheden, afgøres sagen af rigspolitichefen.

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 2 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 4. Forbuddet, der er nævnt i stk. 1, omfatter ikke erhvervsmæssig kørsel.

Stk. 5. Politiet kan beslutte at udsætte tidspunktet for, hvornår det forbud, der er nævnt i stk. 1, træder i kraft for en nattelivszone.«

3. Efter kapitel 6 a indsættes:

»Kapitel 6 b

Straffebestemmelser vedrørende kapitel 3

§ 24 f. Med bøde straffes den, der overtræder § 6 c, stk. 1, § 6 d, stk. 1, 3 eller 4, eller § 6 f, stk. 1, 1. pkt., medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Stk. 2. Med bøde straffes endvidere den, som overtræder et påbud udstedt efter § 6 e, stk. 1.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

§ 2

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1851 af 20. september 2021, som ændret bl.a. ved § 4 i lov nr. 2592 af 28. december 2021, § 1 i lov nr. 2600 af 28. december 2021 og senest ved § 1 i lov nr. 2601 af 28. december 2021, foretages følgende ændringer:

1. I § 56, stk. 2, 1. pkt., ændres »§ 57« til: »§§ 57 og 57 a«.

2. Efter § 57 indsættes:

»§ 57 a. For personer, der på gerningstidspunktet var mellem 18 og 25 år, og som idømmes en betinget dom for overtrædelse af straffelovens § 119, § 119 a, § 119 b, § 123, § 134 a, § 244, stk. 1, § 252, stk. 1, § 260, stk. 1, § 266 eller § 291 eller overtrædelse af lov om euforiserende stoffer for så vidt angår salg eller vederlagsfri overdragelse med henblik på senere salg, kan retten som vilkår for udsættelsen bestemme, at den dømte skal opnå tilsynsmyndighedens godkendelse af økonomiske dispositioner, der overstiger en beløbsgrænse, der fastsættes af retten, og rette sig efter tilsynsmyndighedens bestemmelser om at anvende indtægter og formue til at indfri gæld til det offentlige.

Stk. 2. Den dømte undergives tilsyn i prøvetiden eller en del af denne. Vilkår om økonomisk kontrol ophører 1 år efter endelig dom.

Stk. 3. Afgørelser truffet af tilsynsmyndigheden efter stk. 1 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.«

3. I § 59, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 57« til: »§§ 57 og 57 a«.

4. I § 60, stk. 1, ændres »§ 57« til: »§§ 57 eller 57 a«.

§ 3

I lov om vagtvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 112 af 11. januar 2016, som ændret ved § 2 i lov nr. 1681 af 26. december 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 6, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »tilladelse hertil«: », jf. dog stk. 2«.

2. I § 6 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Autorisation til at udøve vagtvirksomhed omfatter adgang til at udøve vagtvirksomhed på jernbanestationer, jf. dog stk. 3.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

§ 4

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 170 af 24. januar 2022, foretages følgende ændringer:

1. I § 57 a, stk. 2, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) at barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang,«

Nr. 3 og 4 bliver herefter nr. 4 og 5.

2. I § 57 a, stk. 3, nr. 4, indsættes efter »tidspunkt«: »eller i et nærmere fastsat tidsrum«.

3. I § 57 b, stk. 2, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang,«

Nr. 3 og 4 bliver herefter nr. 4 og 5.

4. I § 57 b, stk. 3, indsættes efter nr. 1 som nyt nummer:

»2) undlade at færdes frem og tilbage eller tage ophold i et nærmere geografisk afgrænset område,«

Nr. 2-4 bliver herefter nr. 3-5.

5. I § 57 b, stk. 3, nr. 2, der bliver nr. 3, indsættes efter »tidspunkt«: »eller i et nærmere fastsat tidsrum«.

6. I § 57 b, stk. 4, ændres »nr. 2-4« til: »nr. 2-5«.

§ 5

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1333 af 9. december 2019, som ændret ved § 1 i lov nr. 1942 af 15. december 2020, § 28 i lov nr. 982 af 26. maj 2021, § 1 i lov nr. 157 af 31. januar 2022 og senest ved § 2 i lov nr. 158 af 31. januar 2022, foretages følgende ændring:

1. I § 94 ændres »§ 57« til: »§§ 57 og 57 a«.

§ 6

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2022.

Stk. 2. Regler fastsat i medfør af § 6, stk. 2, i lov om vagtvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 112 af 11. januar 2016, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af forskrifter udstedt i medfør af § 6, stk. 3, i lov om vagtvirksomhed.

§ 7

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. §§ 1 og 3 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 3. § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Baggrund

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Krav om serveringssteders brug af autoriserede dørmænd i nattelivszoner

3.1.1. Gældende ret

3.1.1.1. Restaurationslovens bestemmelser om restaurationsvirksomheders brug af dørmænd

3.1.2. Justitsministeriets overvejelser

3.1.3. Den foreslåede ordning

3.2. Forbud mod salg m.v. af alkohol i nattelivszoner

3.2.1. Gældende ret

3.2.2. Justitsministeriets overvejelser

3.2.3. Den foreslåede ordning

3.3. Bortvisning af uromagere fra nattelivszoner

3.3.1. Gældende ret

3.3.1.1. Politiloven

3.3.1.2. Ordensbekendtgørelsen

3.3.2. Justitsministeriets overvejelser

3.3.3. Den foreslåede ordning

3.3.3.1. Betingelser for udstedelse af et påbud

3.3.3.2. Geografisk og tidsmæssig afgrænsning samt administration

3.3.3.3. Straf for manglende efterkommelse af et påbud

3.4. Forbud mod ikke-nødvendig kørsel i nattelivszoner

3.4.1. Gældende ret

3.4.2. Justitsministeriets overvejelser

3.4.3. Den foreslåede ordning

3.5. Særvilkår om økonomisk kontrol

3.5.1. Gældende ret

3.5.2. Justitsministeriets overvejelser

3.5.3. Den foreslåede ordning

3.5.3.1. Betingelser for idømmelse af særvilkåret

3.5.3.2. Særvilkårets indhold

3.5.3.2. Dispositioner over et bestemt beløb

1.

3.5.3.2. Indfrielse af den unges gæld til det offentlige

2.

3.5.3.3. Særvilkårets etablering og den løbende kontrol

3.5.3.4. Vilkårsovertrædelse

3.6. Udvidelse af adgangen til at udøve vagtvirksomhed på offentligt område

3.6.1. Gældende ret

3.6.2. Justitsministeriets overvejelser

3.6.3. Den foreslåede ordning

3.7. Måltrettede forældreoplæg og børne- og ungeoplæg ved utryghedsskabende adfærd

3.7.1. Gældende ret

3.7.1.1. Forældreoplæg

3.7.1.2. Børne- og ungeoplæg

3.7.2. Justitsministeriets overvejelser

3.7.3. Den foreslåede ordning

3.7.3.1. Udvidelse af anvendelsesområdet for forældreoplæg og børne- og ungeoplæg

3.7.3.2. Justering af handlepligten i forældreoplæg og børne- og ungeoplæg

3.7.3.3. Indførelse af ny handlepligt i børne- og ungeoplægget

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

7. Miljømæssige konsekvenser

8. Forholdet til EU-retten

9. Hørte myndigheder og organisationer mv.

10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen (Socialdemokratiet) fremlagde i november 2021 udspillet ”Et tryggere Danmark”, der indeholder en række initiativer mod utryghedsskabende adfærd og kriminalitet. Det fremgår af udspillet, at danskernes tryghed er afgørende for regeringen. Ingen skal være bange for at færdes i det offentlige rum i Danmark – hverken i lys eller mørke. Danskerne skal kunne bevæge og opholde sig trygt og frit, ligegyldigt hvor de færdes. Det gælder også i nattelivet.

Udspillet er det seneste af regeringens iværksatte initiativer for at sikre et tryggere samfund. Regeringen har således bl.a. med Trygheds- og Sikkerhedspakken fra 2019 og med udspillet ”Tryghed for alle danskere” fra efteråret 2020 gennemført en lang række initiativer, der sætter hårdt ind over for utryghedsskabende adfærd og kriminalitet. Der er bl.a. indført mulighed for, at domstolene kan meddele personer, der er dømt for visse former for kriminalitet i nattelivet, et forbud mod at færdes i nattelivet i op til to år efter dommen. I samme forbindelse fik politiet hjemmel til at udpege såkaldte nattelivszoner, som er områder med en tæt koncentration af natklubber, barer, restauranter og lignende, hvor den dømte heller ikke må færdes.

Selvom regeringen har taget væsentlige skridt mod at sikre danskernes tryghed, er der stadig mere at gøre, og det er i det lys, regeringens seneste udspil skal ses. Der er fortsat eksempler på grupper, der dominerer områder i det offentlige rum og skaber utryghed. Festen i gaden har efter regeringens opfattelse taget overhånd flere steder i landet, særligt i de større byer, hvor et festligt natteliv har udviklet sig til stor ulempe for andre med fulde mennesker i gaderne, larm og brutale overfald mod tilfældige mennesker.

Nærværende lovforslag har på den baggrund til formål at gennemføre centrale dele af regeringens udspil ”Et tryggere Danmark”.

Lovforslaget indeholder for det første en række tryghedsskabende initiativer rettet mod nattelivet, idet der lægges op til at knytte flere retsvirkninger til de nattelivszoner, som politiet i dag kan udpege med hjemmel i politilovens § 6 b. Med lovforslaget foreslås det bl.a. at indføre et forbud mod detailsalg m.v. af alkohol i nattelivszonerne i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5, ligesom det foreslås at stille krav om, at der på serveringssteder beliggende i nattelivszoner i samme tidsrum skal være en autoriseret dørmænd eller vagt til stede.

Lovforslaget indeholder for det andet forslag om at indføre et nyt særvilkår om økonomisk kontrol i straffeloven, der retter sig mod unge mellem 18 og 25 år, som idømmes en betinget dom for visse typer af utryghedsskabende kriminalitet. Formålet med initiativet er at understøtte og vejlede unge om økonomiske forhold og dermed give unge, der står på kanten af en kriminel tilværelse, bedre forudsætninger for at leve et liv uden kriminalitet på den anden side af dommen.

Lovforslaget indeholder for det tredje et forslag om at indføre regler, der giver mulighed for, at private vagtvirksomheder kan udøve vagtvirksomhed på jernbanestationer med det formål at skabe øget tryghed på landets S-togsstationer.

Lovforslaget indeholder for det fjerde forslag om at indføre nye bestemmelser i serviceloven, således at utryghedsskabende adfærd tilføjes som en af betingelserne, der kan føre til et forældre- og børne- og ungepålæg, ligesom det foreslås at udvide handlepligten i børne- og ungepålægget, således at barnet eller den unge i en begrænset periode ikke må tage ophold eller færdes frem og tilbage i et geografisk afgrænset område.

2. Baggrund

Som en nyskabelse fik politiet ved en lovændring fra juli 2021 mulighed for at udpege såkaldte nattelivszoner. Efter § 6 b, stk. 1, i lov om politiets virksomhed kan politiet således for en nærmere bestemt

periode udpege et afgrænset geografisk område (nattelivszone), hvor et opholdsforbud meddelt efter straffelovens § 79 c, stk. 1, finder anvendelse.

Formålet med at indføre nattelivszoner var at øge trygheden og forebygge kriminalitet i nattelivet, idet udpegningen af nattelivszoner indebærer, at personer, der efter straffelovens § 79 c, stk. 1, er meddelt opholdsforbud, ikke må færdes i nattelivszoner fra kl. 24 til kl. 5.

Der findes i dag nattelivszoner i en række byer i Danmark. Der er således indført nattelivszoner både i store byer i Danmark, herunder København, Aarhus og Aalborg, samt i mindre byer, herunder Kolding, Vejle, Fredericia og Horsens. I visse af de store byer er der desuden indført flere nattelivszoner. I København er der f.eks. udpeget i alt fire nattelivszoner.

Udpegning af nattelivszoner kan ske, hvor der i det pågældende område er en tæt koncentration af natklubber, barer, caféer og lignende med åbningstid efter kl. 24, og udpegningen af en nattelivszone vurderes at være egnet til at imødegå lovovertrædelser i aften- og nattetimerne.

Politiet vil i forbindelse med udpegningen af en nattelivszone f.eks. kunne lægge vægt på, om der inden for et nærmere geografisk afgrænset område er en udpræget »gadeaktivitet« forstået sådan, at der i området typisk i aften- og nattetimerne befinder sig et større antal mennesker inden for det samme område. Derudover vil det kunne indgå i vurderingen, at der i området generelt konstateres et større antal overtrædelser af lovgivningen end i andre områder i aften- og nattetimerne, og at et forbud anses for egnet til at imødegå dette. En nattelivszone må ikke være større end påkrævet for at forebygge kriminalitet i nattelivet, og der skal fastsættes et tidsrum for en nattelivszone, der som udgangspunkt ikke kan overstige 2 år. Tidsrummet kan dog forlænges med indtil 2 år ad gangen. Der henvises i det hele til bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2020-2021, A, L 189 som fremsat, side 9.

Beslutningen om at udpege en nattelivszone træffes af politidirektøren eller den, som denne bemyndiger dertil. Beslutningen skal offentliggøres og bl.a. indeholde en angivelse af det afgrænsede geografiske område og tidsrum, som beslutningen gælder for.

En beslutning om at udpege en nattelivszone er rettet mod et bestemt sted, hvortil der er almindelig adgang. En sådan beslutning er således ikke rettet mod en enkelt borger eller en bestemt flerhed af borgere, men derimod mod en ubestemt og vekslende flerhed af borgere.

Med nærværende lovforslag ønsker regeringen bl.a. at knytte en række yderligere retsvirkninger til både de eksisterende og eventuelt kommende nattelivszoner. Det skal være med til at sikre, at der i områder, hvor der er en tæt koncentration af natklubber, barer, caféer og lignende med åbningstid efter kl. 24, begås mindre voldskriminalitet og skabes en højere grad af tryghed til fordel for både gæster og de personer, der bor i området. Med lovforslaget foreslås det at knytte i alt fire nye retsvirkninger til nattelivszoner, som er nærmere beskrevet under pkt. 3.1-3.4.

Når betingelserne for at udpege en nattelivszone er opfyldt, og politiet træffer beslutning herom i overensstemmelse med politilovens § 6 b, vil de foreslåede retsvirkninger følge automatisk med udpegningen. Der stilles således ikke krav om, at yderligere betingelser skal være opfyldt.

Det bemærkes, at politiets beslutning om at udpege en nattelivszone efter politilovens § 6 b, stk. 1,

efter Justitsministeriets opfattelse må karakteriseres som en generel forvaltningsakt, jf. Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 15 fra Folketingets Retsudvalg af 23. april 2021 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om politiets virksomhed, retsplejeloven og udlændingeloven (L 189).

Politiets beslutning om at udpege en nattelivszone vil derfor ikke være omfattet af de bestemmelser i forvaltningsloven, der vedrører partsbeføjelser, herunder partshøring, partsaktindsigt og begrundelse, medmindre der undtagelsesvist er grundlag for at antage, at enkelte personer eller virksomheder, herunder restaurationsvirksomheder, bliver individuelt berørt af beslutningen i en sådan grad, at de efter en konkret vurdering bør tillægges partsbeføjelser.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Krav om serveringssteders brug af autoriserede dørmænd i nattelivszoner

3.1.1. Gældende ret

3.1.1.1. Restaurationslovens bestemmelser om restaurationsvirksomheders brug af dørmænd

Lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 692 af 5. juli 2019 (herefter restaurationsloven), indeholder i § 15 a og § 15 b bestemmelser om restaurationsvirksomheders brug af dørmænd.

Efter restaurationslovens § 15 a, stk. 1, skal dørmænd i restaurationsvirksomheder være autoriserede. Autorisation meddeles af politiet og gælder for hele landet, jf. bestemmelsens 2. pkt. Efter restaurationslovens § 15 a, stk. 3, kan personer, som i henhold til lov om vagtvirksomhed er autoriseret til at drive vagtvirksomhed, og en vagtvirksomheds godkendte personale, uden anden autorisation varetage hvervet som dørmænd i restaurationsvirksomheder. Dørmænd, der ikke ansættes direkte af bevillingshaveren, men gennem et vagtselskab, kan således virke som dørmænd i restaurationer, jf. Folketingstidende 2003-2004, tillæg A, side 6064.

Ved udtrykket »dørmænd« efter restaurationsloven forstås først og fremmest en person, som udøver adgangskontrol i forbindelse med gæsters adgang til restaurationer. Dørmænd vil herudover kunne have en række andre opgaver til sikring af, at ophold i og uden for restaurationer sker på en for gæster samt det øvrige personale betryggende måde. Dørmænd vil bl.a. kunne have til opgave at tilkalde politi, hvis en situation ser ud til at komme ud af kontrol, eller der er foregået en kriminel handling, ligesom dørmænd vil kunne civilanholde personer og sikre, at vidner bliver, indtil politiet kommer, jf. Folketingstidende 2003-2004, tillæg A, side 6064.

Derimod vil f.eks. en tjener, en billetkontrollør i et teater med alkoholbevilling eller en receptionist på et hotel ikke være omfattet af begrebet »dørmænd« i lovens forstand, da det ikke er disses primære opgave at udøve adgangskontrol og f.eks. sikre orden i en eventuel kø foran stedet, jf. Folketingstidende 2003-2004, tillæg A, side 6064.

Efter restaurationslovens § 15 b, stk. 2, kan politiet undtagelsesvis bestemme, at reglerne i § 15 a om bl.a., at dørmænd skal være autoriserede, ikke eller kun delvis finder anvendelse i en virksomhed. Bestemmelsen kan f.eks. bruges, hvis restaurationen ved en enkelt lejlighed ønsker adgangskontrol, eller en restauration har en karakter, hvor der ikke forventes at opstå situationer, der har ordensmæssige eller ædruelighedsmæssige konsekvenser, jf. Folketingstidende 2003-2004, tillæg A, side 6065.

Efter restaurationslovens § 15 b, stk. 1, kan bevillingsmyndigheden meddele påbud om, at der i en restaurationsvirksomhed skal anvendes dørmænd, hvis det skønnes nødvendigt af hensyn til forsvarlig drift af virksomheden. Denne vurdering skal foretages i lyset af de overordnede hensyn, som loven bygger på, dvs. ædrueligheds-, ordens- og samfundsmæssige hensyn. Der skal således efter en konkret vurdering være en grund til at påbyde en restauratør, at der skal anvendes dørmænd i restaurationen. Dette kan især komme på tale, når en virksomhed har skiftet karakter, f.eks. hvis restaurationen får et yngre publikum og bliver meget besøgt på sene tidspunkter. Der kan også ses på, om der ofte er kø foran restaurationen. Der kan endvidere være en særlig risiko for vold, som kan have vist sig ved tidligere episoder, jf. Folketingstidende 2003-2004, tillæg A, side 6065.

Det vil ofte være politiet, som foreslår bevillingsmyndigheden, at en restaurationsvirksomhed meddeles et påbud om at anvende dørmænd. Et påbud efter restaurationslovens § 15 b, stk. 1, skal forinden drøftes med bevillingshaveren, og det skal indeholde en rimelig frist for bevillingshaveren til at etablere en dørmandsordning. Bevillingsmyndigheden skal ved overvejselen om udstedelse af påbud være opmærksom på, at kravet om en dørmandsordning kan medføre store udgifter for virksomheden, jf. Folketingstidende 2003-2004, tillæg A, side 6065.

3.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Alle skal kunne nyde en aften i byen uden frygt for, at en simpel uoverensstemmelse eller et skænderi i køen foran serveringsstedet udvikler sig og ender med et overfald.

Det er Justitsministeriets vurdering, at autoriserede dørmænd eller vagter kan bidrage til at skabe en større tryghed i nattelivet, herunder navnlig ude foran serveringssteder. Tilstedeværelsen af flere dørmænd i nattelivet vil kunne have en dæmpende effekt på uro og uorden, ligesom dørmændene hurtigt vil kunne gribe ind og tilkalde politi, hvis en situation ser ud til at komme ud af kontrol.

En restaurationsvirksomhed kan allerede i dag blive påbudt at anvende dørmænd, hvis det skønnes nødvendigt af hensyn til forsvarlig drift af virksomheden. Der gælder dog ikke et generelt krav om brug af dørmænd i områder med et udbredt natteliv og med tæt koncentration af barer, diskoteker m.v.

For at sikre at der i nattelivszoner, hvor der er en tæt koncentration af natklubber, barer, caféer m.v. med åbningstid efter kl. 24, er en særligt uddannet tilstede ude foran serveringsstederne, der kan bidrage til et tryggere natteliv, finder Justitsministeriet, at der bør indføres et krav om, at der på serveringssteder placeret i en nattelivszone skal anvendes en autoriseret dørmænd eller vagt i tidsrummet kl. 24 til kl. 5.

3.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i politilovens § 6 c, stk. 1, hvorefter der på serveringssteder, hvortil der er almindelig adgang, som er placeret i en nattelivszone, og hvorfra der foregår salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til nydelse på eller ved salgsstedet, i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 skal gøres brug af en autoriseret dørmænd eller vagt.

Et krav om brug af en dørmænd eller vagt efter den foreslåede bestemmelse i § 6 c, stk. 1, vil alene gælde for serveringssteder placeret i en nattelivszone udpeget af politiet i medfør af politilovens § 6 b, stk. 1.

Det bemærkes, at politiets beslutning om at udpege en nattelivszone efter politilovens § 6 b, stk. 1, efter Justitsministeriets opfattelse må karakteriseres som en generel forvaltningsakt, jf. Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 15 fra Folketingets Retsudvalg af 23. april 2021 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, lov om politiets virksomhed, retsplejeloven og udlændingeloven (L 189).

Politiets beslutning om at udpege en nattelivszone vil derfor ikke være omfattet af de bestemmelser i forvaltningsloven, der vedrører partsbeføjelser, herunder partshøring, partsaktindsigt og begrundelse, medmindre der undtagelsesvist er grundlag for at antage, at enkelte personer eller virksomheder, herunder restaurationsvirksomheder, bliver individuelt berørt af beslutningen i en sådan grad, at de efter en konkret vurdering bør tillægges partsbeføjelser.

Det foreslås, at kravet om brug af en dørmænd eller vagt først finder anvendelse 30 dage efter, at nattelivszone får virkning, jf. den foreslåede § 6 c, stk. 2. Det bemærkes i den forbindelse, at politiet i almindelighed offentliggør en beslutning om at udpege en ny nattelivszone 14 dage forinden, at nattelivszone får virkning. Det indebærer, at restaurationsvirksomheder i almindelighed vil have ca. 6 uger til at opfylde kravet om at gøre brug af en autoriseret dørmænd eller vagt på serveringssteder, der er beliggende i en nattelivszone.

Det forudsættes, at politiet efter at have truffet beslutning om at udpege en ny nattelivszone i medfør af politilovens § 6 b i videst muligt omfang orienterer berørte restaurationsvirksomheder herom. Dette er med henblik på, at virksomhederne gøres opmærksom på, at de nu omfattes af særlige regler gældende for nattelivszone, hvorfor de, senest 30 dage efter, at nattelivszone får virkning, skal leve op til kravet om brug af en autoriseret dørmænd eller vagt. Virksomheden er dog forpligtet til at opfylde kravet om brug af en autoriseret dørmænd eller vagt inden for den angivne frist, uanset om virksomheden har modtaget en orientering fra politiet eller ej.

Det foreslås, at kravet alene skal gælde i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5. Dette svarer tidsmæssigt til den almindelige lukketid efter restaurationsloven, hvorfor restaurationsvirksomheder, der holder åbent i dette tidsrum, som udgangspunkt skal have tilladelse hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte ethvert sted, der i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 serverer øl, vin og spiritus samt andre alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover. Det vil være uden betydning, om der på stedet også serveres drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på under 2,8, ligesom det vil være uden betydning, om serveringen sker indendørs eller udendørs og i forbindelse med servering af mad.

Kravet vil således omfatte natklubber, diskoteker, barer, værtshuse, restauranter, caféer og lignende, men også øvrige lokaliteter, hvorfra der foregår salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til nydelse på eller ved salgsstedet i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5. Kiosker og lignende vil ikke være omfattet af kravet om brug af en autoriseret dørmænd eller vagt, medmindre der sælges alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til nydelse på eller ved salgsstedet, idet kiosken m.v. således vil være at betragte som et serveringssted.

Et serveringssted vil ikke være omfattet af kravet om brug af en autoriseret dørmænd eller vagt efter den foreslåede i bestemmelse i § 6 c, stk. 1, hvis der på serveringsstedet ikke sælges alkohol med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til nydelse på eller ved salgsstedet i tidsrummet fra kl. 24 til

kl. 5, uanset om der på serveringsstedet må sælges alkohol til senere end kl. 24 i henhold til en meddelt alkohol- og natbevilling.

Det bemærkes, at der ikke med lovforslaget er tilsigtet en ændring i forhold til politiets praksis for, hvilke personalegrupper der i almindelighed godkendes til at varetage hvervet som dørmænd i medfør af restaurationslovens § 15 a, stk. 3.

Det forudsættes, at dørmændene eller vagten hovedsageligt vil opholde sig ude foran serveringsstedet eller i umiddelbar nærhed af entréen i det omfattede tidsrum, idet den væsentligste del af dørmændens eller vagtens arbejdsopgaver varetages udenfor eller i umiddelbar nærhed af entréen, f.eks. den almindelige adgangskontrol og opgaven med at sikre orden i en eventuel kø foran restaurationen. Der vil dog kunne forekomme situationer, hvor dørmændens eller vagtens tilstedeværelse midlertidigt er påkrævet inden for på serveringsstedet, f.eks. for at hjemsende gæster, der ikke opfører sig efter ordensreglerne eller for at støtte det øvrige personale ved kontakt med aggressive eller voldelige gæster.

Der tilsigtes ikke med den foreslåede ordning nogen ændring af en dørmænds arbejdsfunktioner, som disse er foreskrevet i forarbejderne til restaurationsloven.

Det bemærkes, at der ikke med lovforslaget er tilsigtet en ændring i forhold til bevillingsmyndighedens påbud efter restaurationslovens § 15 b. En restaurationsvirksomhed vil til enhver tid skulle efterkomme et påbud fra bevillingsmyndigheden om, at der i restaurationsvirksomheden skal anvendes dørmænd, jf. restaurationslovens § 15 b. Hvis bevillingsmyndigheden f.eks. påbyder en restaurationsvirksomhed at anvende to dørmænd af hensyn til forsvarlig drift af virksomheden, skal virksomheden efterkomme dette, uanset den foreslåede bestemmelse i politilovens § 6 c, stk. 1.

Der lægges op til, at den, der overtræder kravet om brug af en autoriseret dørmænd eller vagt, straffes med bøde, jf. den foreslåede § 24 f, stk. 1.

Det forudsættes i den forbindelse, at straffen for overtrædelse som udgangspunkt fastsættes til 2.500 kr. i førstegangstilfælde, 6.500 kr. i andengangstilfælde og 13.000 kr. i tredjegangstilfælde. Der forudsættes fastsat en højere bøde i fjerdegangstilfælde og derover. Bødeniveauet er fastsat under hensyntagen til de gældende bødeniveauer for overtrædelse af restaurationsloven.

Fastsættelsen af bødestrafen vil fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og de angivne straffniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Hvis en restaurationsvirksomhed gentagne gange overtræder den foreslåede bestemmelse i politilovens § 6 c, stk. 1, jf. den foreslåede § 24 f, stk. 1, vil alkoholbevillingen kunne tilbagekaldes administrativt i medfør af restaurationslovens § 19, stk. 1, nr. 2, hvorefter en alkoholbevilling kan tilbagekaldes, når der er særlig grund til at antage, at bevillingshaveren ikke vil eller kan drive restaurationsvirksomheden på forsvarlig måde.

3.2. Forbud mod salg m.v. af alkohol i nattelivszone

3.2.1. Gældende ret

Der er ikke i gældende lovgivning bestemmelser, der forbyder salg, udlevering eller udbringning af alkohol i bestemte tidsrum eller i bestemte områder.

Tilsvarende er der ikke i gældende lovgivning bestemmelser, der påbyder, at butikker m.v., der sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover, skal afskærme disse varer over for publikum i bestemte tidsrum.

Der har dog tidligere været regler om forbud mod salg af alkohol i bestemte tidsrum. Efter den tidligere lov om butikstid, jf. lov nr. 1260 af 20. december 2000, gjaldt efter den dagældende lovs § 8 et forbud mod salg, udlevering og udbringning af drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover i tidsrummet fra kl. 20 til kl. 6. Endvidere gjaldt et krav om, at disse drikkevarer skulle være effektivt afskærmet mod publikum i samme tidsrum, jf. den dagældende lovs § 9. Lov om butikstid, jf. lov nr. 1260 af 20. december 2000 blev ophævet ved § 8, stk. 3, i lov om detailsalg fra butikker m.v., jf. lov nr. 606 af 24. juni 2005.

3.2.1. Justitsministeriets overvejelser

Regeringen finder det problematisk, at der i flere byer i Danmark har udviklet sig et natteliv med larmende og støjende adfærd til stor gene for mange mennesker. Festende unge kan i dag købe alkohol billigere i detailvirksomheder end inde på serveringsstederne, hvilket kan trække mange unge – og dermed også festen – ud på gaden.

Den åbenlyse beruselse og indtagelse af alkohol i det offentlige rum kan skabe utryghed for personer, der bor eller færdes i området, ligesom det kan føre til, at skænderier, uoverensstemmelser og konfrontationer i nattelivet udvikler sig og ender med overfald.

Regeringen mener derfor, at der er behov for tiltag, der begrænser incitamentet til at flytte festen ud på gaden og i stedet trækker de festende unge ind på serveringsstederne, hvor der er større kontrol og opsyn med festen.

Det vides fra flere internationale studier, at en høj koncentration af barer og detailbutikker i et givent område, der sælger alkohol, har en sammenhæng med mængden af kriminalitet i området. Et tysk studie viser, at der i delstaten Baden-Württemberg, hvor der i årene 2010-2017 gjaldt et forbud mod detailsalg af alkohol i de sene aften- og nattetimer, skete et i fald i antallet af anmeldelser om simpel vold og grov vold med henholdsvis 11 og 8 procent i de sene aften- og nattetimer.

For at modvirke vold og anden kriminalitet i det offentlige rum, og dermed gøre det tryggere at færdes i nattelivet, finder Justitsministeriet, at der bør indføres regler, der forbyder salg, udlevering og udbringning af alkohol i nattelivszoner i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5.

3.2.2. Den foreslåede ordning

Det foreslås at indføre en ny bestemmelse i politilovens § 6 d, stk. 1, hvorefter der ikke må sælges eller udleveres alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 fra steder, hvortil der er almindelig adgang, og som er beliggende i en nattelivszone. Forbuddet mod salg og udlevering vil ikke gælde for serveringssteder med alkoholbevilling

eller lejlighedstilladelse efter lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v., når salget eller udleveringen sker til nydelse på eller ved salgsstedet, jf. det foreslåede stk. 2.

Det foreslås endvidere i politilovens § 6 d, stk. 3, 1. pkt., at indføre et forbud mod udbringning af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 til steder, hvortil der er almindelig adgang, og som er beliggende i en nattelivszone. Forbuddet mod udbringning omfatter dog ikke udbringning til virksomheder, jf. den foreslåede § 6 d, stk. 3, 2. pkt.

Forbuddet mod salg, udlevering og udbringning vil alene gælde i nattelivszoner, som politiet udpeger i medfør af politilovens § 6 b, stk. 1.

Forbuddet vil omfatte »steder, hvortil der er almindelig adgang«. Forbuddet er herved tiltænkt et bredt anvendelsesområde. Det er således f.eks. uden betydning, om salget m.v. sker fra et midlertidigt eller fast udsalgssted, eller om det sker fra en butik, en bod eller en vogn, der kører rundt fra sted til sted.

Forbuddet mod »udbringning« vil indebære, at der ikke må ske erhvervsmæssig udbringning af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til en kunde i en nattelivszone mod betaling af vederlag i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5. Hvis en kunde således f.eks. gennem et bud eller lignende tjenesteydelse bestiller alkoholholdige drikkevarer, der overstiger en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover, til levering inden for en nattelivszone, vil det være omfattet af forbuddet at bringe varen ud til kunden. Udbringning til virksomheder, herunder ved engrossalg eller lignende, vil ikke være omfattet af forbuddet, jf. den foreslåede § 6 d, stk. 3, 2. pkt. Det vil indebære, at f.eks. en detailbutik eller et serveringssted, der er beliggende i en nattelivszone, vil kunne modtage levering af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5.

Forbuddet mod salg, udlevering og udbringning vil kun gælde for steder, »hvortil der er almindelig adgang«, som skal forstås i overensstemmelse med definitionen i ordensbekendtgørelsens § 2. Forbuddet vil således f.eks. ikke omfatte udlevering eller udbringning, der sker i eller til private hjem, ligesom forbuddet mod salg f.eks. ikke vil omfatte private arrangementer, herunder firmaarrangementer, der foregår i en nattelivszone, hvortil der ikke er almindelig adgang.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 6 d, stk. 2, vil forbuddet mod salg og udlevering ikke gælde for serveringssteder med alkoholbevilling eller lejlighedstilladelse efter lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v., når salget eller udleveringen sker til nydelse på eller ved salgsstedet, jf. det foreslåede stk. 2. Det vil indebære, at serveringssteder, der har en alkoholbevilling eller lejlighedstilladelse, som gælder for servering af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover (stærke drikke) i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5, fortsat vil kunne foretage servering i overensstemmelse med bevillingen eller tilladelsen. Endvidere vil serveringssteder – hvis det i øvrigt er i overensstemmelse med lovgivningen og den meddelte alkoholbevilling eller tilladelse – kunne udlevere smagsprøver af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover.

Med henblik på at skabe sikkerhed for, at der ikke sælges eller udleveres drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover uden for det tilladte tidsrum, foreslås det at indsætte en bestemmelse i politilovens § 6 d, stk. 4, 1. pkt., hvorefter det er et krav, at drikkevarer, der overstiger en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover, skal være effektivt afskærmet over for publikum i tidsrummet fra

kl. 24 til kl. 5. Kravet om afskærmning gælder ikke for serveringssteder med alkoholbevilling eller lejlighedstilladelse, jf. det foreslåede stk. 4, 2. pkt.

Der lægges op til, at overtrædelse af forbuddet mod salg, udlevering og udbringning af alkohol i en nattelivszone straffes med bøde, jf. den foreslåede bestemmelse i § 24 f, stk. 1.

For erhvervsdrivende forudsættes det, at der ved udmålingen af straffen for overtrædelse af forbuddet mod salg, udlevering og udbringning, jf. den foreslåede § 6 d, stk. 1 og 3, i både førstegangs- og gentagelsestilfælde vil skulle skelnes mellem små virksomheder (1-9 ansatte), mellemstore virksomheder (10-49 ansatte) samt store virksomheder (50 ansatte eller derover).

For små virksomheder forudsættes bøden som udgangspunkt fastsat til 3.000 kr. i førstegangstilfælde, 6.000 kr. i andengangstilfælde og 9.000 kr. i tredje gangstilfælde. Der forudsættes fastsat en højere bøde i fjerdegangstilfælde eller derover.

For mellemstore virksomheder vil bødeniveauet som udgangspunkt skulle forhøjes med 100 pct., mens det for store virksomheder vil skulle forhøjes med 300 pct. Dette gælder både i førstegangs- og i gentagelsestilfælde.

Hvis juridiske personer, som ikke er erhvervsdrivende, herunder ikke-erhvervsdrivende fonde og foreninger, overtræder forbuddet, forudsættes bøden som udgangspunkt fastsat til 3.000 kr. i førstegangstilfælde, 6.000 kr. i andengangstilfælde og 9.000 kr. i tredje gangstilfælde. Der forudsættes fastsat en højere bøde i fjerdegangstilfælde og derover.

Det forudsættes, at der ved udmålingen af straffen for overtrædelse af den foreslåede § 6 d, stk. 4, jf. § 24 f, stk. 1, om effektiv afskærmning, vil skulle skelnes mellem små virksomheder (1-9 ansatte), mellemstore virksomheder (10-49 ansatte) samt store virksomheder (50 ansatte eller derover).

For små virksomheder forudsættes bøden som udgangspunkt fastsat til 1.000 kr. uden gentagelsesvirkning.

For mellemstore virksomheder vil bødeniveauet som udgangspunkt skulle forhøjes med 100 pct., mens det for store virksomheder vil skulle forhøjes med 300 pct. uden gentagelsesvirkning.

Fastsættelsen af bødestraften vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og de angivne straffniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

3.3. Bortvisning af uromagere fra nattelivszoner

3.3.1. Gældende ret

Lov om politiets virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1270 af 29. november 2019, som ændret ved lov nr. 1174 af 8. juni 2021 (herefter politiloven), og bekendtgørelse nr. 511 af 20. juni 2005 om politiets sikring af den offentlige orden og beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed

m.v. samt politiets adgang til at iværksætte midlertidige foranstaltninger med senere ændringer (herefter ordensbekendtgørelsen) indeholder en række bestemmelser, der giver politiet mulighed for at udstede påbud mod ophold i bestemte områder til personer på baggrund af de pågældendes adfærd.

3.3.1.1. Politiloven

Efter politilovens § 5, stk. 2, kan politiet med henblik på at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren.

Politiet kan i medfør af denne bestemmelse bl.a. udstede påbud om at foretage eller undlade en bestemt adfærd. Der kan efter omstændighederne f.eks. meddeles påbud om at forlade et offentligt område eller påbud om ikke at tage ophold i sit hjem, jf. Folketingstidende 2003-2004, tillæg A, side 5918.

Udtrykket »fare for forstyrrelse af den offentlige orden« omfatter f.eks. gadeuorden, værtshusuorden, uanstændig adfærd, støjende adfærd og krænkelse af fællesgoder som monumenter og lignende. Forstyrrelse af den offentlige orden vil endvidere kunne være f.eks. slagsmål, bålaftænding, uroligheder i tilknytning til fodboldkampe, fysiske blokader, husbesættelser, høj musik på offentligt sted eller fra en ejendom, skrigen og råben, tuden med sirener m.v.

Også hensynet til myndighedsudøvelse kan være omfattet. Politiet vil således af hensyn til en uhindret udførelse af politiets opgaver efter omstændighederne kunne påbyde tilskuere at holde en vis afstand til politiforretninger, ulykkessteder og lignende, jf. Folketingstidende 2003-2004, tillæg A, side 5917.

Udtrykket »fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed« omfatter fare for borgernes liv, helbred eller ejendom i forbindelse med ulykker, sygdom m.v. Det er i den forbindelse uden betydning, om faren er opstået som følge af andre personers adfærd eller skyldes naturskabte begivenheder, som f.eks. kraftig blæst, der medfører risiko for, at en mur vælter ud over en befærdet gade, eller risiko for kemikalieudslip fra en virksomhed eller for jordskred.

Politiet vil i den forbindelse kunne gribe ind over for potentielle ofre ved f.eks. kortvarigt at frihedsberøve en person for at bringe den pågældende ud af en faresituation. Politiet vil endvidere kunne foretage indgreb over for den eller de personer, der selv har sat et farligt begivenhedsforløb i værk, jf. Folketingstidende 2003-2004, tillæg A, side 5917.

Indgreb efter politilovens § 5, stk. 2, forudsætter, at der er konstateret en konkret og nærliggende fare for forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed. Hvorvidt der foreligger den til et indgreb fornødne fare afhænger af en konkret vurdering af situationen.

Det er ikke en betingelse, at der er realiseret en krænkelse af den offentlige orden eller enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed, men der skal være en vis sandsynlighed for, at det vil ske. Et indgreb forudsætter ikke nødvendigvis viden om, hvorledes en krænkelse i detaljer vil udmønte sig, eller hvilke konkrete interesser der vil blive krænkede. Endvidere forudsætter en konkret og nærliggende fare ikke nødvendigvis, at faren i tidsmæssig sammenhæng er tæt på at blive realiseret. Det afgørende er sandsynligheden for, at faren vil blive realiseret, hvis ikke politiet griber ind.

Det forhold, at en person er kendt som uromager, kan ikke i sig selv danne grundlag for et indgreb. Tidli-

gere erfaringer med en person – eller en gruppe af personer – vil imidlertid sammen med de konkrete omstændigheder kunne indgå i vurderingen af, om der er en konkret og nærliggende fare for forstyrrelse af orden eller sikkerhed, jf. Folketingstidende 2003-2004, tillæg A, side 5917.

Et påbud efter politilovens § 5, stk. 2, om at forlade et bestemt område har ikke retsvirkning ud over den aktuelle situation, som har givet anledning til påbuddet. Bestemmelsen giver således politiet hjemmel til at påbyde en person at fjerne sig, men ikke til at forbyde, at vedkommende inden for en vis rum tid indfinder sig i området igen.

Overtrædelse af et påbud efter politilovens § 5, stk. 2, kan ikke straffes.

3.3.1.2. Ordensbekendtgørelsen

Efter ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 1, kan politiet påbyde enhver at undlade at stå stille på et bestemt sted eller at færdes frem og tilbage på kortere strækninger, når den pågældendes ophold eller færd medfører ulempe for de omkringboende eller forbipasserende, eller når der er begrundet formodning om, at den pågældende på dette sted udøver en strafbar adfærd.

Et påbud efter ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 1, har på samme måde som et påbud efter politilovens § 5, stk. 2, ikke retsvirkning ud over den aktuelle situation, som har givet anledning til påbuddet.

I medfør af ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 2, kan politiet, når en person flere gange har overtrådt bekendtgørelsens § 3, stk. 1-3 eller 5, om visse former for forstyrrelse af den offentlige orden, meddele den pågældende et zoneforbud på 100 meter fra det sted, hvor den seneste overtrædelse er begået. Det er en betingelse for meddelelse af forbud, at der er grund til at tro, at den pågældende ellers vil gentage forseelserne inden for det område, som forbuddet vil omfatte.

Det følger herudover af ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 3, at bestemmelsen i § 6, stk. 2, for så vidt angår veje, tilsvarende finder anvendelse med hensyn til den, over for hvem § 6, stk. 1, i oftere gentagne tilfælde er bragt i anvendelse. Ifølge ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 6, skal der fastsættes en frist for zoneforbud efter § 6, stk. 2 eller 4. Fristen kan ikke overstige 2 år.

Efter § 6, stk. 3, i ordensbekendtgørelsen kan politiet meddele en person, der har overtrådt bekendtgørelsens § 3, stk. 4, om forbud mod at etablere og opholde sig i lejre af permanent karakter, en advarsel eller forbud imod at færdes frem og tilbage eller tage ophold inden for den kommune, hvor overtrædelsen er begået. Det er en betingelse for meddelelse af forbud, at der er grund til at tro, at den pågældende ellers vil gentage overtrædelsen inden for det område, som forbuddet vil omfatte.

Efter § 6, stk. 5, i ordensbekendtgørelsen kan politiet meddele en person, der har udvist en særligt utryghedsskabende adfærd, eller ved sin adfærd har bidraget til at skabe særlig utryghed, et zoneforbud på 500 meter fra det sted, hvor adfærden har fundet sted. Hvis geografiske eller andre hensyn tilsiger det, kan der meddeles et zoneforbud på indtil 1.000 meter. Ifølge ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 7, skal der fastsættes en frist for zoneforbud efter § 6, stk. 5. Fristen kan ikke overstige 3 måneder. Den kan forlænges med indtil 3 måneder ad gangen.

Overtrædelse af bestemmelserne i ordensbekendtgørelsen eller de i medfør af bekendtgørelsen udstedte

regler og bestemmelser samt overtrædelse af eller manglende efterkommelse af påbud eller forbud, herunder zoneforbud meddelt i medfør af bekendtgørelsen, straffes med bøde, jf. bekendtgørelsens § 18, stk. 1.

Dette gælder dog ikke overtrædelse af zoneforbud meddelt efter ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 3 og 5. Det følger således af bekendtgørelsens § 18, stk. 2, at manglende efterkommelse af forbud udstedt i medfør af § 6, stk. 3 og 5, straffes med fængsel indtil 1 år og 6 måneder, under særligt formildende omstændigheder dog med bøde.

3.3.2. Justitsministeriets overvejelser

Der har de senere år været flere eksempler på brutale og meningsløse overfald i nattelivet, hvor ofre er blevet overrasket af en overfaldsmand uden for baren eller på vej hjem fra en aften i byen. Tal fra Offerundersøgelserne for årene 2016-2020 viser, at hver femte tilfælde af vold sker i nattelivet, og det går ofte ud over mennesker, der ingen relation har til gerningsmanden på forhånd.

Overfald og anden voldelig adfærd i nattelivet vil i visse tilfælde kunne undgås, hvis det i tide lykkes at få potentielle uromagere og voldsparete personer væk fra de områder, hvor der er festende unge, og hvor der er større risiko for konfrontationer.

Politiet har i medfør af politiloven og ordensbekendtgørelsen mulighed for at give påbud til bestemte personer om ikke at opholde sig i et bestemt område. Sådanne påbud har dog ikke retsvirkning ud over den aktuelle situation, og politiet kan derfor ikke med hjemmel i disse bestemmelser forbyde, at personerne igen indfinder sig i området. Hertil kræves, at betingelserne for zoneforbud, jf. ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 2-5, er til stede.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at der bør etableres hjemmel til, at politiet – med henblik på at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed – kan udstede påbud til en person om at forlade en nattelivszone og ikke igen at tage ophold eller færdes i zonen resten af aftenen og natten. Det skal sikre, at potentielle uromagere kan sendes væk fra festen, og at de ikke kort tid efter vender tilbage til området.

3.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der indføres en ny bestemmelse i politilovens § 6 e, stk. 1, hvorefter politiet med henblik på at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed kan udstede påbud til en person om at forlade og ikke igen at tage ophold eller færdes i en eller flere nattelivszoner udpeget af politiet i medfør af § 6 b, stk. 1.

3.3.3.1. Betingelser for udstedelse af et påbud

Der lægges med den foreslåede bestemmelse i politilovens § 6 e, stk. 1, op til, at politiet med henblik på at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed kan udstede et påbud til en person om at forlade og ikke igen at tage ophold eller færdes i en eller flere nattelivszoner udpeget af politiet i medfør af politilovens § 6 b, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med politilovens § 5, stk. 2, hvorefter politiet har en

række forskellige indgrebsmuligheder af varierende intensitet, og hvorefter politiet ligeledes kan udstede forskellige påbud med henblik på at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

Udtrykket »forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed« skal forstås som i politilovens § 5, stk. 2, og omfatter således f.eks. gadeuorden, værtshusuorden, uanstændig adfærd, støjende adfærd og krænkelse af fællesgoder som monumenter og lignende, ligesom det endvidere vil kunne omfatte f.eks. slagsmål, fysiske blokader, høj musik på offentligt sted, skrigen og råben, tuden med sirener m.v. Omfattet er også fare for borgernes liv, helbred eller ejendom. Der henvises herom til lovforslagets pkt. 3.3.1.

Et påbud efter den foreslåede bestemmelse vil på samme måde som indgreb efter politilovens § 5, stk. 2, kunne foretages med henblik på at »afværge fare«. Hvorvidt der foreligger den til indgreb fornødne fare vil afhænge af en konkret vurdering af situationen, men det forudsættes, at der er konstateret en konkret og nærliggende fare for forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Det er således ikke en betingelse for udstedelsen af et påbud, at der er realiseret en krænkelse af den offentlige orden eller enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed, men der skal være en vis sandsynlighed for, at det vil ske. Udstedelsen af et påbud forudsætter ikke nødvendigvis viden om, hvorledes en krænkelse i detaljer vil udmønte sig, eller hvilke konkrete interesser der vil blive krænket. Endvidere forudsætter en konkret og nærliggende fare ikke nødvendigvis, at faren i tidsmæssig sammenhæng er tæt på at blive realiseret, ligesom det ikke er påkrævet, at faren vurderes at ville være til stede i hele det tidsrum, hvor påbuddet gælder, dvs. indtil kl. 5.

Det afgørende er sandsynligheden for, at faren vil blive realiseret, hvis ikke politiet griber ind, og at faren er til stede på tidspunktet for påbuddets udstedelse. Et påbud efter den foreslåede bestemmelse vil f.eks. kunne være relevant i situationer, hvor der er optræk til slagsmål foran et værtshus eller lignende, når der er en vis sandsynlighed for, at der ellers vil blive slagsmål og dermed fare for orden og sikkerhed.

Det forhold, at en person er kendt som uromager, kan ikke i sig selv danne grundlag for et indgreb. Tidligere erfaringer med en person eller en gruppe af personer vil – på samme måde som efter den gældende § 5, stk. 2, i politiloven – imidlertid sammen med de konkrete omstændigheder kunne indgå i vurderingen af, om der er en konkret og nærliggende fare for forstyrrelse af orden eller sikkerhed.

Et påbud efter den foreslåede § 6 e, stk. 1, vil alene kunne udstedes, når den adfærd, der begrundes påbuddet, er udvist i en nattelivszone og har tilknytning til nattelivet.

Adfærden vil almindeligvis have tilknytning til nattelivet, når adfærden er udvist i aften- og nattetimerne eller på anden måde er udvist i tilknytning til den pågældendes færden i nattelivet. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor adfærden er udvist om aftenen eller natten i forbindelse med eller i forlængelse af, at den pågældende har opholdt sig på en natklub, bar eller lignende. Derimod vil det ikke være omfattet af den foreslåede § 6 e, stk. 1, hvis en person f.eks. om formiddagen udviser en i øvrigt påbudsbegrundende adfærd foran en café eller lignende.

I overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip forudsættes det, at udstedelsen af et påbud efter stk. 1 kræver, at politiet vurderer, at mindre indgribende midler ikke skønnes

at være tilstrækkelige til at afværge faren. Dette skal i øvrigt ses i sammenhæng med politiets almindelige indgrebsmuligheder efter politilovens § 5, stk. 2, hvorefter politiet kan foretage en række forskellige indgreb af varierende intensitet. Der kan derfor tænkes situationer, hvor politiet vil kunne afværge faren ved brug af et mindre indgribende middel efter § 5, stk. 2.

Det er dog ikke et krav efter den foreslåede bestemmelse, at politiet forinden beslutningen om at udstede et påbud efter § 6 e, stk. 1, skal have meddelt forudgående advarsel, påbud efter § 5, stk. 2, eller på lignende måde forsøgt at afværge faren, men det vil kunne indgå som et moment i politiets vurdering af, om der er andre og mindre indgribende midler, der vil være mere egnede til at afværge faren.

Vurderingen af, hvilke indgreb der bør iværksættes, vil afhænge af en konkret vurdering af situationen. Et påbud efter den foreslåede bestemmelse i politilovens § 6 e, stk. 1, vil f.eks. være relevant at overveje ved optræk til slagsmål foran et værtshus eller lignende, hvor et påbud efter § 5, stk. 2, om at bringe adfærden til ophør eller om at forlade et område i en vis rum tid ikke vurderes at være tilstrækkelige midler til at afværge faren. Det afgørende vil være, om der er grund til at tro, at faren fortsat vil være til stede, hvis der ikke gribes ind med et påbud efter den foreslåede § 6 e, stk. 1, eller hvis der er grund til at tro, at den adfærd, der giver anledning til faren, vil gentage sig i løbet af aftenen eller natten. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis den pågældende fremstår særligt beruset eller påvirket, og at pågældende af den grund har svært ved at styre sine handlinger eller sit temperament, eller hvis pågældende i øvrigt fremstår konfliktsøgende. Der vil endvidere kunne lægges vægt på, om pågældende udviser en truende eller intimiderende adfærd over for andre i området. Det er dog ikke et krav efter den foreslåede bestemmelse, at den udviste adfærd skal have karakter af en kriminel handling.

Hvis en eller flere personer udviser almindelig støjende adfærd, vil det i almindelighed være relevant at anvende mindre indgribende midler end et påbud efter den foreslåede § 6 e, stk. 1, i forsøg på at afværge faren. Der vil dog undtagelsesvist kunne forekomme situationer, hvor det er nødvendigt at udstede et påbud efter den foreslåede § 6 e, stk. 1, ved støjende adfærd, f.eks. hvis den støjende adfærd, trods flere advarsler, gentager sig, og støjen er til betydelig gene for omgivelserne, herunder beboere i området.

3.3.3.2. Geografisk og tidsmæssig afgrænsning samt administration

Et påbud efter de foreslåede bestemmelser i politilovens § 6 e, stk. 1 og 2, vil indebære, at modtageren af påbuddet vil skulle forlade den nattelivszone, som pågældende på tidspunktet for udstedelsen af påbuddet opholder sig i, og at pågældende ikke må tage ophold eller færdes i den pågældende nattelivszone og eventuelt øvrige nattelivszoner, som politiet måtte have besluttet at inkludere i påbuddet, i tidsrummet fra udstedelsen af påbuddet og indtil kl. 5. Påbuddets tidsmæssige udstrækning vil således afhænge af, hvornår på aftenen eller natten, det er udstedt.

Det forudsættes, at politiet i forbindelse med påbuddets udstedelse vejleder den pågældende om påbudets indhold og udstrækning. Det er dog i almindelighed den enkeltes eget ansvar at orientere sig om den præcise afgrænsning af nattelivszonen. Endvidere vil politiet, hvis der konkret skønnes at være behov herfor, f.eks. på grund af den pågældendes tilstand, kunne vise den pågældende ud af nattelivszonen eller hjem, hvis den pågældende har bopæl i nattelivszonen.

Påbuddet omfatter »ophold eller færden« i den pågældende nattelivszone, hvorved forstås alle steder med almindelig adgang, jf. ordensbekendtgørelsens § 2, stk. 1. Det forhold, at pågældende ikke må tage

ophold eller færdes i nattelivszonen, vil indebære, at den pågældende som det klare udgangspunkt heller ikke må passere igennem nattelivszonen.

Hvis en person, der bor i den pågældende nattelivszone, har fået udstedt et påbud, vil den pågældende kunne bevæge sig frit til og fra sin bopæl og ud i lokalområdet uden for nattelivszonen. Den pågældende vil således kunne passere igennem nattelivszonen, f.eks. med henblik på at foretage indkøb uden for zonen, men vil ellers ikke kunne færdes frem og tilbage eller tage ophold i zonen.

Hvis helt ekstraordinære forhold gør sig gældende, f.eks. behov for at søge akut sundhedsfaglig hjælp eller lignende inden for zonen, vil den pågældende kunne opholde sig i zonen, når det er påkrævet for at modtage den fornødne hjælp. Dette gælder både for personer med og uden bopæl inden for nattelivszonen.

Det forudsættes, at påbuddet i udgangspunktet alene vil omfatte den nattelivszone, hvor den påbudsbegrundende adfærd er udvist. Politiet kan dog efter en konkret vurdering beslutte, at påbuddet skal gælde flere nattelivszoner i samme by. Det afgørende vil være, om der er grund til at tro, at den adfærd, der giver anledning til faren, vil gentage sig i andre nattelivszoner i løbet af aftenen eller natten, således at et påbud i den pågældende nattelivszone ikke er tilstrækkelig. Der vil navnlig skulle lægges vægt på, om den nattelivszone, hvor den påbudsbegrundende adfærd er udvist, geografisk ligger tæt på en eller flere andre nattelivszoner, og om den pågældende således uden større besvær vil kunne indfinde sig i en ny nattelivszone.

Endvidere vil der kunne lægges vægt på den pågældendes tilstand, herunder om pågældende fremstår særligt beruset eller påvirket, og at pågældende af den grund har svært ved at styre sine handlinger eller sit temperament eller om pågældende generelt fremstår konfliktsøgende. Der vil også kunne lægges vægt på, om den pågældende har udvist en aggressiv adfærd, og om politiet har måtte gribe ind for at afværge en mulig slåskamp eller lignende.

En beslutning om udstedelse af et påbud efter den foreslåede bestemmelse udgør efter Justitsministeriets vurdering en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Dette indebærer, at adressaten for beslutningen tildeles en række partsbeføjelser, f.eks. ret til partshøring.

Efter forvaltningsloven kan en række af partsbeføjelserne imidlertid fraviges konkret, f.eks. hvis adressatens interesse i at kunne udnytte de pågældende partsbeføjelser findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige interesser, jf. f.eks. forvaltningslovens § 8, stk. 2 (partsrepræsentation), § 19, stk. 2, nr. 3 (partshøring) og § 21, stk. 2, nr. 2 (udtaleret). Fravigelse af partsbeføjelserne forudsætter, at myndigheden i hvert enkelt tilfælde foretager en konkret afvejning af på den ene side adressatens interesse i at opnå den pågældende partsbeføjelse og på den anden side de væsentlige hensyn til offentlige interesser.

Hvad angår de konkrete beslutninger om bortvisning og forbud, må det antages i almindelighed at udgøre et tungtvejende hensyn, at beslutningerne vil skulle træffes hurtigt ”på stedet” med henblik på at afværge fare for den offentlige orden eller for enkeltpersoner og den offentlige sikkerhed. Det er på den baggrund Justitsministeriets vurdering, at betingelserne for at fravige en række af partsbeføjelserne i almindelighed vil være til stede ved en beslutning om at udstede et påbud efter den foreslåede bestemmelse.

En adressat for beslutningen vil dog kunne udnytte sine beføjelser som part til efterfølgende at anmode

politiet om partsaktindsigt efter forvaltningslovens §§ 9-18 i de dokumenter, der vedrører adressatens sag, ligesom adressaten efterfølgende også vil kunne forlange en skriftlig begrundelse for beslutningen efter forvaltningslovens § 23.

3.3.3.3. Straf for manglende efterkommelse af et påbud

Der lægges op til, at en manglende efterkommelse af et påbud udstedt i medfør af politilovens § 6 e, stk. 1, straffes med bøde, jf. den foreslåede § 24 f, stk. 2.

Det forudsættes i den forbindelse, at straffen for overtrædelse af et påbud som udgangspunkt fastsættes til en bøde på 3.000 kr.

Fastsættelsen af straffen vil dog fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

3.4. Forbud mod ikke-nødvendig kørsel i nattelivszoner

3.4.1. Gældende ret

Færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1710 af 13. august 2021, indeholder i §§ 92 og 92 a bestemmelser om vejmyndighedens og politiets adgang til at træffe afgørelser om færdselsindskrænkninger.

De offentlige veje inddeles i statsveje og kommuneveje, jf. vejlovens § 3, stk. 1, nr. 2. Herudover findes der private fællesveje. Transportministeren er vejmyndighed for statsvejene, og administrationen af statsvejene er henlagt til Vejdirektoratet, jf. vejlovens § 6, stk. 1 og 2. Kommunalbestyrelsen er vejmyndighed for kommunevejene, jf. vejlovens § 7, og for de private fællesveje, jf. lov om private fællesveje § 1, stk. 2.

Efter færdselslovens § 92, stk. 1, kan vejmyndigheden for en offentlig vej med samtykke fra politiet træffe færdselsmæssige bestemmelser, som indvirker på vejens udnyttelse eller indretning. Der kan bl.a. træffes bestemmelse om parkering og standsning, etablering af fodgængerfelter og forbud mod visse færdselsarter, herunder med henblik på etablering af gågader, jf. færdselslovens § 92, stk. 1, nr. 1-3. Der er ikke noget i vejen for, at der ved beslutninger om foranstaltninger efter stk. 1 også varetages hensyn til andet end de færdselsmæssige forhold, f.eks. miljømæssige hensyn, jf. Folketingstidende 1975-76, tillæg A, spalte 410. Der er imidlertid ikke nævnt noget om varetagelse af ordensmæssige hensyn.

Kommunalbestyrelsen kan med politiets samtykke for så vidt angår private fællesveje træffe tilsvarende færdselsmæssige bestemmelser, som indvirker på vejens udnyttelse eller indretning, jf. lov om private fællesveje § 57, stk. 2, og færdselslovens § 92, stk. 1, 2. pkt.

Efter lov om private fællesveje § 57, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen således med politiets samtykke bestemme, at der på en privat fællesvej skal foretages ændringer og foranstaltninger som nævnt i § 57, stk. 1, herunder afspærring af vejen eller etablering eller ændring af foranstaltninger med henblik på regulering af færdslen, jf. færdselslovens §§ 92, 92 a og 100. Beslutninger efter stk. 2 skal være begrundet

i almene offentlige hensyn, først og fremmest hensynet til den almene trafik, jf. Folketingstidende 2010-2011, tillæg A, side 41.

Efter færdselslovens § 92, stk. 2, kan vejmyndigheden endvidere efter stk. 1 træffe bestemmelse om hel eller delvis afspærring af offentlig vej, såfremt afspærringen gennemføres ved afmærkning, ved opsætning af bomme eller på anden tilsvarende måde.

Efter færdselslovens § 92, stk. 4, kan vejmyndigheden ikke forbyde færdselsarter, herunder etablere bilfrie zoner, på private fællesveje, medmindre der gives samtykke fra politiet og grundejerne.

Efter færdselslovens § 92 a, stk. 1, kan politiet med samtykke fra den relevante vejmyndighed træffe bestemmelse om indførelse af ubetinget vigepligt og påbud om ensrettet færdsel.

3.4.2. Justitsministeriets overvejelser

Det udgør efter regeringens opfattelse et problem, at der i nattelivet, navnlig i de større byer, og i områder med stor koncentration af festende unge, ofte forekommer kørsel, som tiltrækker sig opmærksomhed ved eksempelvis unødigt brug af horn, hjulspind, høj fart, høj musik eller lignende. Rigspolitiet har således oplyst, at det i de større byer ofte ses, at personer med f.eks. tilknytning til bandemiljøet kører rundt i nattelivet i større luksusbiler i sportsudgaver med kraftige motorer, såkaldte muskelbiler, og i den forbindelse viser deres biler frem som statussymboler. Denne form for opmærksomhedssøgende kørsel kan være med til at skabe utryghed blandt de festende unge, ligesom der kan opstå farlige situationer, hvis en bil passerer med høj fart i et område med mange berusede personer.

Regeringen finder det samtidig problematisk, at der, navnlig i de større byer, har udviklet sig et natteliv med larmende og støjende adfærd til stor gene for mange mennesker. Høj musik og larm fra biler med store motorer bidrager til yderligere gene. Det gælder navnlig i de sene aften- og nattetimer.

Regeringen finder på denne baggrund, at der er behov for at kunne begrænse færdslen i de nattelivszoner, som politiet udpeger, ud fra ordensmæssige hensyn. Det bidrager til, at festende unge kan færdes trygt i nattelivet, og at beboere og andre, der opholder sig i områder med et udpræget natteliv, ikke bliver unødvendigt generet af larm og støj fra biler, der uden formål kører rundt i nattelivet.

Efter Justitsministeriets opfattelse er der ikke i gældende lovgivning regler, der gør det muligt at foretage færdselsindskrænkninger af ordensmæssige hensyn. Det er således efter Justitsministeriets opfattelse tvivlsomt, om anvendelsesområdet for færdselslovens § 92, stk. 1, og lov om private fællesveje § 57 med udgangspunkt i forarbejderne til bestemmelserne kan udstrækkes til at omfatte foranstaltninger, der hovedsageligt er begrundet i ordens- og ikke færdselsmæssige forhold.

Da den foreslåede ordning hovedsageligt varetager ordensmæssige hensyn, finder Justitsministeriet, at der bør indføres en særskilt hjemmel i politiloven, der regulerer et sådant forbud. Dette skal i øvrigt ses i sammenhæng med, at forbuddet bliver en retsvirkning af politiets udpegning af nattelivszoner, der har hjemmel i politiloven.

3.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der indføres en ny bestemmelse i politilovens § 6 f, stk. 1, 1. pkt., hvorefter ikke-nødven-

dig kørsel med motorkøretøjer i nattelivszoner er forbudt i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5. Forbuddet skal være behørigt afmærket, jf. den foreslåede § 6 f, stk. 1, 2. pkt.

Forbuddet omfatter som udgangspunkt alle offentlige veje og private fællesveje beliggende i nattelivszoner, men politiet kan med samtykke fra den relevante vejmyndighed træffe bestemmelse om, at hele eller dele af en vej ikke omfattes af forbuddet, jf. det foreslåede stk. 2, 1. pkt.

Udtrykket »ikke-nødvendig kørsel« skal forstås snævert. Det vil bero på en samlet og konkret vurdering af kørselsmåden og –formålet, om den pågældende kørsel er nødvendig. Hvis en eller flere veje i en nattelivszone alene anvendes af føreren til gennemkørsel eller lignende, vil der være tale om ikke-nødvendig kørsel.

Det vil herudover have formodningen for sig, at der er tale om ikke-nødvendig kørsel, hvis kørselsmåden afviger fra det normale. Der vil i den forbindelse kunne lægges vægt på, om der køres med en betydeligt nedsat eller forhøjet hastighed, om der køres med nedrullede bilruder, og om føreren eller eventuelle passagerer i bilen er kontaktsøgende mod mennesker på vejen eller omkring bilen, f.eks. ved at lave hjulspind, afspille høj musik, gøre brug af horn eller verbale tilråb.

Der vil i almindelighed være tale om nødvendig kørsel, hvis formålet med kørslen er afhentning af personer i nattelivszonen. Det vil f.eks. ikke være omfattet af forbuddet, hvis forældre kører ind i en nattelivszone med det formål at hente deres barn efter en bytur. Det vil heller ikke være omfattet af forbuddet, hvis en person kører ind i en nattelivszone alene med det formål at hente sin kæreste eller ægtefælle efter en bytur.

Hvis en fører angiver, at formålet med kørslen er afhentning, vil det bero på en konkret vurdering af de samlede omstændigheder, om afhentning kan siges at være det reelle formål med kørslen. Det kræves ikke, at føreren kan dokumentere, hvad formålet med kørslen er. Det vil dog f.eks. have formodning imod sig, at formålet med kørslen er afhentning, hvis der ikke er plads til yderligere passagerer i bilen, og personen endnu ikke er afhentet. Hvis formålet med kørslen er afhentning, må der ligeledes være en formodning om, at bilen kører ud af nattelivszonen inden for et kortere tidsrum. Hvis bilen således efter en vis rum tid fortsat færdes i nattelivszonen, vil det have formodning imod sig, at formålet med kørslen er afhentning.

Kørsel, der foretages af beboere i eller omkring nattelivszoner, eller gæster til beboere i eller omkring nattelivszoner, vil almindeligvis være nødvendig kørsel. Det vil således f.eks. ikke være omfattet af forbuddet som beboer eller gæst til en beboer i eller omkring en nattelivszone at køre til og fra den pågældende bopæl eller rundt i zonen med henblik på at finde en parkeringsplads.

Efter det foreslåede stk. 2, 1. pkt., kan politiet med samtykke fra den relevante vejmyndighed træffe bestemmelse om, at hele eller dele af en vej ikke omfattes af forbuddet mod ikke-nødvendig kørsel. Det forudsættes, at politiet i forbindelse med udpegning af en ny nattelivszone i medfør af politilovens § 6 b, forinden nattelivszonen får virkning, i samarbejde med den relevante vejmyndighed afklarer, om der er grundlag for at træffe bestemmelser efter det foreslåede stk. 2, 1. pkt. Ved vurderingen af, om der er grundlag for at undtage hele eller dele af en vej fra forbuddet, vil der navnlig skulle lægges vægt på trafikale hensyn, herunder hensynet til at trafikken kan foregå smidigt og uden væsentlige ulemper samt vejens størrelse og kapacitet.

Foruden trafikale hensyn kan beslutningen om at undtage en eller flere veje være begrundet i ordensmæssige hensyn, herunder at der ikke er tidligere erfaringer med støjende og generende kørsel i nattetimerne i et givent område. Der vil således være mulighed for, at politiet i samarbejde med vejmyndigheden kan undtage veje, hvis der erfaringsmæssigt ikke har været problemer med støjende, utryghedsskabende eller anden uhensigtsmæssig kørsel til gene for omgivelserne.

Det følger af det foreslåede stk. 2, 2. pkt., at hvis der opstår uenighed mellem politiet og vejmyndigheden om beslutninger efter det foreslåede stk. 1, 2. pkt., træffer rigspolitichefen endelig afgørelse herom. Den foreslåede bestemmelse svarer således tilnærmelsesvis til den ordning, der gælder efter færdselslovens § 92 c, stk. 1, hvorefter transportministeren afgør sagen, hvis der er uenighed mellem de myndigheder, der er nævnt i færdselslovens §§ 92 og 92 a. Forinden rigspolitichefen træffer afgørelse efter det foreslåede stk. 2, 2. pkt., forudsættes det, at der til brug for sagens afgørelse indhentes en vejledende udtalelse fra Transportministeriet om de trafikale hensyn, der gør sig gældende for den pågældende vej og det omkringliggende område.

Forbuddet omfatter ikke erhvervsmæssig kørsel, jf. det foreslåede stk. 4. Dette vil f.eks. indebære, at taxakørsel eller erhvervsmæssig udbringning ikke er omfattet af forbuddet. Det vil f.eks. være tilladt at køre ind i en nattelivszone for at foretage udbringning eller levering af varer og lignende, og det gælder uanset, om udbringningen eller leveringen sker til en virksomhed eller en privat forbruger.

Endvidere er den kollektive transport, herunder busser, ikke omfattet, ligesom kørsel der sker i medfør af offentlig tjeneste eller hverv heller ikke er omfattet. Det gælder f.eks. hjemmeplejen, sygetransport, ambulancekørsel, politiets patruljekørsel og lignende.

Det følger af det foreslåede stk. 1, 2. pkt., at forbuddet skal være behørigt afmærket. Det vil indebære, at forbuddet mod ikke-nødvendig kørsel skal være tilkendegivet ved tydelig afmærkning i overensstemmelse med de bestemmelser, der fastsættes i medfør af færdselslovens § 95, stk. 1, og stk. 3. Hvis lovforslaget vedtages, vil bekendtgørelse nr. 2510 af 9. december 2021 om anvendelse af vejafmærkning (anvendelsesbekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 2511 om vejafmærkning (afmærkningsbekendtgørelsen) efter forhandling med Transportministeriet blive revideret, således at der kan etableres den relevante skiltning af nattelivszone og forbuddet mod ikke-nødvendig kørsel. Ved alle indfaldsveje til en nattelivszone skal det således markeres med relevant skiltning, at der er tale om en nattelivszone, hvor der gælder et forbud mod ikke-nødvendig kørsel i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5. Endvidere forudsættes det, at det ved veje, der er undtaget i medfør af det foreslåede stk. 1, 2. pkt., tilkendegives ved skiltning, at forbuddet ikke er gældende.

Der lægges op til, at en overtrædelse af forbuddet mod ikke-nødvendig kørsel straffes med bøde, jf. det foreslåede § 24 f, stk. 1. Det forudsættes i den forbindelse, at straffen i udgangspunktet fastsættes til en bøde på 3.000 kr.

Fastsættelsen af straffen vil dog fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

3.5. Særvilkår om økonomisk kontrol

3.5.1. Gældende ret

Straffelovens § 57 indeholder generelle regler om de tillægsvilkår, som retten kan fastsætte i tilknytning til en betinget dom.

Efter straffelovens § 57, 1. pkt., kan retten således som vilkår for udsættelsen af straf bestemme, at den dømte i hele prøvetiden eller en del af denne skal undergives tilsyn. Endvidere kan retten efter straffelovens § 57, 2. pkt., fastsætte andre vilkår, som findes formålstjenlige (såkaldte særvilkår). Bestemmelsen indeholder i stk. 1, nr. 1-10, eksempler på særvilkår, som retten kan fastsætte. Den angivne opregning er ikke udtømmende, og der er således mulighed for at fastsætte andre vilkår end de nævnte, hvis det vurderes formålstjenligt.

Efter straffelovens § 57, nr. 7, kan retten fastsætte vilkår om, at den dømte retter sig efter tilsynsmyndighedens (dvs. kriminalforsorgens) bestemmelser om indskrænkninger i rådigheden over indtægter og formue og opfyldelse af økonomiske forpligtelser.

Bestemmelsen giver adgang til, at tilsynsmyndigheden kan træffe visse beslutninger inden for den dømtes indtægts- og formuesfære, jf. Folketingstidende 1960-61, tillæg A, side 569, og betænkning nr. 82 af 1953 om forsorgsdomme og betingede domme, side 34 f. Et sådant vilkår er dog ikke ensbetydende med, at tilsynsmyndigheden får en værgebeføjelse i relation til den dømte.

Særvilkåret indebærer, at tilsynsmyndigheden kan forbyde, at den dømtes indtægt eller formue anvendes på bestemte måder. Det kan f.eks. ske ved, at tilsynsmyndigheden meddeler et forbud mod, at den dømte indgår afbetalingshandler uden tilsynsmyndighedens godkendelse. Særvilkåret indebærer endvidere, at tilsynsmyndigheden kan pålægge den dømte at opfylde økonomiske forpligtelser, f.eks. at betale underholdsbidrag.

Tilsynsmyndigheden har derimod ikke en almindelig beføjelse til at påbyde den dømte at bruge sin indtægt eller formue til bestemte formål. I sådanne tilfælde må tilsynsmyndigheden i stedet søge at opnå den dømtes egen medvirken.

Det er op til domstolene i det enkelte tilfælde at afgøre, om særvilkåret om økonomisk administration skal formuleres generelt, eller om vilkåret skal formuleres mere konkret, f.eks. i form af at den dømte alene skal rette sig efter tilsynsmyndighedens forskrifter med hensyn til indgåelse af afbetalingshandler eller lignende.

Indbringes en overtrædelse af vilkåret for retten, er det retten, der bestemmer følgerne heraf, jf. straffelovens § 60. Retten kan bl.a. ved dom træffe afgørelse om, at fængselsstraffen skal fuldbyrdes, jf. straffelovens § 60, stk. 1, nr. 3.

Baggrunden for, at Folketinget indførte særvilkåret om økonomisk administration, var, at mange lovovertrædere har dårlige økonomiske forhold eller – trods gode indtægter – savner evne til at føre en ordnet økonomi, jf. betænkning nr. 82 af 1953 om forsorgsdomme og betingede domme, side 34.

Særvilkåret om økonomisk administration anvendes kun i ganske få tilfælde i praksis. Rigsadvokaten og Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst, at det ikke har været muligt at identificere sager fra de

seneste fem år, hvor en person er idømt særvilkåret. Direktoratet for Kriminalforsorgen har endvidere oplyst, at der med stor sandsynlighed ikke er behandlet sager, hvor domstolene har fastsat dette særvilkår inden for en længere årrække.

3.5.2. Justitsministeriets overvejelser

Det er afgørende, at samfundet har de nødvendige redskaber til at sikre, at unge mennesker ikke kommer ind i eller fortsætter en kriminel løbebane. Hvis den unge først er havnet i kriminalitet, skal samfundet stå klar med effektive redskaber, der understøtter den unge i at leve på en mere ansvarlig og hensigtsmæssig måde og forhindrer, at den unge fortsætter ned ad det kriminelle spor.

Det er regeringens opfattelse, at retssystemet i højere grad kan bidrage i forhold til at resocialisere unge mennesker, og at dette kan ske ved, at den unge understøttes i og vejledes om væsentlige livsforhold, herunder økonomiske forhold. Samfundet har således et ansvar for, at den unge – når retssystemet løsner sit greb, og den unge igen står på egne ben – er tilbageladt med de rette forudsætninger for at leve et godt liv uden kriminalitet.

Alt efter den konkrete sags omstændigheder vil unge, der første gang dømmes for utryghedsskabende kriminalitet, kunne blive mødt af en betinget fængselsstraf. I visse tilfælde vil der til den betingede dom være fastsat et vilkår om f.eks. tilsyn eller udførelse af samfundstjeneste. Det er regeringens opfattelse, at den betingede dom ikke nødvendigvis i tilstrækkeligt omfang giver den unge den støtte, der er nødvendig for at sikre, at den unge ikke falder tilbage i kriminalitet, og samtidig afspejler alvoren af den utryghedsskabende kriminalitet, der er begået.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at der er behov for at indføre et nyt særvilkår om økonomisk kontrol, der er målrettet unge lovovertrædere mellem 18 og 25 år, som har begået visse former for utryghedsskabende kriminalitet, og som står på kanten til at fortsætte en kriminel tilværelse.

Et særvilkår om økonomisk kontrol vil indeholde et resocialiserende og kriminalitetsforebyggende element, idet særvilkåret vil have til formål at støtte den unge i at leve på en økonomisk ansvarlig og hensigtsmæssig måde og dermed hjælpe den unge til at fravælge et liv med kriminalitet. Velordnede økonomiske forhold er et godt fundament for en mere stabil livsførelse, der i sidste ende kan være afgørende for, at den unge ikke fortsætter en levevej med kriminalitet. Samtidig vil vilkåret signalere, at der er klare rammer for acceptabel adfærd.

Det er Justitsministeriets vurdering, at den gældende bestemmelse i straffelovens § 57, nr. 7, om særvilkår om økonomisk administration bør opretholdes. Det skyldes bl.a., at det foreslåede særvilkår om økonomisk kontrol er målrettet en bestemt persongruppe, og at det ikke kan udelukkes, at der fremover uden for denne persongruppe kan forekomme tilfælde, hvor det vurderes formålstjenligt at fastsætte et generelt vilkår om økonomisk administration.

Det vurderes på den baggrund mest hensigtsmæssigt, at særvilkåret om økonomisk kontrol indføres som en ny bestemmelse i straffeloven, idet det forudsættes, at der i de tilfælde, hvor unge mellem 18-25 år idømmes en betinget dom for visse typer af utryghedsskabende kriminalitet, som det klare udgangspunkt vil skulle fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol.

3.5.3. Den foreslåede ordning

3.5.3.1. Betingelser for idømmelse af særvilkåret

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i straffelovens § 57 a, hvorefter personer mellem 18 og 25 år, der idømmes en betinget fængselsstraf for overtrædelse af straffelovens § 119 (vold og trusler om vold mod offentligt ansatte m.v.), § 119 a (chikane mod offentligt ansatte m.v.), § 119 b (kast af genstande mod offentligt ansatte m.v.), § 123 (vidnetrusler), § 134 a (deltagelse i slagsmål m.v. på offentligt sted), § 244 (simpel vold), § 252, stk. 1 (konkret fareforvoldelse), § 260, stk. 1 (ulovlig tvang), § 266 (trusler), § 291 (hærværk) eller overtrædelse af lov om euforiserende stoffer for så vidt angår salg eller vederlagsfri overdragelse med henblik på senere salg, kan underlægges et særvilkår om økonomisk kontrol.

Den foreslåede ordning vil tillige omfatte forsøg på eller medvirken til de nævnte lovovertrædelser, jf. straffelovens §§ 21 og 23.

Vedrører en betinget dom flere lovovertrædelser, hvoraf det ikke er alle, som er omfattet af den foreslåede § 57 a, vil der skulle foretages en konkret vurdering af, om den overtrædelse, der er omfattet af den foreslåede § 57 a, i sig selv ville kunne begrunde et særvilkår om økonomisk kontrol. Hvis den unge f.eks. idømmes en betinget fængselsstraf for hærværk og dokumentfalsk, og det alene er overtrædelsen vedrørende dokumentfalsk, der er udslagsgivende for den betingede straf, fordi hærværksovertrædelsen isoleret set ville medføre en bødestraf, vil der ikke kunne fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol.

Den foreslåede ordning omfatter ikke dom til anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter i medfør af straffelovens §§ 68 og 69 eller forvaring efter straffelovens § 70. Endvidere omfatter ordningen ikke kombinationsdomme i medfør af straffelovens § 58 eller betingede domme, hvor der fastsættes vilkår om samfundstjeneste, jf. straffelovens 62, stk. 1.

Det er den tiltaltes alder på gerningstidspunktet, der er afgørende for, om den aldersmæssige betingelse er opfyldt. Hvis den tiltalte f.eks. var 25 år på gerningstidspunktet, men er fyldt 26 år på tidspunktet for dommens afsigelse, vil pågældende være omfattet af den foreslåede ordning.

Det forudsættes, at der i de tilfælde, hvor den unge idømmes en betinget fængselsstraf for overtrædelse af en eller flere af de bestemmelser, som er oplistet i den foreslåede § 57 a, og hvor den aldersmæssige betingelse er opfyldt, som det klare udgangspunkt vil skulle fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol.

Den tiltaltes økonomiske forhold vil således ikke skulle tillægges betydning i forhold til vurderingen af, om der skal fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol. Der vil derfor i almindelighed skulle fastsættes vilkår om økonomisk kontrol, uanset om den tiltalte ikke har en indkomst eller kun har en beskedent indkomst på tidspunktet for domsafsigelsen. Tilsvarende gælder for tiltaltes eventuelle formue.

Det er heller ikke en betingelse for at fastsætte et særvilkår om økonomisk kontrol, at der er udarbejdet en personundersøgelse.

Domstolene vil dog undtagelsesvist kunne undlade at fastsætte vilkår om økonomisk kontrol som led i en betinget dom. Det vil f.eks. kunne ske i tilfælde, hvor den tiltalte varigt er uden fast bopæl, eller hvor den pågældende tidligere har været underlagt et særvilkår om økonomisk kontrol, men hvor gennemførelsen af vilkåret ikke har været vellykket, f.eks. fordi den unge overtrådte vilkåret. Endvidere kan domstolene

undtagelsesvist undlade at fastsætte vilkåret, hvis den tiltalte har særdeles gode personlige forhold. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor den tiltalte er i fast arbejde med en stabil lønindkomst, ikke tidligere er straffet, og hvor der på baggrund af en konkret vurdering ikke vurderes at være risiko for recidiv.

Hvis den tiltalte er frataget sin retlige handleevne i medfør af værgemålsloven, vil der ikke skulle fastsættes vilkår om økonomisk kontrol.

Der vil heller ikke skulle fastsættes særvilkår om økonomisk kontrol i relation til en udlænding, der ikke har opholdstilladelse eller fast bopæl i Danmark. Endvidere skal der ikke fastsættes vilkår om økonomisk kontrol i relation til en udlænding, der skal udvises.

Ved den foreslåede ordning tilsigtes ingen ændring i forhold til, hvornår der i almindelighed idømmes henholdsvis en betinget dom, en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste eller ubetinget dom for de pågældende lovovertrædelser. Der er således ikke med den foreslåede ordning tilsigtet en udvidelse af anvendelsesområdet for betingede domme.

3.5.3.2. Særvilkårets indhold

3.5.3.2.1. Dispositioner over et bestemt beløb

Et særvilkår om økonomisk kontrol indebærer, at den dømte skal opnå kriminalforsorgens godkendelse af alle økonomiske dispositioner, der enkeltvis overstiger den af retten fastsatte beløbsgrænse. Den dømte skal opnå kriminalforsorgens godkendelse forud for, at der disponeres over et beløb, der overstiger den fastsatte beløbsgrænse.

Det er retten, der i forbindelse med særvilkårets fastsættelse bestemmer, hvad beløbsgrænsen skal fastsættes til.

Ved fastsættelsen af beløbsgrænsen skal der tages hensyn til den tiltaltes økonomiske forhold på tidspunktet for domsafsigelsen, herunder oplysninger om den pågældendes indtægtsforhold og eventuelle formue. Det forudsættes i den forbindelse, at anklagemyndigheden, under sagens behandling i retten, fremlægger oplysninger om tiltaltes indtægtsforhold i form af skatteoplysninger om skattepligtig indkomst i indeværende eller forrige indkomstår.

Beløbsgrænsen forudsættes fastsat til mindst 10.000 kr. En beløbsgrænse på 10.000 kr. forudsættes anvendt i de tilfælde, hvor tiltaltes indtægt er særlig lav. En indtægt anses for "særlig lav", når den er væsentlig mindre end dagpengebeløbet for en fuldtidsbeskæftiget. Det indebærer, at der almindeligvis vil skulle fastsættes en beløbsgrænse på 10.000 kr., hvis pågældende modtager SU, kontanthjælp eller lignende ydelse. Det overlades herudover til domstolene under hensyntagen til den tiltaltes indtægts- og formueforhold at vurdere, hvornår der er grundlag for at hæve beløbsgrænsen fra 10.000 kr.

Hvis den tiltalte under retssagen kan fremlægge dokumentation for, at pågældende har en ikke ubetydelig formue, vil det tale for, at der fastsættes en højere beløbsgrænse, således at beløbsgrænsen står i rimeligt forhold til den pågældendes samlede indtægts- og formueforhold.

Hensigten med ordningen er at forhindre den unge i at foretage større økonomiske dispositioner, der står i misforhold til den pågældendes økonomiske forhold. Det kan f.eks. være leasing af en nyere bil, køb

af dyre løsøregerstande eller optagelse af kviklån. Den pågældende vil fortsat kunne råde over midler til f.eks. almindelig husførelse, uden at det kræver kriminalforsorgens godkendelse. Kriminalforsorgen vil således ikke skulle godkende økonomiske dispositioner, der falder under den af retten fastsatte beløbsgrænse, ligesom kriminalforsorgen ikke vil skulle godkende løbende udgifter, f.eks. huslejeudgifter, der overstiger beløbsgrænsen, når udgiften følger af en aftale, der er indgået forud for den betingede dom.

Hvis den økonomiske disposition vedrører et samlet beløb, der overstiger den fastsatte beløbsgrænse, men betalingen sker i flere rater, der enkeltvis ligger under den fastsatte beløbsgrænse, f.eks. som følge af en aftale om afbetaling, vil dispositionen være omfattet af ordningen og således kræve kriminalforsorgens godkendelse. Omfattet af ordningen vil således være den situation, hvor den unge er underlagt et særvilkår om økonomisk kontrol med en beløbsgrænse på 10.000 kr., og den pågældende foretager køb af en genstand for 15.000 kr., med aftale om afbetaling henover en periode på f.eks. 12 måneder. Det samme gælder ved indgåelse af en aftale om leasing. Hvis den unge f.eks. indgår en aftale om leasing af en bil med en bindingsperiode på 12 måneder med en månedlig ydelse på 5.000 kr., og hvor den samlede tilbagebetaling udgør 60.000 kr. ved leasingens ophør, vil dispositionen være omfattet af ordningen og kræve kriminalforsorgens godkendelse, selvom den månedlige leasingydelse falder under beløbsgrænsen.

Kriminalforsorgen vil skulle foretage en konkret vurdering af, om en økonomisk disposition, der overstiger den fastsatte beløbsgrænse, kan godkendes. Det afgørende vil være, om den økonomiske disposition står i misforhold til den dømtes samlede indtægts- og formueforhold. Hvis det er tilfældet, vil dispositionen som udgangspunkt skulle afvises. Hvis den dømte modtager SU, kontanthjælp eller lignende ydelse, og den pågældende ikke herudover har en indtægt eller formue af betydning, vil det i almindelighed stå i misforhold til den pågældendes indtægts- og formueforhold f.eks. at foretage leasing af en nyere bil eller optage et kviklån.

Det vil endvidere skulle indgå i vurderingen af, om en økonomisk disposition kan godkendes, hvad formålet med den økonomiske disposition er. Hvis leasing af en bil f.eks. er en forudsætning for at kunne opnå eller opretholde et arbejde, eller hvis købet af en specifik genstand, f.eks. en computer, tablet eller lignende, er en forudsætning for at kunne være tilknyttet et studie, vil det være omstændigheder, der taler for, at den pågældende disposition vil kunne godkendes.

Det vil endelig skulle indgå i den samlede vurdering, om den påtænkte økonomiske disposition er nødvendig, og om målet kan nås med andre og eventuelt billigere midler. Hvis den dømte således f.eks. vil kunne opnå eller opretholde et arbejde ved at tage offentlig transport uden væsentlig ulempe, og leasing af en bil derfor ikke er nødvendig, vil det tale imod at godkende dispositionen, hvis dispositionen i øvrigt står i misforhold til pågældendes økonomiske forhold.

Det vil dog altid bero på en konkret helhedsvurdering med inddragelse af relevante hensyn, om en disposition kan godkendes eller ej.

Kriminalforsorgens beslutning om at afvise eller godkende en økonomisk disposition må efter Justitsministeriets vurdering anses for en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Kriminalforsorgen vil således ved sådanne beslutninger skulle iagttage forvaltningslovens regler om partsbeføjelser, herunder krav om partshøring, begrundelse m.v. Når kriminalforsorgen beslutter enten at afvise eller godkende en økonomisk disposition, bør dette meddeles skriftligt. Dette er navnlig af hensyn til, at det står klart for den unge, hvilke aftaler der er indgået.

Særvilkåret om økonomisk kontrol medfører ikke, at kriminalforsorgen får en egentlig værgebeføjelse i relation til den dømte. Det forhold, at den dømte er undergivet økonomisk kontrol, har således ikke indflydelse på gyldigheden af retshandler i forhold til tredjemand. Hvis den dømte f.eks. foretager køb i strid med særvilkårets bestemmelser, vil det ikke medføre, at aftalen er ugyldig. Der vil derimod i stedet kunne foreligge en vilkårsovertrædelse, jf. nærmere nedenfor under pkt. 3.5.3.4.

3.5.3.2.2. Indfrielse af den unges gæld til det offentlige

Den foreslåede ordning indebærer desuden, at kriminalforsorgen vil kunne beslutte, at den dømtes indtægter og eventuelle formue skal bruges til at indfri den pågældendes gæld til det offentlige.

Det forudsættes, at kriminalforsorgen i forbindelse med vilkårets etablering indhenter oplysninger fra Gældsstyrelsen om den dømtes eventuelle gæld til det offentlige, som er under inddrivelse hos Gældsstyrelsen, herunder oplysninger om eventuelle eksisterende afdragsordninger eller igangværende lønindeholdelser.

Hvis den dømte har forfalden gæld til det offentlige under inddrivelse hos Gældsstyrelsen, som der ikke afdrages på, skal kriminalforsorgen i samarbejde med den dømte afklare med Gældsstyrelsen, om der er grundlag for en afdragsordning eller lønindeholdelse. Gældsstyrelsen har således i medfør af § 3, stk. 3, og § 10 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, jf. lovebekendtgørelse nr. 6 af 7. januar 2022, kompetence til under nærmere betingelser at træffe afgørelse om, at den dømte skal afdrage på sin gæld ved at undergive sig en afdragsordning eller lønindeholdelse (som indebærer, at gælden afdrages ved indeholdelse i den dømtes lønindkomst m.v., inden der foretages udbetaling af indkomsten). Afgørelsen træffes under hensyn til den dømtes økonomiske forhold, idet der foretages en vurdering af den dømtes betalingsevne. Hvis den dømte har betalingsevne af en vis størrelse, vil udgangspunktet være, at der foretages lønindeholdelse. Den dømte kan dog i stedet anmode om, at der fastsættes en afdragsordning. Hvis den dømte misligholder en fastsat afdragsordning, vil Gældsstyrelsen kunne foretage lønindeholdelse. Hvis den dømte vurderes at mangle betalingsevne, kan der ikke fastsættes en afdragsordning eller foretages lønindeholdelse. Den dømte kan dog foretage frivillige betalinger.

Det forudsættes, at kriminalforsorgens beslutning, om at den dømte skal anvende sine indtægter og eventuelle formue til at indfri gæld til det offentlige, baserer sig på Gældsstyrelsens vurdering af den dømtes betalingsevne og eventuelle afgørelse om at fastsætte en afdragsordning eller foretage lønindeholdelse. Kriminalforsorgen skal til enhver tid respektere Gældsstyrelsens afgørelser.

Hvis Gældsstyrelsen træffer afgørelse om en afdragsordning for den dømte, kan kriminalforsorgen som led i særvilkåret træffe beslutning om, at den dømte skal afdrage på sin gæld i overensstemmelse med Gældsstyrelsens afgørelse. Hvis den dømte misligholder en fastsat afdragsordning, vil Gældsstyrelsen kunne foretage lønindeholdelse, hvis den dømte har en betalingsevne af en vis størrelse.

Hvis den dømte allerede ved særvilkårets etablering har fået fastsat en afdragsordning af Gældsstyrelsen om afvikling af sin gæld, kan kriminalforsorgen som led i særvilkåret beslutte, at den pågældende, for at overholde det fastsatte vilkår, skal vedblive med at afdrage på gælden i overensstemmelse med den afdragsordning, som er fastsat.

Kriminalforsorgens beslutning om, at den dømte skal anvende sine indtægter eller formue til at indfri sin gæld, skal til enhver tid respektere fogedrettens afgørelser. Kriminalforsorgen kan således f.eks. ikke

beslutte, at den unge skal anvende sin formue til at indfri sin gæld, hvis der allerede er foretaget udlæg i formuen. Det samme gælder, hvis der er foretaget udlæg af Gældsstyrelsens pantefogeder.

Hvis den dømte ikke overholder kriminalforsorgens beslutninger, vil der kunne foreligge en vilkårsovertrædelse, jf. nærmere nedenfor under pkt. 3.5.3.4.

Kriminalforsorgens beslutning, om at den dømte skal anvende sine indtægter og eventuelle formue til at indfri sin gæld til det offentlige, må efter Justitsministeriets vurdering anses for en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Kriminalforsorgen vil således skulle iagttage reglerne i forvaltningsloven om partsbeføjelser, herunder om partshøring, begrundelse m.v.

3.5.3.3. Særvilkårets etablering og den løbende kontrol

Den foreslåede ordning indebærer, at der mellem kriminalforsorgen og den dømte unge afholdes en indledende samtale i relation til vilkåret om økonomisk kontrol, og at der herefter løbende holdes opfølgende samtaler med den unge.

Formålet med den indledende samtale er dels at vejlede den unge om særvilkårets indhold, dels at skabe et overblik over den unges økonomiske forhold. Det forudsættes i den forbindelse, at kriminalforsorgen taler med den unge om, hvad pågældende aktuelt har af indtægter og formue, og hvad pågældende har af forventninger til sin økonomi fremadrettet, herunder om der aktuelt er udsigt til, at de økonomiske forhold vil ændre sig. Det kan være relevant, at den unge medbringer lønsedler m.v. med henblik på nærmere at belyse pågældendes økonomiske forhold.

Kriminalforsorgen og den unge skal som led i den indledende samtale i fællesskab lægge en plan for den unges økonomi. Det kan f.eks. ske ved, at kriminalforsorgen taler med den unge om, hvilke faste udgifter pågældende afholder hver måned, og at der på den baggrund lægges et samlet månedsbudget, som den unge kan følge fremadrettet.

I samme forbindelse kan det afklares, om den unge påtænker at foretage større økonomiske dispositioner, der vil kræve kriminalforsorgens godkendelse. Endvidere skal kriminalforsorgen tale med den unge om dennes eventuelle gæld til det offentlige, og der kan, eventuelt med vejledning fra Gældsstyrelsen, lægges en plan for, hvordan gælden mest hensigtsmæssigt indfries.

Kriminalforsorgen skal løbende følge med i den dømtes økonomi. Den løbende kontakt har til formål dels at sikre, at den unge løbende får den vejledning og støtte, der er nødvendig for, at den unge bliver understøttet i at leve på en økonomisk mere ansvarlig og hensigtsmæssig måde, dels at kriminalforsorgen kan føre kontrol med, at den dømte overholder særvilkårets bestemmelser.

Den dømte skal som udgangspunkt ved månedlige samtaler med kriminalforsorgen kunne redegøre for pågældendes økonomiske dispositioner i den forudgående måned. Det vil f.eks. kunne ske ved, at den dømte enten fremlægger kontoudskrifter eller fremviser oplysninger fra sin netbank, således at kriminalforsorgen kan kontrollere, at den pågældende har overholdt vilkåret, herunder at den pågældende ikke har foretaget økonomiske dispositioner, der overstiger den fastsatte beløbsgrænse, uden forinden at have opnået kriminalforsorgens godkendelse.

Hvis den dømte i den foregående måned har foretaget flere kontanthævninger, der tilsammen overstiger den fastsatte beløbsgrænse, vil den dømte ligeledes skulle dokumentere, hvad pengene er anvendt til. Dette er med henblik på, at kriminalforsorgen kan efterse, at kontanthævningerne ikke er foretaget for at omgå særvilkårets bestemmelser.

Hvis den dømte ikke medvirker til at fremlægge oplysninger om sine økonomiske forhold eller i øvrigt ikke kan dokumentere, hvad kontanthævninger er anvendt til, vil det kunne udgøre en vilkårsovertrædelse, jf. nærmere nedenfor under pkt. 3.5.3.4.

De nærmere regler om kriminalforsorgens tilsyn med betinget dømte er nærmere fastsat i bl.a. bekendtgørelse nr. 1013 af 9. august 2017 om kriminalforsorgens tilsyn med prøveløsladte, betinget dømte m.v. (tilsynsbekendtgørelsen). Der vil i fornødent omfang og efter behov blive fastsat specifikke regler i tilsynsbekendtgørelsen om kriminalforsorgens gennemførelse af særvilkåret om økonomisk kontrol.

Det foreslås, at den dømte, foruden særvilkåret om økonomisk kontrol, undergives tilsyn i prøvetiden eller en del af denne, jf. den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 57 a, stk. 2. Endvidere foreslås det, at særvilkåret om økonomisk kontrol ophører 1 år efter endelig dom. Dette gælder uanset, om tilsynet og prøvetiden måtte være fastsat til at vare længere tid. Det forudsættes, at tilsynet almindeligvis fastsættes til 1 år, således at tilsynet udløber samtidig med særvilkåret. Hvis retten fastsætter en prøvetid på 2 år, giver den foreslåede bestemmelse mulighed for, at der kan fastsættes et tilsyn af f.eks. 1 års varighed.

De løbende samtaler med den unge om økonomi, og kontrollen hermed, vil således kunne varetages samtidig med de almindelige tilsynssamtaler.

Hensigten med at kombinere særvilkåret om økonomisk kontrol med et almindeligt vilkår om tilsyn er, at den unge vil opleve at blive understøttet af kriminalforsorgen med hensyn til både beskæftigelsesmæssige, sociale, økonomiske og personlige forhold. Den unge vil således opleve at blive understøttet i flere af livets væsentlige forhold og vil dermed få forbedret sine muligheder for at leve en kriminalitetsfri tilværelse fremover.

3.5.3.4. Vilkårsovertrædelse

Hvis den dømte ikke overholder bestemmelserne i særvilkåret om økonomisk kontrol, vil der kunne foreligge en vilkårsovertrædelse, der vil kunne give anledning til et pålæg om at overholde betingelserne, og som i sidste ende kan føre til reaktioner efter straffelovens § 60.

Det forudsættes, at kriminalforsorgen følger samme fremgangsmåde ved en vilkårsovertrædelse af særvilkåret om økonomisk kontrol som ved vilkårsovertrædelser af øvrige særvilkår efter straffelovens § 57, jf. straffuldbyrdelseslovens § 99. Tilsvarende finder bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 590 af 30. april 2015 om kriminalforsorgens reaktioner ved overtrædelse af vilkår fastsat ved prøveløsladelse, betinget dom m.v. anvendelse, jf. bekendtgørelsens § 1, nr. 6.

Det bemærkes, at der i almindelighed ikke vil foreligge en vilkårsovertrædelse i de tilfælde, hvor den dømte ikke overholder en beslutning om at anvende sin indtægt eller formue til at indfri sin gæld til det offentlige, hvis den manglende overholdelse alene beror på den omstændighed, at den pågældende mangler betalingsevne, men i øvrigt har betalingsvilje.

Baggrunden herfor er, at det ikke er intentionen, at den dømte skal risikere at få sin straf ændret til en ubetinget fængselsstraf alene som følge af, at den pågældende ikke har evne til at betale sin gæld. Det må dog antages, at sådanne tilfælde sjældent vil forekomme, idet beslutningen om at den dømte skal indfri sin gæld, herunder i hvilket omfang, til hver en tid vil tage højde for den pågældendes betalingsevne.

3.6. Udvidelse af adgangen til at udøve vagtvirksomhed på offentligt område

3.6.1. Gældende ret

Lov om vagtvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 112 af 11. januar 2016, som ændret ved § 2 i lov nr. 1681 af 26. december 2017 (vagtvirksomhedsloven), indeholder regler om adgangen til at udøve vagtvirksomhed. Vagtvirksomhedsloven bygger på et lovudkast, der er udarbejdet af Justitsministeriets udvalg om private vagtselskaber, og som er indeholdt i udvalgets betænkning nr. 1048/1985 om Vagtvirksomhed.

Loven har til formål at sikre, at de virksomheder, der kommercielt udbyder vagtvirksomhed, udøver virksomheden på en for samfundet forsvarlig og betryggende måde. Dette udmøntes navnlig ved den i loven fastsatte autorisationsordning for vagtvirksomheder.

Hovedindholdet af denne autorisationsordning er, at personer og selskaber kan meddeles autorisation til at udøve vagtvirksomhed, såfremt de opfylder visse nærmere angivne betingelser. Disse betingelser angår bl.a. vandel samt økonomiske og faglige forhold, der gør det antageligt, at disse personer og selskaber vil kunne udøve vagtvirksomheden på forsvarlig måde og således, at de pågældende i henseende til kvalitet og effektivitet vil kunne leve op til de inden for branchen gældende regler og kutyper for god og sædvanlig, faglig kompetent vagtvirksomhed. Der henvises til betænkning nr. 1048/1985 om Vagtvirksomhed, side 19f.

Vagtvirksomhed er nærmere defineret i vagtvirksomhedslovens § 1, stk. 1, nr. 1-6. Det fremgår bl.a. heraf, at lovens regler om vagtvirksomhed finder anvendelse på enhver selvstændig virksomhed, hvorved personer enten ved egen eller ansattes tilstedeværelse, ved brug af hunde eller ved TV-overvågning fører tilsyn med privat område eller område, hvortil der er almindelig adgang, jf. § 1, stk. 1, nr. 1. Der henvises nærmere herom til betænkning nr. 1048/1985 om Vagtvirksomhed, side 21 og 35 f.

Det fremgår af vagtvirksomhedslovens § 2, stk. 1, at den, der udøver vagtvirksomhed eller indgår aftale herom, skal have autorisation hertil. Autorisation til at udøve vagtvirksomhed meddeles af politiet og for bestemte former for vagtvirksomhed, for et tidsrum af højst 5 år og for en eller flere politikredse eller for hele landet, jf. vagtvirksomhedslovens § 5, stk. 1.

Autorisation meddeles i øvrigt på nærmere af politiet fastsatte vilkår for vagtvirksomhedens udøvelse. Der kan f.eks. fastsættes vilkår om fast forretningssted, virksomhedens udstyr og køretøjer, personalets udrustning og uniformering samt om indsendelse af f.eks. årlige indberetninger om virksomhedens forhold, jf. § 2, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1408 af 4. december 2017 om vagtvirksomhed (vagtvirksomhedsbekendtgørelsen). De nærmere betingelser for meddelelse af autorisation fremgår af lovens §§ 3-4.

En autorisation til at udøve vagtvirksomhed omfatter som udgangspunkt ikke en adgang til at udøve vagtvirksomhed på offentligt område. Det fremgår således af § 6, stk. 1, 1. pkt., i vagtvirksomhedsloven, at en autorisation til at udøve virksomhed som nævnt i § 1, stk. 1, nr. 1, ikke omfatter adgang til at udøve vagtvirksomhed på steder, hvortil der er almindelig adgang, medmindre der er givet særlig tilladelse hertil. Det samme gælder anvendelse af hunde på sådanne områder som led i virksomheden, jf.

bestemmelsens 2. pkt. Udgangspunktet efter vagtvirksomhedsloven er således, at der alene er adgang til at udøve vagtvirksomhed på privat område.

Bestemmelsen blev indført på baggrund af Justitsministeriets udvalg om private vagtselskabers anbefaling herom, idet det var udvalgets principielle opfattelse vedrørende opgavefordelingen mellem politiet og private vagtvirksomheder, at det primært bør være politiets opgave at opretholde ro og orden på offentligt område. Udvalget fandt, at selve det forhold, at vagtvirksomheden udøves disse steder, automatisk indebærer, at virksomhedens formål ændrer karakter i retning af opretholdelse af ro og orden, og udvalget foreslog derfor, at vagtvirksomhed på offentligt område ikke uden videre skal være omfattet af en autorisation, men skal kræve særlig tilladelse. Der henvises til betænkning nr. 1048/1985 om Vagtvirksomhed, side 20-22.

Vagtvirksomhedsloven sætter snævre rammer for meddelelse af tilladelse til udøvelse af vagtvirksomhed på steder, hvortil der er almindelig adgang. Meddelelse af tilladelse beror dels på karakteren af det pågældende område, dels på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Der bør navnlig lægges vægt på graden af offentlighed knyttet til området, forstået på den måde, at jo mere offentligt og frit tilgængeligt området kan siges at være, jo mere tilbageholdende bør man være med at meddele tilladelse jf. betænkning nr. 1048/195 om Vagtvirksomhed, side 49.

Det var endvidere udvalgets opfattelse, at der i almindelighed generelt i autorisationen bør gives adgang til at udøve vagtvirksomhed i private forretninger og andre lokaler, hvortil der er almindelig adgang i åbningstiden. Derimod bør politiet være yderst tilbageholdende med at meddele tilladelse for så vidt angår offentlige veje, pladser og steder som f.eks. (gå)gader, jernbane- og busstationer, færgelejer, lufthavne og lignende, jf. betænkning nr. 1048/1985 om Vagtvirksomhed, side 50f.

Kun hvor der foreligger særlige grunde, bør der gives tilladelse hertil. Disse særlige grunde kan f.eks. foreligge, såfremt politiet finder, at politiet i forbindelse med den almindelige politimæssige indsats ikke har ressourcer til at foretage den tilstrækkelige patruljering på et bestemt offentligt område, og at det derfor findes forsvarligt – eventuelt kun for et begrænset tidsrum – at tillade privat vagtvirksomhed på området.

I vagtvirksomhedsbekendtgørelsen er der fastsat nærmere regler om autorisation til at udøve vagtvirksomhed på steder, hvortil der er almindelig adgang. Det fremgår i den forbindelse af § 4, stk. 2, i vagtvirksomhedsbekendtgørelsen, at politiet kan meddele autorisation til at udøve vagtvirksomhed i lokaler, hvortil der er almindelig adgang. Det fremgår endvidere af § 4, stk. 3, 1. pkt., i bekendtgørelsen, at politiet kan give særlig tilladelse til, at der på nærmere angivne steder, hvortil der er almindelig adgang, udøves vagtvirksomhed.

I praksis har politiet været yderst tilbageholdende med at give tilladelse efter § 4, stk. 3, i vagtvirksomhedsbekendtgørelsen. Rigspolitiet har oplyst, at der tidligere er givet få tilladelser for bestemte ansatte til konkrete opgaver på nærmere bestemte lokaliteter og for et bestemt tidsrum. Det fremgår endvidere, at der efter gældende praksis ikke gives generelle tilladelser til udøvelse af vagtvirksomhed på offentlige områder.

Justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan til enhver tid bestemme, at vagtvirksomhed ikke må udøves på bestemte steder, hvortil der er almindelig adgang, jf. § 6, stk. 2, i vagtvirksomhedslo-

ven. Begrundelsen for et sådant forbud kan dels være, at der har været rejst berettiget kritik af den måde, hvorpå vagtvirksomheden udøves, dels af – og måske snarere – at det bør være politiets opgave at sikre ro og orden på stedet, jf. betænkning nr. 1048/1985 om Vagtvirksomhed, side 51f.

3.6.2. Justitsministeriets overvejelser

Det er afgørende for regeringen, at alle danskere kan bevæge sig trygt og frit, uanset hvor de færdes. Det gælder også på landets S-togstationer, der har været udfordret af gentagne episoder med grupper af unge, der ikke kan finde ud af at opføre sig ordentligt, og regeringen finder derfor, at der er behov for at indføre nye tiltag for at sikre trygheden på landets S-togsstationer.

Vagtvirksomhedsloven sætter i dens nuværende form snævre rammer for anvendelse af private vagtvirksomheder på steder, hvortil der er almindelig adgang. Det forudsættes således heri, at politiet bør være yderst tilbageholdende med at meddele tilladelse til udøvelse af vagtvirksomhed på offentlige steder, og Rigspolitiet har oplyst, at man i praksis sjældent giver sådanne tilladelser.

Det er Justitsministeriets vurdering, at det generelt fortsat bør være en politimæssig opgave at udøve vagtvirksomhed på steder, hvortil der er almindelig adgang. I lyset af utrygheden på visse S-togsstationer er det dog Justitsministeriets vurdering, at DSB og øvrige forvaltere af jernbanestationer bør gives bedre rammer for at kunne bidrage til at øge trygheden ved, at der gives videre mulighed for, at private vagtvirksomheder kan udøve vagtvirksomhed på jernbanestationer.

3.6.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslaget foreslås det at give private vagtvirksomheder adgang til at udøve vagtvirksomhed på jernbanestationer.

Det følger af den foreslåede § 6, stk. 2, at autorisation til at udøve vagtvirksomhed som nævnt i § 1, stk. 1, nr. 1, i lov om vagtvirksomhed, omfatter adgang til at udøve vagtvirksomhed på jernbanestationer. Dette indebærer, at udøvelse af vagtvirksomhed på jernbanestationer ikke forudsætter, at der gives en særlig tilladelse efter vagtvirksomhedsloven § 6, stk. 1, 1. pkt. Adgangen til at udøve vagtvirksomhed på jernbanestationer vil derimod følge direkte af den autorisation, som meddeles vagtvirksomheden, jf. § 2, stk. 1, i vagtvirksomhedsloven.

De gældende regler i vagtvirksomhedsloven vedrørende politiets meddelelse af autorisation til at udøve vagtvirksomhed og de betingelser, der skal være opfyldt for at kunne meddele en autorisation, vil med lovændringen fortsat finde anvendelse for vagtvirksomheder, der ønsker at udøve virksomhed på jernbanestationer. Det betyder bl.a., at politiet efter lovens § 5, stk. 1, kan meddele autorisation for et tidsrum af højst 5 år og for en eller flere politikredse eller for hele landet, ligesom politiet i øvrigt vil kunne meddele autorisation på nærmere fastsatte vilkår for vagtvirksomhedens udøvelse.

Det bemærkes i den forbindelse, at anvendelse af hunde på steder, hvortil der er almindelig adgang, som led i virksomheden, med den foreslåede ændring fortsat vil kræve en særlig tilladelse, jf. vagtvirksomhedslovens § 6, stk. 1, 2. pkt.

Udtrykket »jernbanestationer« skal forstås i overensstemmelse med § 41 i jernbanelov nr. 686 af 27. maj 2015, som senest ændret ved lov nr. 2397 af 14. december 2021 (herefter jernbaneloven) og omfatter

således stationsområder, banelinjer med tilhørende skråninger, banketter og grøfter, broer, tunneler, højbaner, arbejdspladser og andre anlæg, tog og andre køretøjer og forpladser og adgangsveje til stationer og jernbanefærgesteder, hvor disse ejes af jernbanevirksomheden eller ejes eller forvaltes af infrastrukturforvalteren. Udtrykket skal endvidere ses i overensstemmelse med jernbanelovens anvendelsesområde og omfatter således al skinnebåren trafik, herunder bybaner, som omfatter metro, letbaner og S-baner, jf. jernbanelovens § 2, stk. 1. Udøvelse af vagtvirksomhed på f.eks. busstationer uden tilknytning til en jernbanestation vil fortsat forudsætte en særlig tilladelse, jf. § 6, stk. 1, i vagtvirksomhedsloven.

Det vil være op til forvalteren af den pågældende jernbanestation, om der skal udøves vagtvirksomhed på jernbanestationen. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor der på grund af episoder med overfald eller grupper af unge er skabt en utryghed blandt passagererne. Det er en forudsætning for, at vagtvirksomheden kan udøve vagtvirksomhed på jernbanestationen uden en særlig tilladelse, jf. den foreslåede § 6, stk. 2, at vagtvirksomheden er autoriseret til at udøve vagtvirksomhed i den politikreds, hvor jernbanestationen er placeret. En vagtvirksomhed, der allerede er autoriseret til at udøve vagtvirksomhed som nævnt i vagtvirksomhedslovens § 1, stk. 1, nr. 1, behøver ikke at søge om en ny autorisation for uden særlig tilladelse at kunne udøve vagtvirksomhed på jernbanestationer.

Det bemærkes, at justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil efter § 6, stk. 2, som med lovforslagets § 3, nr. 2, ændres til § 6, stk. 3, til enhver tid kan bestemme, at vagtvirksomhed ikke må udøves på bestemte steder, hvortil der er almindelig adgang. Dette gælder også for udøvelse af vagtvirksomhed på jernbanestationer, hvor det f.eks. kunne være relevant at meddele forbud, hvis der har været rejst begrundet kritik af den måde, hvorpå vagtvirksomheden udøves, eller hvis det vurderes, at udøvelse af vagtvirksomhed på den pågældende station alene bør varetages af politiet af f.eks. sikkerhedsmæssige årsager.

3.7. Målttede forældreplæg og børne- og ungeplæg ved utryghedsskabende adfærd

3.7.1. Gældende ret

3.7.1.1. Forældreplæg

Efter § 57 a, stk. 1, i lov om social service, jf. lovekendtgørelse nr. 1548 af 1. juli 2021, som ændret ved § 27 i lov nr. 2055 af 16. november 2021, § 2 i lov nr. 2394 af 14. december 2021 og senest ved § 2 i lov nr. 2620 af 28. december 2021 (herefter serviceloven) skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om at meddele forældremyndighedsindehaveren et forældreplæg, når der er risiko for, at et barns eller en ungs udvikling er i fare, og det vurderes at bero på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar.

Formålet med et forældreplæg er, at forældremyndighedsindehaverne skal påtage sig det ansvar, der følger af at have forældremyndigheden over et barn eller en ung, jf. Folketingstidende 2005-2006, tillæg A, side 3157.

Målgruppen for forældreplæggene er forældre, der faktisk er i stand til at påtage sig deres ansvar som forældre, men som af forskellige årsager ikke vil eller har intentioner om at gøre det. Forældre, der på grund af individuelle vanskeligheder, f.eks. fordi de er udviklingshæmmede eller psykisk syge, vil som udgangspunkt ikke være omfattet af målgruppen, idet de på grund af deres særlige forhold ikke kan forventes til enhver tid at opfylde deres forældreforpligtelser, jf. Folketingstidende 2005-2006, tillæg A, side 3151.

Et barns eller en ungs udvikling vil være i fare, hvis det må antages, at barnet eller den unge har sociale problemer og vanskeligheder af en sådan karakter, at barnet eller den unge som følge af individuelle vanskeligheder ikke udvikler sig på lige fod med andre jævnaldrende, bl.a. for så vidt angår personlig udfoldelse og opnåelse af gode sociale relationer, jf. Folketingstidende 2005-2006, tillæg A, side 3151.

Forældremyndighedsindehaveren lever ikke i tilstrækkeligt omfang op til sit forældreansvar, når den pågældende har været medvirkende til barnets eller den unges negative udvikling. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis forældremyndighedsindehaveren ikke har reageret på meddelelser fra skolen om barnets fravær, jf. Folketingstidende 2005-2006, tillæg A, side 3157 f.

Efter servicelovens § 57 a, stk. 2, forudsætter meddelelsen af et forældre pålæg, at der foreligger oplysninger om mindst én af fire nærmere angivne problemstillinger hos barnet eller den unge. Som eksempler på problemstillinger, der kan begrunde et pålæg, kan nævnes, at barnet eller den unge er mistænkt eller sigtet for en overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven eller er mistænkt eller sigtet for anden kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed, jf. § 57 a, stk. 2, nr. 2, eller at barnet eller den unge har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer, jf. § 57 a, stk. 2, nr. 3. De i § 57 a, stk. 2, angivne problemstillinger er typeeksempler på tilfælde, hvor børn og unge har brug for hjælp til at komme på ret køl igen, og der er tale om en udtømmende opregning, jf. Folketingstidende 2005-2006, tillæg A, side 3158.

Et forældre pålæg er et specificeret, fremadrettet krav om en eller flere konkrete opgaver og pligter, som forældremyndighedsindehaverne skal påtage sig. Et forældre pålæg kræver således konkret aktiv deltagelse fra forældremyndighedsindehaverens side i forbindelse med deres barns udvikling, jf. Folketingstidende 2005-2006, tillæg A, side 151.

Efter servicelovens § 57 a, stk. 3, skal et forældre pålæg angive en eller flere konkrete handlepligter for forældremyndighedsindehaveren, som skal være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til målet.

Af servicelovens § 57 a, stk. 3, nr. 1-6, fremgår en opstilling af mulige handlepligter, som kommunen kan pålægge en forældremyndighedsindehaver. Som eksempler på mulige handlepligter kan nævnes, at forældremyndighedsindehaveren skal sikre, at barnet eller den unge er hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt, jf. § 57 a, stk. 3, nr. 4, eller at forældremyndighedsindehaveren skal deltage i møder med relevante myndigheder om løsning af barnets eller den unges problemer, jf. § 57 a, stk. 3, nr. 6.

Oplistningen i servicelovens § 57 a, stk. 3, nr. 1-6, er ikke udtømmende. Kommunen har således mulighed for at fastlægge konkrete pålæg inden for visse rammer, som bl.a. afgrænses af, at efterlevelsen skal være realistisk for forældrene, og at forældrene kun kan pålægges at foretage handlinger eller lignende, som ligger inden for rammerne af ansvarlig forældremyndighedsudøvelse. Det vil sige, at forældrene f.eks. ikke kan pålægges at låse deres børn inde, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 3159.

Formålet med at pålægge forældremyndighedsindehaveren en eller flere handlepligter er at sikre, at den pågældende bidrager til løsningen af barnets eller den unges problemer, jf. Folketingstidende 2005-2006, tillæg A, side 3159.

Det følger af servicelovens § 57 a, stk. 6, at afgørelsen om forældreplæg træffes for en afgrænset periode af højst 12 måneders varighed, og at forældreplægget højst kan forlænges med 6 måneder ad gangen.

Det følger af servicelovens § 57 a, stk. 8, at hvis kommunen vurderer, at den, der er meddelt et forældreplæg efter stk. 1, ikke efterlever plægget, og at den pågældende efterlevelse ikke beror på undskyldelige omstændigheder, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om dette. En sådan afgørelse kan indebære, at børne- og ungeydelsen ikke udbetales, jf. børne- og ungeydelseslovens § 2, stk. 1, nr. 5, og at det pågældende barn ikke medregnes ved beregning af boligstøtten, jf. lov om individuel boligstøtte § 7 a, stk. 1, nr. 2.

Efter servicelovens § 57 a, stk. 8, er det således kommunens opgave at følge op på og vurdere, om et meddelt forældreplæg er efterlevet. Det betyder f.eks., at kommunen skal undersøge, om en forældremyndighedsindehaver, som har fået plæg om at sikre, at barnet opholder sig hjemme på visse tidspunkter, har taget skridt til at sikre dette. Kommunen kan i den forbindelse tage kontakt til politiet for at få bekræftet, at politiet ikke længere møder barnet eller den unge på gaden sent om natten, jf. pkt. 358 i vejledning nr. 9142 af 26. februar 2019 om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familier.

Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om bortfald af forældreplægget, hvis forholdet, der lå bag plægget, ikke længere eksisterer, eller forældreplægget ikke længere er egnet til at løse barnets eller den unges problemer, jf. servicelovens § 59 a, stk. 9.

3.7.1.2. Børne- og ungeplæg

Efter servicelovens § 57 b, stk. 1, 1. pkt., skal kommunen træffe afgørelse om at meddele et barn eller en ung i alderen 10-17 år et børne- og ungeplæg, når barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare, og når det vurderes, at et frivilligt samarbejde med den unge og forældrene om støtte efter § 52, stk. 3, i lov om social service ikke er tilstrækkelig til at afhjælpe barnets eller den unges problemer. Afgørelsen om et børne- og ungeplæg kan træffes uden forældremyndighedsindehaverens samtykke, jf. servicelovens § 57 b, stk. 1, 2. pkt.

Formålet med børne- og ungeplægget er at få barnet eller den unge ind i en positiv udvikling, og det er afgørende for anvendelse af plægget, at det indgår i en fremadrettet bestræbelse på at ændre barnets eller den unges adfærd og ikke som en straf med bagudrettet sigte. Plægget gives efter en konkret vurdering, er et led i den forebyggende indsats og har ikke karakter af en enkeltstående reaktion eller sanktion over et bestemt forhold, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 3337.

Børne- og ungeplægget skal ses i sammenhæng med øvrige forebyggende foranstaltninger og den samlede indsats over for det enkelte barn eller den enkelte unge og dennes familie. Plægget vil typisk anvendes, hvor samarbejdet er »kørt fast«, men det er ikke påkrævet, at der er gået et længere forløb forud for sociale foranstaltninger eller forsøg på iværksættelse af sådanne. Det skal dog altid vurderes, om en frivillig løsning er mulig, inden der træffes afgørelse om plæg, jf. et almindeligt proportionalitetsprincip, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 3337.

Det er en forudsætning for at træffe afgørelse om et børne- og ungeplæg, at barnet eller den unge grundlæggende vurderes at være i stand til at bidrage til og tage ansvar for sin egen udvikling. Børn eller unge, der f.eks. er udviklingshæmmede eller psykisk syge, vil som udgangspunkt ikke være omfattet af

målgruppen, idet de på grund af deres særlige forhold ikke kan forventes at tage ansvar for deres egen udvikling, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 3337.

Efter servicelovens § 57 b, stk. 2, er det en forudsætning for meddelelse af et børne- og ungepålæg, at der foreligger oplysninger om mindst én af fire problemstillinger hos barnet eller den unge, som indikerer, at barnet eller den unges udvikling er i fare. Problemstillingerne hos barnet eller den unge, som kan begrunde et pålæg, svarer i det væsentligste til de problemstillinger, der kan begrunde et forældreplæg efter servicelovens § 57 a, stk. 2, jf. nærmere lovforslagets pkt. 2.8.1.1. Der er tale om en udtømmende opregning.

Efter omstændighederne vil utryghedsskabende adfærd i et vist omfang kunne rummes af de gældende bestemmelser i servicelovens § 57 a, stk. 2, nr. 3, som med lovforslagets § 4, nr. 1, bliver nr. 4, og § 57 b, stk. 2, nr. 3, som med lovforslagets § 4, nr. 3, bliver nr. 4, hvorefter oplysninger om, at barnet eller den unge har alvorlige adfærds- og tilpasningsproblemer, kan begrunde et forældreplæg og et børne- og ungepålæg.

Tilstedeværelsen af en eller flere af de i § 57 b, stk. 2, oplistede problemstillinger fører ikke automatisk til et børne- og ungepålæg. Afgørelsen herom træffes på baggrund af en konkret vurdering af, om de samlede betingelser for at anvende pålægget er opfyldt, herunder at pålægget vurderes at ville bidrage til barnets eller den unges udvikling, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 3338.

Det fremgår af servicelovens § 57 b, stk. 3, at et børne- og ungepålæg skal angive en eller flere konkrete handlepligter for barnet eller den unge, som vurderes at være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til formålet.

Servicelovens § 57 b, stk. 3, nr. 1-4, indeholder en oplistning af mulige handlepligter. Som eksempel på en handlepligt kan nævnes, at barnet eller den unge skal være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt, jf. § 57 b, stk. 3, nr. 2. Det kan f.eks. være relevant i tilfælde, hvor barnet eller den unge flere gange har begået småkriminalitet eller udvist negativ adfærd i bestemte tidsrum, f.eks. fredag og lørdag aften, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 3339.

Handlepligten indebærer, at den unge f.eks. konkret kan pålægges at være hjemme senest kl. 23 fredag og lørdag aften i en måned, jf. Velfærdsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 5 fra Folketingets Socialudvalg af 17. marts 2009 til L 114. Formålet med et sådant pålæg er grundlæggende at sikre, at den negative adfærd hos barnet eller den unge ikke får lov til at udvikle sig, men stoppes så tidligt som muligt. Det gøres bl.a. ved at støtte forældre, som har vanskeligt ved at styre deres børns gøren og laden, herunder holde dem hjemme på tidspunkter, hvor der konkret har været problemer med det pågældende barns eller unges adfærd.

Det forhold, at en ung pålægges at "være hjemme" på et nærmere fastsat tidspunkt indebærer ikke, at den unge per definition skal opholde sig på den fysiske afgrænsede enhed, som familiens bopæl udgør, i det tidsrum, der er fastsat i afgørelsen. Hvis familien f.eks. skal på familieudflugt eller besøg hos venner eller familie, vil det være naturligt, at den unge deltager i disse aktiviteter. Det afgørende er, at den unge ikke hænger ud på gaden eller opholder sig i miljøer, der ansporer den unge til negativ adfærd, jf. Velfærdsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 5 fra Folketingets Socialudvalg af 17. marts 2009 til L 114.

Oplistningen i § 57 b, stk. 3, nr. 1-4, er ikke udtømmende. Kommunen har således mulighed for at fastlægge konkrete pålæg inden for visse rammer, som bl.a. afgrænses af, at pålæggene skal være egnede til at bidrage til en løsning af problemerne i den konkrete sag, og at pålæggene skal være realistiske for barnet eller den unge at efterleve, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 3339.

Der er mulighed for at lade børne- og ungepålægget indeholde flere handlepligter, hvis det konkret vurderes at være hensigtsmæssigt i forhold til formålet, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 3340.

Et børne- og ungepålæg træffes for en afgrænset periode på højst 12 måneder med mulighed for forlængelse med højst 6 måneder ad gangen, jf. servicelovens § 57 b, stk. 6, jf. § 57 a, stk. 6.

Det fremgår af servicelovens § 64, stk. 1 og 2, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at afgørelser om børne- og ungepålæg fuldbyrdes, og at kommunen som led heri bl.a. kan hente og bringe barnet eller den unge til stedet, hvor børne- og ungepålægget skal opfyldes. Efter servicelovens § 57 b, stk. 8, skal kommunalbestyrelsen, hvis barnet eller den unge ikke overholder et børne- og ungepålæg, når det vurderes relevant, straks underrette politiet og anmode om bistand til kommunens udøvelse af beføjelser efter § 64, stk. 2.

For så vidt angår efterlevelsen af handlepligten, hvorefter barnet eller den unge skal være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt, fremgår det af pkt. 358 i vejledning nr. 9142 af 26. februar 2019 om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familier, at kommunen som led i sin forpligtelse til at sikre, at et pålæg efterleves, kan kontakte politiet for at få bekræftet, at politiet ikke længere møder barnet eller den unge på gaden sent om natten.

Manglende efterlevelse af børne- og ungepålægget er dog ikke forbundet med egentlige sanktioner.

Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om bortfald af børne- og ungepålægget, hvis forholdet, der lå bag pålægget, ikke længere eksisterer, eller pålægget ikke længere er egnet til at løse barnets eller den unges problemer, jf. servicelovens § 57 b, stk. 6, jf. § 57 a, stk. 9.

3.7.2. Justitsministeriets overvejelser

Efter regeringens opfattelse er det afgørende, at samfundet har de rette redskaber til at yde en hurtig og effektiv indsats over for de børn og unge, der viser tegn på at være på vej til at vende fællesskabet i ryggen.

Hvis vi skal undgå grupper af børn og unge, der dominerer områder i det offentlige rum og skaber utryghed, er en tidlig og målrettet indsats fra myndighederne af afgørende betydning for at hjælpe børn og unge til et liv uden kriminalitet og for at genskabe trygheden i det pågældende område. Der er behov for tiltag, der kan understøtte barnet eller den unge i at bryde ud af det utryghedsskabende og antisociale adfærdsmønster. Det er dog ikke barnets ansvar alene. Det bør samtidig stå klart for forældrene, at de har et medansvar for at hjælpe barnet og den unge på rette vej.

Det er i dag muligt at gribe ind med et forældrepålæg og et børne- og ungepålæg, hvis barnets eller den unges udvikling er i fare. Som det fremgår under lovforslagets pkt. 3.7.1.2., kan utryghedsskabende

adfærd hos et barn eller en ung efter omstændighederne omfattes af de nugældende bestemmelser i servicelovens § 57 a, stk. 2, nr. 3, og § 57 b, stk. 2, nr. 3, hvorefter alvorlige adfærds- og tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge kan begrunde et pålæg.

Justitsministeriet finder dog, at utryghedsskabende adfærd bør tilføjes som en selvstændig betingelse, der kan føre til et forældreplæg og et børne- og ungeplæg. Det vil på den måde blive tydeliggjort, at utryghedsskabende adfærd udgør en reel fare for udviklingen hos børn og unge, der udviser den. Adfærden kan blive en glidebane, som i værst tænkelige scenarie kan føre til en kriminel tilværelse. Ved at tilføje utryghedsskabende adfærd som en af de problemstillinger, der kan føre til et pålæg, sikres det, at kommunerne har mulighed for at sætte tidligt og målrettet ind over for utryghedsskabende børn og unge med henblik på, at de får hjælp til at komme tilbage på rette spor, inden den utryghedsskabende adfærd potentielt intensiveres og udvikler sig til en kriminel løbebane.

Justitsministeriet finder endvidere, at kommunerne bør gives mulighed for at fastsætte en ny handlepligt i børne- og ungeplægget om, at barnet eller den unge i en begrænset tidsperiode ikke må opholde sig eller færdes frem og tilbage i et afgrænset område, f.eks. en bestemt plads, en S-togsstation eller et storcenter. Endelig skal der foretages en justering af en af de eksisterende handlepligter, således at der over for et barn eller en ung kan stilles krav om, at barnet eller den unge skal være hjemme i et bestemt tidsrum, f.eks. aften timerne, hvor barnet eller den unge har været involveret i utryghedsskabende adfærd, ligesom det samtidig skal kunne pålægges forældre, at de sikrer sig, at barnet eller den unge er hjemme i tidsrummet. Det er alt sammen initiativer, der skal understøtte en positiv udvikling for barnet og den unge bl.a. ved at give barnet eller den unge hjælp til at bryde med miljøer, der ikke er gavnlige for deres udvikling.

3.7.3. Den foreslåede ordning

3.7.3.1. *Udvidelse af anvendelsesområdet for forældreplæg og børne- og ungeplæg*

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i servicelovens § 57 a, stk. 2, nr. 3, og § 57 b, stk. 2, nr. 3, hvorefter anvendelsesområdet for at meddele et forældreplæg og børne- og ungeplæg udvides til at omfatte sager, hvor der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang.

Forslaget vil indebære, at oplysninger om at barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang, vil være en indikator på, at barnets eller den unges udvikling er i fare og vil således kunne begrunde et forældreplæg eller børne- og ungeplæg.

Formålet med at udvide anvendelsesområdet for forældreplægget og børne- og ungeplægget er at sikre, at der kan sættes tidligt og målrettet ind over for børn og unge, der udviser en utryghedsskabende adfærd med henblik på, at de kommer ind i en positiv udvikling. En tidlig indsats vil kunne forhindre, at den utryghedsskabende adfærd hos barnet eller den unge udvikler sig til en endnu mere negativ adfærd og potentielt bliver grobund for en kriminel tilværelse.

Med udtrykket »utryghedsskabende adfærd« menes en adfærd, der er egnet til at skabe utryghed hos andre mennesker. Det er således ikke et krav, at der skal være givet udtryk for en følelse af utryghed i forhold til den udviste adfærd, idet adfærden alene skal være egnet til at skabe utryghed.

Som eksempler på utryghedsskabende adfærd kan nævnes, at barnet eller den unge udviser en intimiderende, chikanerende eller truende adfærd over for f.eks. forbipasserende, beboere eller erhvervsdrivende m.v. Eksempler på chikanøs eller truende adfærd kan f.eks. være, at barnet eller den unge, herunder gruppen som denne kan være en del af, råber, kommer med nedsættende bemærkninger eller stiller sig i vejen for forbipasserende, eller at den pågældende udviser en støjende eller fornærmende adfærd i øvrigt. Der kan også være tale om fysiske handlinger såsom kast af genstande, skub eller spyt mod ting eller personer, uden at adfærden nødvendigvis udgør et strafbart forhold.

I forbindelse med vurderingen af, om der foreligger en utryghedsskabende adfærd, vil der kunne lægges vægt på, hvor adfærden er udvist, f.eks. på en togstation, ved et busstoppested, i et bycenter, foran den eller de forurettedes hjem eller lignende offentlige steder, hvor det enten har været vanskeligt eller umuligt for den eller de forurettede at trække sig væk eller undgå barnets eller den unges eller gruppens adfærd.

Der vil også kunne lægges vægt på, hvornår adfærden er udvist, f.eks. om det er sket i de sene aften- og nattetimer efter mørkets frembrud, hvor visse handlinger almindeligvis vil være mere egnet til at skabe utryghed, end hvis de var foretaget i dagslys. Endvidere kan der lægges vægt på, om barnet eller den unge i forbindelse med adfærden har forsøgt at tildække sit ansigt eller på anden vis forsøgt at anonymisere sig selv for f.eks. at undgå videoovervågningskameraer eller øvrig identifikation.

Adfærden behøver ikke at bestå i eller ledsages af et strafbart forhold. Det afgørende er adfærdens utryghedsskabende karakter. Adfærden vil kunne udøves selvstændigt af barnet eller den unge eller som led i en gruppes aktiviteter. Hvis der er tale om en samlet adfærd i en gruppe, vil der kunne lægges vægt på, om gruppens adfærd medfører støjgener og/eller trafikale gener, og om personer i gruppen indtager eller er påvirket af alkohol eller andre rusmidler.

Det vil altid bero på en konkret vurdering af de samlede omstændigheder i sagen, om en adfærd kan siges at være utryghedsskabende eller ej.

Det er en betingelse, at den utryghedsskabende adfærd er udvist »på steder, hvortil der er almindelig adgang«. Udtrykket skal forstås i overensstemmelse med ordensbekendtgørelsens § 2 og omfatter således f.eks. offentlige parker, offentlige befordringsmidler, butikker, butikcentre og offentlige kontorer. Det vil ikke være omfattet af bestemmelsen, hvis den utryghedsskabende adfærd er udvist i et privat hjem eller andre steder, hvor der ikke er almindelig adgang.

Den utryghedsskabende adfærd kan være udvist på steder med geografisk tilknytning til det sted, hvor barnet eller den unge har bopæl. Det kan f.eks. være i det lokale bycenter, på den lokale togstation, foran skolen, ungdomsklubben eller lignende. Det er imidlertid ikke et krav, at adfærden nødvendigvis er udvist i barnets eller den unges nærområde. Det vil således også være omfattet, hvis adfærden er udvist i en anden by eller kommune end den, som barnet eller den unge har bopæl i.

Det vil være kommunen, der skal vurdere, om barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang. Kommunen vil i den forbindelse skulle iagttage officialprincippet, hvorefter kommunen skal sørge for en tilstrækkelig sagsoplysning, førend der træffes afgørelse om pålæg. Vurderingen af, om barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd vil almindeligvis skulle foretages på baggrund af oplysninger fra politiet, SSP-samarbejdet eller lignende.

Det forudsættes, at forældrepålægget og børne- og ungepålægget ikke meddeles som følge af et enkeltstående tilfælde. Et pålæg vil således almindeligvis forudsætte, at der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge flere gange har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang. Hyppigheden af den udviste adfærd kan endvidere indgå i vurdering af, om adfærden samlet set må anses for utryghedsskabende. Hvis barnet eller den unge således gentagne gange har udvist en utryghedsskabende adfærd, skal der for så vidt angår den konkrete udviste adfærd mindre til for at betegne adfærdens karakter som utryghedsskabende.

3.7.3.2. Justering af handlepligten i forældrepålæg og børne- og ungepålæg

Det foreslås, at der foretages en justering af den nugældende handlepligt efter servicelovens § 57 a, stk. 3, nr. 4, således at forældremyndighedsindehaveren kan pålægges at sikre, at barnet eller den unge er hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt eller i et nærmere fastsat tidsrum. Endvidere foreslås det, at barnet eller den unge tilsvarende skal kunne pålægges at være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt eller i et nærmere fastsat tidsrum, jf. den foreslåede bestemmelse i § 57 b, stk. 3, nr. 2.

Formålet med lovforslaget er at justere handlepligten, således at det fremgår klart af loven, at barnet eller den unge kan pålægges at blive hjemme i et nærmere afgrænset tidsrum, f.eks. i aften timerne, og at forældrene kan pålægges at sikre, at det sker.

Det er kommunen, der i forbindelse med meddelelsen af forældrepålægget eller børne- og ungepålægget vurderer, hvilket tidsrum handlepligten skal strække sig over. Ved vurderingen kan der lægges vægt på, hvilke problemstillinger hos barnet eller den unge, der giver anledning til den pågældende handlepligt. Hvis der f.eks. foreligger oplysninger fra politiet, SSP-samarbejdet eller lignende om, at barnet eller den unge ofte udviser eller deltager i utryghedsskabende adfærd i weekenden i aften- og nattetimerne, kan pålægget f.eks. gå ud på, at barnet eller den unge skal være hjemme fredag og lørdag mellem kl. 21 om aftenen til kl. 6 om morgenen dagen efter.

Den tidsmæssige udstrækning af handlepligten må ikke være længere, end hvad der er påkrævet for at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og den tidsmæssige udtrækning skal stå i rimeligt forhold til formålet.

Det er ikke en forudsætning, at barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd for at anvende handlepligten om ophold i hjemmet i et nærmere afgrænset tidsrum. Handlepligten kan således også anvendes ved enhver af de øvrige problemstillinger, som er oplistet i servicelovens § 57 a, stk. 2, og § 57 b, stk. 2.

Der er ikke med den foreslåede ordning tilsigtet en ændring af gældende ret i forhold til betydningen af, at den unge kan pålægges "at være hjemme". Den foreslåede justering af handlepligten indebærer således ikke, at den unge per definition skal opholde sig på den fysisk afgrænsede enhed, som familiens bopæl udgør, i det tidsrum, der er fastsat i kommunens afgørelse. Hvis familien f.eks. skal på familieudflugt eller besøg hos venner eller familie, vil det være naturligt, at den unge deltager i disse aktiviteter. Endvidere vil barnet eller den unge fortsat have mulighed for inden for det fastsatte tidsrum at deltage i eventuelle fritidsaktiviteter, klubtilbud eller aktiviteter med genoprettende formål i øvrigt. Det afgørende er, at barnet eller den unge ikke hænger ud på gaden eller opholder sig i miljøer, der ansporer den unge til negativ adfærd.

Endvidere er der med den justerede handlepligt ikke tilsigtet en ændring i relation til de gældende regler og grundsætninger, hvorefter forældrepålæggets og børne- og ungepålæggets indhold, omfang og varighed skal stå i rimeligt forhold til formålet med pålægget og de problemer, der søges løst, ligesom de konkrete handlepligter skal være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer og være realistiske at efterleve. Dette indebærer endvidere, at handlepligten ikke må gå videre, end hvad rammerne for ansvarlig forældremyndighedsudøvelse tilsiger. Forældre kan således f.eks. ikke pålægges at låse deres børn inde for at sikre, at handlepligten efterleves.

3.7.3.3. Indførelse af ny handlepligt i børne- og ungepålægget

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i servicelovens § 57 b, stk. 3, nr. 2, hvorefter det i et børne- og ungepålæg kan fastsættes, at barnet eller den unge skal undlade at færdes frem og tilbage eller tage ophold i et nærmere geografisk afgrænset område.

Den foreslåede handlepligt vil have til formål at sikre, at barnet eller den unge i en periode ikke færdes eller opholder sig i et område, hvor barnet eller den unge f.eks. har været involveret i utryghedsskabende adfærd eller kriminalitet. Handlepligten har således til formål at forhindre, at barnet eller den unge deltager i lignende aktiviteter i samme område. Endvidere vil handlepligten kunne understøtte barnet eller den unge i at bryde med personer eller miljøer, der er kendt for at hænge ud i bestemte områder, og som har en negativ indflydelse på barnets eller den unges udvikling.

Det forudsættes, at den foreslåede handlepligt i servicelovens § 57 b, stk. 3, nr. 2, alene vil blive fastsat, når der foreligger oplysninger om mindst én af de problemstillinger, som fremgår af servicelovens § 57 b, stk. 2, nr. 2-4. Handlepligten vil således f.eks. kunne komme på tale i tilfælde, hvor barnet eller den unge er mistænkt eller sigtet for visse strafbare forhold, hvor barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang, jf. den foreslåede § 4, nr. 3 i lovforslaget, eller hvor barnet eller den unge har alvorlige adfærds- og tilpasningsproblemer.

Det forudsættes, at adfærden eller den problemstilling, der giver anledning til handlepligten, er udvist eller begået i det område, som handlepligten afgrænses til at omfatte.

Endvidere vil de gældende regler om, at et børne- og ungepålæg indhold, omfang og varighed skal stå i rimeligt forhold til formålet med pålægget og de problemer, der søges løst, almindeligvis forudsætte, at den foreslåede handlepligt alene pålægges, når der er grund til at tro, at barnet eller den unge vil gentage sin adfærd på stedet eller i området, og at handlepligten derfor er nødvendig for at undgå den pågældende adfærd fremadrettet.

Handlepligten vil f.eks. kunne pålægges i en situation, hvor der foreligger oplysninger om, at et barn eller en ung gentagne gange har udvist utryghedsskabende adfærd i det lokale bycenter. Handlepligten vil herefter kunne gå ud på, at barnet eller den unge i en periode ikke må færdes eller tage ophold i det pågældende bycenter. Handlepligten vil imidlertid ikke kunne afgrænses til også at omfatte, at barnet eller den unge ikke må færdes frem eller tilbage eller opholde sig på den lokale togstation, hvis barnet eller den unges utryghedsskabende adfærd ikke i øvrigt kan knyttes til den pågældende togstation.

Handlepligten omfatter »et nærmere geografisk afgrænset område«. Det kan f.eks. være en bestemt plads, en station, et by- eller storcenter, et bestemt boligkvarter eller lignende. Handlepligten kan omfatte steder,

hvor der er almindelig adgang, jf. ordensbekendtgørelsens § 2. Handlepligten vil imidlertid ikke kunne omfatte steder, hvor der ikke er almindelig adgang, f.eks. private hjem.

Det forudsættes, at kommunen i forbindelse med meddelelse af børne- og ungepålægget tydeligt afgrænser det område, som handlepligten omfatter, således at det står klart for barnet eller den unge, hvor den pågældende ikke må færdes eller opholde sig. Det kan være ved at angive navnet på stedet eller området, f.eks. ved at fastsætte at barnet eller den unge ikke må færdes frem eller tilbage eller tage ophold på Valby Station, i et bestemt bycenter eller lignende. Handlepligten kan også afgrænses til en bestemt vej eller boligkvarter. Den geografiske afgrænsning vil kunne markeres på et kort for at illustrere over for barnet eller den unge, hvor handlepligten gælder.

Handlepligten kan begrænses til at gælde et bestemt tidsrum. Hvis den adfærd eller problemstilling, som barnet eller den unge udviser, finder sted på bestemte tidspunkter, vil handlepligten kunne begrænses til at gælde i et nærmere angivet tidsrum. Som eksempel kan nævnes den situation, hvor den utryghedsskabende adfærd, som barnet eller den unge udviser, alene sker i aftentimerne på den lokale togstation. Handlepligten, hvorefter barnet eller den unge ikke må færdes frem og tilbage eller tage ophold på den pågældende togstation, kan herefter begrænses til at gælde alle ugens dage i tidsrummet fra f.eks. kl. 18 til kl. 6 næste morgen.

Det geografisk afgrænsede område må ikke være større end det, som er påkrævet for at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og det skal stå i rimeligt forhold til formålet. Det samme gælder for så vidt angår den tidsmæssige udstrækning af pålægget, jf. også servicelovens § 57 b, stk. 6, jf. § 57 a, stk. 9.

Den foreslåede handlepligt vil indebære, at barnet eller den unge ikke må færdes frem eller tilbage eller tage ophold i det nærmere geografisk afgrænsede område. Barnet eller den unge vil dog kunne passere igennem området. Det vil sige, at et barn eller en ung, der er pålagt ikke at færdes frem og tilbage eller tage ophold i området, godt må gå igennem området, så længe passagen ikke kan siges at have karakter af færden frem og tilbage eller egentlige ophold i området. Det vil endvidere betyde, at barnet eller den unge vil kunne foretage almindelige dagligdags gøremål i området. Hvis barnet eller den unge f.eks. bor, går i skole eller arbejder i det pågældende område, vil barnet eller den unge kunne bevæge sig frit til og fra sin bopæl, skole m.v. og ud i sit lokalområde, men vil ellers ikke kunne tage ophold i området. Hvis barnet eller den unge har fået pålagt ikke at opholde sig eller færdes frem og tilbage på den lokale togstation, vil barnet eller den unge fortsat kunne tage toget til og fra skole eller til fritidsaktiviteter. Barnet eller den unge vil dog ikke i øvrigt kunne tage ophold eller færdes frem og tilbage på stationen.

Efter den foreslåede konsekvensændring af servicelovens § 57 b, stk. 4, vil den nye handlepligt kunne fastsættes uden forudgående gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. § 50.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes at medføre merudgifter for politiet og kriminalforsorgen på samlet 23,8 mio. kr. årligt i 2022 og frem. Til håndteringen heraf er der med finansloven for 2022 afsat en reserve på 18,5 mio. kr. årligt i 2022-2025. De resterende udgifter afholdes inden for den eksisterende økonomiske ramme.

Lovforslaget forventes at få visse implementeringskonsekvenser og driftskonsekvenser for politiet og kriminalforsorgen. Det gælder i relation til politiets udstedelse af påbud efter den foreslåede bestemmelse

i politilovens § 6 e, som vil forudsætte en anden søgning end den, som politiet almindeligvis foretager i forbindelse med kontrol af antrufne personer. Endvidere vil det foreslåede særvilkår om økonomisk kontrol medføre implementeringskonsekvenser for kriminalforsorgen, som navnlig omfatter oplæring og uddannelse af de tilsynsførerne, som skal gennemføre særvilkåret. Der er taget højde for disse implementeringskonsekvenser i den afsatte reserve på finansloven for 2022.

Principperne for digitaliseringsklar lovgivning vurderes ikke relevante for nærværende lovforslag.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslagets vurderes at medføre visse negative erhvervsøkonomiske konsekvenser for restaurationsbranchen og detailhandlen.

Lovforslaget indeholder et forslag om forbud mod salg m.v. af alkohol i de nattelivszoner, som politiet kan udpege med hjemmel i politiloven, i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5. Forslaget vurderes at kunne medføre økonomiske konsekvenser i form af produktionsbegrænsninger for de detailbutikker m.v., der er beliggende i en nattelivszone, og som i dag sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til forbrugere i tidsrummet fra kl. 24 til 5. Hvis der ikke blot sker en omfordeling af salget på andre tider af døgnet, vil disse virksomheder kunne opleve en omsætningsnedgang. Endvidere kan der være afledte effekter i form af tabt omsætning for grossister, transportvirksomheder m.v., der forsyner de pågældende butikker m.v. med alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover.

Det foreslåede krav om effektiv afskærmning af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 vurderes endvidere at medføre mindre omstillingsomkostninger for de berørte virksomheder i form af bl.a. remedier til effektiv afskærmning, idet det dog bemærkes, at afskærmningen vil kunne tilvejebringes ved skabe, døre, låger, gitre, forhæng eller anden effektiv sikring.

Endelig vurderes det, at forslaget om krav om at serveringssteder, hvortil der er almindelig adgang, og som er placeret i en nattelivszone, og hvorfra der foregår salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til nydelse på eller ved salgsstedet, i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 skal gøre brug af en autoriseret dørmænd eller vagt vil medføre løbende økonomiske omkostninger for de berørte restaurationsvirksomheder i form af løbende omkostninger til aflønning af dørmænd eller vagter.

Det bemærkes i den forbindelse, at en andel af de restaurationsvirksomheder med serveringssteder, der omfattes af det foreslåede krav, i forvejen vil leve op til kravet om brug af en autoriseret dørmænd eller vagt, fordi de pågældende serveringssteder allerede gør brug af autoriserede dørmænd eller vagter, f.eks. fordi bevillingsmyndigheden har påbudt det. Kravet vurderes at medføre afledte effekter for dørmænds- og vagtvirksomheder i form af øget omsætning.

Det vurderes, at de erhvervsøkonomiske efterlevelseseffekter samlet set er af ikke betydelig størrelse, og der er derfor ikke foretaget en nærmere kvantificering af lovforslaget.

Lovforslaget vurderes ikke at medføre administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Principperne for agil erhvervsrettet lovgivning vurderes ikke at være relevante for nærværende lovforslag.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget vurderes ikke at have EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 23. februar 2022 til den 23. marts 2022 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Alkohol og Samfund, Amnesty International, Ankestyrelsen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdstilsynet, Arriva, ATAX Arbejdsgiverforening for indehavere af taxi-, OST-, limousine- og sygetransport, Banedanmark, Blå Kors, Bryggeriforeningen BUPL, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Centralforeningen af Taxaforeninger i Danmark (C. A. T.), Coop Danmark A/S, Copenhagen Business School (CBS) – CBS LAW Danmark, Danmarks Jurist- og Økonomforbund, Danmarks Lærerforening, Danmarks Restaurationer og Cafèer, Danner, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Dansk Center vedr. Alkoholisme og andre Afhængighedssygdomme, Dansk Detail, Dansk Erhverv, Dansk Funktionærforbund – Serviceforbundet, Dansk Handicap Forbund, Dansk Jernbaneforbund, Dansk Kvindesamfund, Dansk Mobilitet, Dansk Person Transport (DPT), Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykolog Forening, Dansk Røde Kors, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Transport og Logistik, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Advokater, Danske Annoncører og Markedsførere, Danske Handicaporganisationer, Danske Motorcyklister, Danske Regioner, Datatilsynet, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Dommerforening, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Det Kriminalpræventive Råd, DI, DI Service, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandsförening, Domstolsstyrelsen, DSB, DTL – Danske Vognmænd, FADD – Foreningen af Døgn og Dagtilbud for udsatte børn og unge, Faggruppen af Socialrådgivere i Kriminalforsorgen, Familieretshuset, FDM – Forenede Danske Motorejere, FH – Fagbevægelsens Hovedorganisation, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Socialchefer, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Fængselsforbundet, Færdselsstyrelsen, Gadejuristen, Gældsstyrelsen, Hjælp Voldsofre, HK Handel, HK Landsklubben Danmarks Domstole, HK Landsklubben Politiet og Anklagemyndigheden, Horesta, Institut for Menneskerettigheder, Jernbanenævnet, Joan-Søstrene, Justitia, KFUKs sociale arbejde, Komiteen for Sundhedsoplysning, Kommunernes Landsforening (KL), Kraka, Kriminalforsorgsforeningen, Kvin-

derådet, Kvininfo, Københavns Kommune, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet – Det Juridiske Fakultet, Landbrug og Fødevarer, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsforeningen Lænken, LGBT+ Danmark, Lokaltog, LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud, Lægeforeningen, Metroselskabet, Metroservice, Midtjyske jernbaner, Midttrafik, Movia, NOAH-Trafik, Nordjyllands Trafikselskab, Nordjyske Jernbaner, Odense Letbane, Offerrådgivningen i Danmark, Politidirektørforeningen, Politiforbundet, Red Barnet, Reden i København, Aarhus, Odense og Aalborg, Reden International, Reitan Convenience Denmark A/S (7/11), Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigspolitiet, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Sikker Trafik, Rådet for Socialt Udsatte, Salling Group, Samtlige byretter, SAND – De hjemløses landsorganisation, Serviceforbundet, SikkerhedsBranchen, SMVdanmark, Socialpædagogernes Landsforbund, SSP Samrådet, Syddansk Universitet – Det Samfundsvidenskabelige Universitet, Sø- og Handelsretten, Trafikselskaberne i Danmark, Trafikstyrelsen, Ungdommens Røde Kors, Vagt- og Alarmbranchens Arbejdsgiverforening, Vagt- og Sikkerhedsfunktionærernes Landssammenslutning, Vejdirektoratet, Vestbanen, Vestre Landsret, Vikarbureauernes Brancheforening, Vin og Spiritusorganisationen i Danmark, Østre Landsret, Ålborg Universitet – Juridisk Institut, Aarhus Letbane og Aarhus Universitet – Juridisk Institut.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget forventes at medføre merudgifter for politiet og kriminalforsorgen på samlet 23,8 mio. kr. årligt i 2022 og frem. Til håndteringen heraf er der med finansloven for 2022 afsat en reserve på 18,5 mio. kr. årligt i 2022-2025. De resterende udgifter afholdes inden for den eksisterende økonomiske ramme. Lovforslaget forventes at få visse administrative konsekvenser, herunder omstillingskonsekvenser og driftskonsekvenser for politiet og

		kriminalforsorgen. Der er taget højde herfor i den afsatte reserve på finansloven for 2022.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget forventes at medføre visse implementeringskonsekvenser for politiet og kriminalforsorgen. Det gælder bl.a. i relation til politiets udstedelse af påbud efter politilovens § 6 e, der vil forudsætte en anden søgning af antrufne personer. Endvidere vil det foreslåede særvilkår om økonomisk kontrol medføre visse implementeringskonsekvenser for kriminalforsorgen bl.a. i form af oplæring og uddannelse af tilsynsførende.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Øget omsætning for dørmands- og vagtvirksomheder.	Lovforslaget forventes at medføre negative økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Det gælder bl.a. i relation til forbuddet mod salg m.v. af alkohol i nattelivszoner, som må forventes at medføre en ned sætningsomgang for butikker m.v., der sælger alkohol efter kl. 24, og som er beliggende i en nattelivszone. Endvidere forventes forslaget om krav til serveringssteder om brug af en autoriseret dørmænd eller vagt at medføre løbende økonomiske omkostninger i form af bl.a. aflønning til dørmænd eller vagter.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen EU-retlige aspekter.	

Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X
--	----	--------------

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås, at der før § 6 b i lov om politiets virksomhed indsættes overskriften ”Nattelivszoner”.

Formålet med forslaget er at skabe bedre overblik over de bestemmelser, der knytter sig til nattelivszoner, som politiet kan udpege i medfør af politilovens § 6 b.

Til nr. 2

Til § 6 c

Restaurationsloven indeholder i § 15 a og § 15 b bestemmelser om restaurationsvirksomheders brug af dørmænd. Efter restaurationslovens § 15 b, stk. 1, kan bevillingsmyndigheden således meddele påbud om, at der i en restaurationsvirksomhed skal anvendes dørmænd, hvis det skønnes nødvendigt af hensyn til forsvarlig drift af virksomheden. Der findes ikke herudover gældende regler, der giver mulighed for at pålægge, eller som mere generelt pålægger restaurationsvirksomheder at gøre brug af dørmænd på serveringssteder.

Det foreslås at indføre en ny bestemmelse i politilovens § 6 c, stk. 1, hvorefter der på serveringssteder, hvortil der er almindelig adgang, som er placeret i en nattelivszone, og hvorfra der foregår salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til nydelse på eller ved salgsstedet i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5, skal gøres brug af en autoriseret dørmænd eller vagt.

Kravet efter den foreslåede bestemmelse i § 6 c, stk. 1, vil alene gælde for serveringssteder placeret i en nattelevszone udpeget af politiet i medfør af § 6 b, stk. 1.

Udtrykket »serveringssteder« skal forstås i overensstemmelse med restaurationsloven og omfatter således ethvert sted, hvorfra der sælges drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til nydelse på eller ved salgsstedet.

Det er uden betydning, om der på stedet også serveres drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på under 2,8, ligesom det er betydning, om serveringen sker indendørs eller udendørs og i forbindelse med servering af mad.

Kravet omfatter bl.a. natklubber, diskoteker, barer, værtshuse, restauranter, caféer og lignende. Kiosker og lignende er ikke omfattet af kravet om brug af en autoriseret dørmænd eller vagt, medmindre der sælges alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til nydelse på eller ved salgsstedet, idet kiosken m.v. i disse tilfælde betragtes som et serveringssted.

Udtrykket »almindelig adgang« skal forstås i overensstemmelse med § 2 i ordensbekendtgørelsen. Det vil almindeligvis betyde, at alle serveringssteder, herunder natklubber, diskoteker, barer, værtshuse m.v., er omfattet, når der er almindelig adgang til stedet. Hvis serveringsstedet afholder et privat arrangement, hvortil der ikke er almindelig adgang for offentligheden, vil kravet efter det foreslåede stk. 1 ikke gælde. Det kan f.eks. være tilfældet ved et privat arrangement i form af en privat fødselsdagsfest, bryllupsfest, jubilæum eller lignende. Hvis serveringsstedet afholder et privat arrangement i en særskilt del af serveringsstedet, men i øvrigt har åbent for almindelig adgang til den øvrige del af serveringsstedet, vil kravet efter det foreslåede stk. 1 gælde for den del af serveringsstedet, der har åben for almindelig adgang.

En bar eller en restaurant i en hotellobby vil ligeledes være omfattet af kravet om brug af en autoriseret dørmænd eller vagt, hvis der serveres drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5.

Et serveringssted omfattes ikke af kravet om brug af en autoriseret dørmænd eller vagt efter den foreslåede i bestemmelse i § 6 c, stk. 1, hvis der ikke på serveringsstedet sælges alkohol med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til nydelse på eller ved salgsstedet i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5, uanset om der på serveringsstedet må sælges alkohol til senere end kl. 24 i henhold til en meddelt alkohol- og nattilladelse.

Udtrykket »autoriseret dørmænd eller vagt« skal forstås i overensstemmelse begrebet autoriserede dørmænd efter restaurationslovens § 15 a, stk. 1, og omfatter desuden personer, der i henhold til lov om vagtvirksomhed er autoriseret til at drive vagtvirksomhed samt en vagtvirksomheds godkendte personale, jf. restaurationslovens § 15 a, stk. 3.

Det forudsættes, at dørmænd hovedsageligt vil opholde sig ude foran serveringsstedet eller i umiddelbar nærhed af entréen i det omfattede tidsrum. Der vil dog kunne forekomme situationer, hvor dørmænds tilstedeværelse midlertidigt er påkrævet inden for på serveringsstedet, f.eks. for at hjemsende gæster, der ikke opfører sig efter ordensreglerne eller for at støtte det øvrige personale ved kontakt med aggressive eller voldelige gæster.

Der tilsigtes ikke med den foreslåede ordning nogen ændring af en dørmands arbejdsfunktioner, som disse er foreskrevet i forarbejderne til loven om restaurationsvirksomhed.

Det bemærkes, at der ikke med lovforslaget er tilsigtet en ændring i forhold til bevillingsmyndighedens påbud efter restaurationslovens § 15 b. En restaurationsvirksomhed skal til enhver tid efterkomme et påbud fra bevillingsmyndigheden om, at der i restaurationsvirksomheden skal anvendes dørmænd, jf. restaurationslovens § 15 b. Hvis bevillingsmyndigheden f.eks. påbyder en restaurationsvirksomhed at anvende to dørmænd af hensyn til forsvarlig drift af virksomheden, skal virksomheden efterkomme dette, uanset den foreslåede bestemmelse i politilovens § 6 c, stk. 1.

Det foreslås i § 6 c, *stk. 2*, at det foreslåede stk. 1 finder anvendelse 30 dage efter, at nattelivszonen får virkning.

Fristen løber fra ikrafttrædelsen af nattelivszonen. For serveringssteder, der er beliggende i eksisterende nattelivszoner på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse, vil kravet om brug af en autoriseret dørmænd eller vagt gælde fra tidspunktet for lovens ikrafttræden. Hvis en restaurationsvirksomhed ikke opfylder kravet om at gøre brug af en autoriseret dørmænd eller vagt på et serveringssted beliggende i en nattelivszone, vil det kunne medføre bødeansvar, jf. lovforslagets § 1, nr. 3. Det er i den forbindelse ikke en forudsætning, at restaurationsvirksomheden er blevet gjort opmærksom på forpligtelsen til at etablere en dørmandsordning af politiet, bevillingsmyndigheden eller anden offentlig myndighed, idet den enkelte restaurationsvirksomhed må holde sig opdateret om politiets udpegning af nattelivszoner.

Til § 6 d

Der er ikke i gældende lovgivning bestemmelser, der forbyder salg, udlevering eller udbringning af alkohol i bestemte tidsrum eller i bestemte områder. Endvidere er der ikke i gældende lovgivning regler, der pålægger detailbutikker m.v. at afskærme alkoholholdige drikkevarer for publikum i bestemte tidsrum.

Det foreslås at indføre en ny bestemmelse i politilovens § 6 d, *stk. 1*, hvorefter der ikke må sælges eller udleveres alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 fra steder, hvortil der er almindelig adgang, og som er beliggende i en nattelivszone.

Forbuddet gælder alene i nattelivszoner, som politiet udpeger i medfør af politilovens § 6 b, stk. 1.

Udtrykket »sælges« skal forstås som udbud eller overdragelse af en vare til nogen mod betaling.

Udtrykket »udleveres« skal forstås som en vederlagsfri overdragelse. Det er f.eks. omfattet af forbuddet at udlevere gratis smagsprøver af drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover. Endvidere er det omfattet af forbuddet at udlevere forudbetalte alkoholholdige drikkevarer, der overstiger en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover, til en kunde i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5, hvis udleveringsstedet er beliggende i en nattelivszone. Hvis en butik, kiosk eller lignende i en nattelivszone således f.eks. har modtaget forudbetaling af alkoholholdige drikkevarer, der overstiger en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover, med aftale om at udlevere drikkevarerne til kunden i tidsrummet, hvor forbuddet er gældende, vil det være omfattet af forbuddet at udlevere drikkevarerne til kunden.

Forbuddet omfatter »steder, hvortil der er almindelig adgang«. Forbuddet er herved tiltænkt et bredt anvendelsesområde og skal forstås i overensstemmelse med ordensbekendtgørelsens § 2. Det er således f.eks. uden betydning, om salget m.v. sker fra et midlertidigt eller fast udsalgssted, eller om det sker fra en butik, en bod eller en vogn, der kører rundt fra sted til sted. Forbuddet omfatter f.eks. butikker eller kiosker, hvortil der er almindelig adgang. Forbuddet omfatter derimod ikke salg eller udlevering, der sker i private hjem, ligesom forbuddet heller ikke omfatter private arrangementer, herunder firmaarrangementer, der foregår i en nattelivszone, hvortil der ikke er almindelig adgang.

Det foreslås i § 6 d, *stk. 2*, at forbuddet mod salg og udlevering ikke gælder for serveringssteder med alkoholbevilling eller lejlighedstilladelse efter lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v., når salget eller udleveringen sker til nydelse på eller ved salgsstedet.

Det indebærer, at serveringssteder, der har en alkoholbevilling eller lejlighedstilladelse, som gælder for servering af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover (stærke drikke) i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 fortsat kan foretage servering i overensstemmelse med bevillingen eller tilladelsen. Endvidere vil serveringssteder – hvis det i øvrigt er i overensstemmelse med lovgivningen og den meddelte alkoholbevilling eller tilladelse – kunne udlevere smagsprøver af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover.

Det bemærkes, at de serveringssteder, der omfattes af den foreslåede undtagelsesbestemmelse i *stk. 2*, alene kan foretage salg eller udlevering af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover, når salget eller udleveringen sker til nydelse på eller ved salgsstedet, og der således er tale om servering efter restaurationslovens § 1, *stk. 3*. Det indebærer, at de pågældende serveringssteder ikke kan foretage almindeligt detailsalg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5. Det vil sige, hvor salget ikke sker til nydelse på eller ved salgsstedet.

Det foreslås i § 6 d, *stk. 3, 1. pkt.*, at udbringning af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover ikke må ske i nattelivszone i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 til steder, hvortil der er almindelig adgang.

Forbuddet mod »udbringning« indebærer, at der ikke må ske erhvervsmæssig udbringning af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til en kunde i en nattelivszone mod betaling af vederlag i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5. Hvis en kunde således f.eks. gennem et bud eller lignende tjenesteydelse bestiller alkoholholdige drikkevarer, der overstiger en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover, til levering inden for en nattelivszone til et sted, hvortil der er almindelig adgang, vil det være omfattet af forbuddet at bringe varen ud til kunden.

Udtrykket »til steder, hvortil der er almindelig adgang« skal forstås i overensstemmelse med ordensbekendtgørelsens § 2 og omfatter f.eks. parker, veje, diskoteker, barer m.v. Forbuddet omfatter derimod f.eks. ikke udbringning, der sker til private hjem, ligesom forbuddet heller ikke omfatter udbringning til private arrangementer, herunder firmaarrangementer, der foregår i en nattelivszone, hvortil der ikke er almindelig adgang.

Det foreslås i § 6 d, *stk. 3, 2. pkt.*, at forbuddet mod udbringning ikke omfatter udbringning til virksomheder.

Forslaget indebærer, at udbringning i form af erhvervsmæssig levering af alkoholholdige drikkevarer, der overstiger en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover kan ske til virksomheder, herunder ved engrossalg eller lignende. Det betyder f.eks., at en detailbutik eller et serveringssted, der er beliggende i en nattelivszone, kan modtage levering af drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5.

Udtrykket »virksomheder« skal forstås som enhver type af virksomhed, der producerer eller sælger varer eller tjenesteydelser.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 6 d, *stk. 4, 1. pkt.*, at alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover skal være effektivt afskærmet for publikum i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5.

Afskærmningen vil kunne tilvejebringes ved skabe, døre, låger, gitre, forhæng eller anden effektiv sikring mod, at kunderne ikke har umiddelbar adgang til varerne i det pågældende tidsrum. Det er ikke et krav, at varerne er låst inde, men varerne skal være afskærmet på en sådan måde, at de ikke er umiddelbart synlige for kunderne, og således at der er en klar markering af, at varerne ikke sælges i det angivne tidsrum. Det vil f.eks. kunne ske ved, at der opsættes et sort forhæng eller lignende foran kølemontre, hvor der opbevares alkoholholdige drikkevarer over den fastsatte alkoholgrænse. Hvis varerne er låst inde, er det ikke et krav, at varerne ikke er synlige for kunderne ved anden afskærmning.

Formålet med kravet om afskærmning er, at der skabes sikkerhed for, at drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover ikke sælges, udleveres eller udbringes uden for det tilladte tidsrum.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 6 d, *stk. 4, 2. pkt.*, at kravet om afskærmning ikke gælder for de serveringssteder, der er undtaget fra forbuddet mod salg og udlevering efter det foreslåede *stk. 2*.

Dette indebærer, at serveringssteder, der er givet en alkoholbevilling eller en lejlighedstilladelse efter restaurationsloven til salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til nydelse på eller ved salgsstedet i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5, ikke omfattes af kravet om afskærmning.

Til § 6 e

Lov om politiets virksomhed og bekendtgørelse nr. 511 af 20. juni 2005 om politiets sikring af den offentlige orden og beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed m.v. samt politiets adgang til at iværksætte midlertidige foranstaltninger med senere ændringer (ordensbekendtgørelsen) indeholder en række bestemmelser, der giver politiet mulighed for at udstede påbud mod ophold i bestemte områder til personer på baggrund af de pågældendes adfærd.

Foruden reglerne i ordensbekendtgørelsens § 6, *stk. 2-5*, om meddelelse af zoneforbud findes der ikke i dag bestemmelser, der giver politiet mulighed for at give påbud til personer om ikke at opholde sig i et bestemt område, hvor påbuddet indebærer, at de pågældende personer ikke igen, inden for en vis rum tid, vil kunne indfinde sig i området.

Det foreslås at indføre en ny bestemmelse i politilovens § 6 e, *stk. 1, 1. pkt.*, hvorefter politiet med henblik

på at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed kan udstede påbud til en person om at forlade og ikke tage ophold eller færdes i en eller flere nattelevszoner udpeget af politiet i medfør af § 6 b, stk. 1.

Udtrykket »forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed« skal forstås som i politilovens § 5, stk. 2, og omfatter således f.eks. gadeuorden, værtshusuorden, uanstændig adfærd, støjende adfærd og krænkelse af fællesgoder som monumenter og lignende. Endvidere vil det kunne omfatte slagsmål, fysiske blokader, høj musik på offentligt sted, skrigen og råben, tuden med sirener m.v. Omfattet er også fare for borgernes liv, helbred eller ejendom. Det er ikke et krav, at den udviste adfærd skal have karakter af en kriminel handling.

Det er en betingelse for at udstede et påbud, at det sker med henblik på »at afværge fare«. Udtrykket skal forstås i overensstemmelse med den tilsvarende formulering i politilovens § 5, stk. 2. Udstedelsen af et påbud forudsætter således, at der er konstateret en konkret og nærliggende fare for forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed. Om der foreligger den fornødne fare vil bero på en konkret vurdering af situationen.

Det er ikke en betingelse, at der er realiseret en krænkelse af den offentlige orden eller enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed, men der skal være en vis sandsynlighed for, at det vil ske. Det kræves ikke, at faren i tidsmæssig sammenhæng er tæt på at blive realiseret, ligesom det ikke er påkrævet, at faren vurderes at ville være til stede i hele det tidsrum, hvor påbuddet gælder, dvs. indtil kl. 5, jf. det foreslåede stk. 2.

Det afgørende er sandsynligheden for, at faren vil blive realiseret, hvis ikke politiet griber ind, og at faren er til stede på tidspunktet for påbuddets udstedelse. Et påbud efter den foreslåede bestemmelse vil f.eks. kunne være relevant i situationer, hvor der er optræk til slagsmål foran et værtshus eller lignende, når der er en vis sandsynlighed for, at der ellers vil blive slagsmål og dermed fare for orden og sikkerhed.

Det forhold, at en person er kendt som uromager, kan ikke i sig selv danne grundlag for et påbud. Tidligere erfaringer med en person eller en gruppe af personer vil – på samme måde som efter den gældende § 5, stk. 2, i politiloven – imidlertid sammen med de konkrete omstændigheder kunne indgå i vurderingen af, om der er en konkret og nærliggende fare for forstyrrelse af orden eller sikkerhed.

Det forudsættes, at politiet i det enkelte tilfælde skal vurdere, førend der udstedes et påbud efter den foreslåede stk. 1, om der kan anvendes mindre indgribende midler til at afværge den foreliggende fare, herunder ved brug af midler efter politilovens § 5, stk. 2.

Det er dog ikke en forudsætning, at politiet forinden beslutningen om at udstede et påbud efter stk. 1 skal have meddelt forudgående advarsel, påbud efter politilovens § 5, stk. 2, eller på lignende måde forsøgt at afværge faren, men det kan indgå som et moment i politiets vurdering af, om der er andre og mindre indgribende midler, der er mere egnede til at afværge faren.

Det afgørende for, om et påbud efter det foreslåede stk. 1 er berettiget, er, om der er grund til at tro, at faren fortsat vil være til stede, hvis der ikke gribes ind med et påbud efter den foreslåede stk. 1, eller hvis der er grund til at tro, at den adfærd, der giver anledning til faren, vil gentage sig i løbet af aftenen eller natten. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis den pågældende fremstår særligt beruset eller påvirket, og

at den pågældende af den grund har svært ved at styre sine handlinger eller sit temperament, eller hvis pågældende i øvrigt fremstår konfliktsøgende. Der kan endvidere lægges vægt på, om pågældende udviser en truende eller intimiderende adfærd over for andre i området.

Hvis en eller flere personer udviser almindelig støjende adfærd, vil det i udgangspunktet være relevant at anvende mindre indgribende midler end et påbud efter det foreslåede stk. 1 i forsøg på at afværge faren. Der kan dog undtagelsesvist forekomme tilfælde, hvor det kan være relevant at udstede et påbud efter det foreslåede stk. 1 ved støjende adfærd i de tilfælde, hvor den støjende adfærd, trods flere advarsler, gentager sig, og støjen er til betydelig gene for omgivelserne, herunder beboere i området.

Et påbud efter den foreslåede bestemmelse i stk. 1 indebærer, at modtageren af påbuddet vil skulle forlade den nattelivszone, som den pågældende på tidspunktet for udstedelsen af påbuddet opholder sig i, og at pågældende ikke må tage ophold eller færdes i den pågældende nattelivszone og eventuelt øvrige nattelivszoner, som politiet måtte have besluttet at inkludere i påbuddet, i tidsrummet fra udstedelsen af påbuddet og indtil kl. 5. Påbuddets tidsmæssige udstrækning afhænger således af, hvornår på aftenen eller natten, det er udstedt.

Påbuddet omfatter »ophold eller færd« i den pågældende nattelivszone, hvorved forstås alle steder med almindelig adgang, jf. ordensbekendtgørelsens § 2, stk. 1. Det forhold, at pågældende ikke må tage ophold eller færdes i nattelivszonen indebærer, at den pågældende som det klare udgangspunkt heller ikke må passere igennem nattelivszonen.

Hvis en person, der bor i den pågældende nattelivszone, har fået udstedt et påbud, kan den pågældende bevæge sig frit til og fra sin bopæl og ud i lokalområdet uden for nattelivszonen. Den pågældende kan således passere igennem nattelivszonen, f.eks. med henblik på at foretage indkøb uden for zonen, men vil ellers ikke kunne færdes frem og tilbage eller tage ophold i zonen.

Hvis helt ekstraordinære forhold gør sig gældende, f.eks. behov for at søge akut sundhedsfaglig hjælp eller lignende inden for zonen, vil den pågældende kunne opholde sig i zonen, når det er påkrævet for at modtage den fornødne hjælp. Dette gælder både for personer med og uden bopæl inden for nattelivszonen.

Det forudsættes, at politiet i forbindelse med påbuddets udstedelse vejleder den pågældende om påbudets indhold og udstrækning. Det er dog i almindelighed den enkeltes eget ansvar at orientere sig om den præcise afgrænsning af nattelivszonen, som offentliggøres, jf. politilovens § 6 b, stk. 3, 2. pkt. Offentliggørelsen skal bl.a. ske på politiets officielle hjemmeside.

Det forudsættes, at påbuddet i udgangspunktet alene omfatter den nattelivszone, hvor den påbudsbegrundende adfærd er udvist. Politiet kan dog efter en konkret vurdering beslutte, at påbuddet skal gælde flere nattelivszoner i samme by. Det afgørende er i den forbindelse, om der er grund til at tro, at den adfærd, der giver anledning til faren, vil gentage sig i andre nattelivszoner i løbet af aftenen eller natten, således at et påbud i den pågældende nattelivszone ikke er tilstrækkelig. Der skal navnlig lægges vægt på, om den nattelivszone, hvor den påbudsbegrundende adfærd er udvist, geografisk ligger tæt på en eller flere andre nattelivszoner, og om den pågældende således uden større besvær vil kunne indfinde sig i en ny nattelivszone. Endvidere kan der lægges vægt på den pågældendes adfærd, herunder om pågældende

fremstår særligt beruset eller påvirket, eller om den pågældende har udvist en aggressiv adfærd, således at der er grund til at tro, at adfærden vil fortsætte i en nærliggende nattelivszone.

En beslutning om udstedelse af et påbud efter den foreslåede bestemmelse udgør efter Justitsministeriets vurdering en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Dette indebærer, at adressaten for beslutningen tildeles en række partbeføjelser, herunder bl.a. partshøring.

Efter forvaltningsloven kan en række af partsbeføjelserne imidlertid fraviges konkret, f.eks. hvis adressatens interesse i at kunne udnytte de pågældende partsbeføjelser findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige interesser, jf. f.eks. forvaltningslovens § 8, stk. 2 (partsrepræsentation), § 19, stk. 2, nr. 3 (partshøring), og § 21, stk. 2, nr. 2 (udtaleret). Fravigelse af partsbeføjelserne forudsætter, at myndigheden i hvert enkelt tilfælde således foretager en konkret afvejning af på den ene side adressatens interesse i at opnå den pågældende partsbeføjelse og på den anden side de væsentlige hensyn til offentlige interesser.

Hvad angår de konkrete beslutninger om bortvisning og forbud, må det antages i almindelighed at udgøre et tungtvejende hensyn, at beslutningerne vil skulle træffes hurtigt ”på stedet” med henblik på at afværge fare for den offentlige orden eller for enkeltpersoner og den offentlige sikkerhed. Det er på den baggrund Justitsministeriets vurdering, at betingelserne for at fravige en række af partsbeføjelserne i almindelighed vil være til stede ved en beslutning om udstedelse af et påbud efter den foreslåede bestemmelse.

En adressat for beslutningen vil dog kunne udnytte sine beføjelser som part til efterfølgende at anmode politiet om partsaktindsigt efter forvaltningslovens §§ 9-18 i de dokumenter, der vedrører adressatens sag, ligesom adressaten efterfølgende også vil kunne forlange en skriftlig begrundelse for beslutningen efter forvaltningslovens § 23.

Det foreslås i § 6 e, stk. 1, 2. *pkt.*, at et påbud efter 1. pkt. kan udstedes, når den adfærd, der begrundes på budet, er udvist i en nattelivszone og har tilknytning til nattelivet.

Adfærden vil almindeligvis have tilknytning til nattelivet, når adfærden er udvist i aften- og nattetimerne eller på anden måde er udvist i tilknytning til den pågældendes færden i nattelivet.

Som eksempler på adfærd, der har tilknytning til nattelivet, kan bl.a. nævnes, at en person i køen til eller inden for på en natklub, diskotek, bar eller lignende i de sene aften- eller nattetimer udviser en truende og intimiderende adfærd over for de øvrige af restaurationens gæster. Der kan også være tale om, at adfærden er udvist i forlængelse af, at den pågældende har opholdt sig på en natklub, bar eller lignende, og den pågældende f.eks. er på vej ud af nattelivszone.

Der vil derimod ikke være tale om, at en adfærd har tilknytning til nattelivet, hvis en person f.eks. om formiddagen udviser en i øvrigt påbudsbegrundede adfærd foran en café eller lignende, selvom caféen er beliggende i en nattelivszone.

Det foreslås i § 6 e, *stk. 2*, at et påbud efter stk. 1 gælder fra tidspunktet for udstedelsen og indtil kl. 5.

Dette indebærer, at den tidsmæssige udstrækning af et påbud afhænger af, hvornår på aftenen eller natten det er udstedt. Når påbudet udløber, vil den pågældende kunne røre sig frit i nattelivszone.

Det foreslås i § 6 e, *stk. 3*, at afgørelser truffet efter *stk. 1* ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at politiets udstedelse af påbuddet ikke vil kunne påklages til Rigspolitiet eller Justitsministeriet. Et påbud efter den foreslåede bestemmelse i § 6 e, *stk. 1*, gælder kun for et mindre afgrænset område og i et meget begrænset tidsrum. Når der henses til indgrebs begrænsede intensitet, og til at domstolene vil kunne prøve lovligheden af påbuddet under en eventuel straffesag om overtrædelse af påbuddet, finder Justitsministeriet det ubetænkeligt at afskære adgangen til administrativ rekurs.

Afgørelsen vil kunne indbringes for domstolene i medfør af grundlovens § 63.

Til § 6 f

Færdselsloven indeholder i §§ 92 og 92 a bestemmelser om vejmyndighedens og politiets adgang til at træffe afgørelser om færdselsindskrænkninger begrundet i færdselsmæssige forhold.

Efter færdselslovens § 92, *stk. 1*, kan vejmyndigheden for en offentlig vej med samtykke fra politiet træffe færdselsmæssige bestemmelser, som indvirker på vejens udnyttelse eller indretning, herunder bestemmelser om forbud mod visse færdselsarter. Efter færdselslovens § 92, *stk. 1, 2. pkt.*, og lov om private fællesveje § 57, *stk. 2, jf. stk. 1*, kan kommunalbestyrelsen som vejmyndighed, med politiets samtykke, træffe tilsvarende bestemmelser for private fællesveje. Vejmyndigheden kan dog ikke forbyde færdselsarter, herunder etablere bilfrie zoner på private fællesveje, medmindre der gives samtykke fra politiet og grundejerne, *jf. færdselslovens § 92, stk. 4*.

Det foreslås at indføre en ny bestemmelse i politilovens § 6 f, *stk. 1, 1. pkt.*, hvorefter ikke-nødvendig kørsel med motorkøretøj i nattelivszoner er forbudt i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5.

Den foreslåede bestemmelse i § 6 f, *stk. 1, 1. pkt.*, indebærer, at det i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 er forbudt at køre med motorkøretøj på alle offentlige veje og private fællesveje, der er beliggende i en nattelivszone, som politiet har udpeget i medfør af politilovens § 6 b.

Udtrykket »ikke-nødvendig kørsel« skal forstås snævert. Det beror på en samlet og konkret vurdering af kørselsmåden og -formålet, om den pågældende kørsel er nødvendig. Hvis en eller flere veje i en nattelivszone alene anvendes af føreren til gennemkørsel eller lignende, er der tale om ikke-nødvendig kørsel.

Det har formodningen for sig, at der er tale om ikke-nødvendig kørsel, hvis kørselsmåden afviger fra det normale, herunder hvis motorkøretøjet føres på en måde, der kan opfattes som generende for andre mennesker. Der kan i den forbindelse navnlig lægges vægt på, om der køres med en betydeligt nedsat eller forhøjet hastighed, om der køres med nedrullede bilruder, og om føreren eller eventuelle passagerer i bilen er kontaktsøgende mod mennesker på vejen eller omkring bilen, f.eks. ved at lave hjulspind, afspille høj musik, gøre brug af horn eller verbale tilråb.

Der er i almindelighed tale om nødvendig kørsel, hvis formålet med kørslen er afhentning af personer i

nattellivszone. Det er f.eks. ikke omfattet af forbuddet, hvis forældre kører ind i en nattellivszone med det formål at hente deres barn efter en bytur. Det er heller ikke omfattet af forbuddet, hvis en person kører ind i en nattellivszone alene med det formål at hente sin kæreste eller ægtefælle efter en bytur.

Hvis en fører angiver, at formålet med kørslen er afhentning, beror det på en konkret vurdering af de samlede omstændigheder, om afhentning kan siges at være det reelle formål med kørslen. Det kræves ikke, at føreren kan dokumentere, hvad formålet med kørslen er. Det har dog f.eks. formodning imod sig, at formålet med kørslen er afhentning, hvis der ikke er plads til yderligere passagerer i bilen, og personen endnu ikke er afhentet.

Hvis formålet med kørslen er afhentning, må der ligeledes være en formodning om, at bilen kører ud af nattellivszone inden for et kortere tidsrum. Hvis bilen således efter en vis rum tid fortsat færdes i nattellivszone, har det formodning imod sig, at formålet med kørslen er afhentning.

Kørsel, der foretages af beboere i eller omkring nattellivszone eller gæster til beboere i eller omkring nattellivszone, er almindeligvis nødvendig kørsel. Det er således f.eks. ikke omfattet af forbuddet som beboer eller gæst til en beboer i eller omkring en nattellivszone at køre til og fra den pågældende bopæl eller at køre ad nærliggende veje med henblik på at finde en parkeringsplads.

Udtrykket »motorkøretøj« skal forstås i overensstemmelse definitionen i færdselslovens § 2, nr. 15, hvorefter der er tale om et motordrevet køretøj, der hovedsageligt er indrettet til selvstændigt at benyttes til personbefordring eller godstransport. Omfattet er således både biler og motorcykler.

Det foreslås i § 6 f, *stk. 1, 2. pkt.*, at forbuddet skal være behørigt afmærket.

Det indebærer, at forbuddet mod ikke-nødvendig kørsel skal være tilkendegivet ved tydelig afmærkning i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i medfør af færdselslovens § 95, *stk. 1*, og *stk. 3*.

Ved alle indfaldsveje til en nattellivszone skal det således markeres med relevant skiltning, at der er tale om en nattellivszone, hvor der gælder et forbud mod ikke-nødvendig kørsel i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5. Endvidere forudsættes det, at det ved veje, der er undtaget i medfør af det foreslåede *stk. 2* tilkendegives ved skiltning, at forbuddet ikke er gældende.

Det foreslås i § 6 f, *stk. 2, 1. pkt.*, at politiet med samtykke fra vejmyndigheden kan træffe bestemmelse om, at hele eller dele af en vej ikke omfattes af forbuddet.

Ved vurderingen af, om der er grundlag for at undtage hele eller dele af en vej fra forbuddet, skal der navnlig lægges vægt på trafikale hensyn, herunder hensynet til at trafikken kan foregå smidigt og uden væsentlige ulempe samt vejens størrelse og kapacitet. Der kan i den forbindelse lægges vægt på, om vejen er væsentlig for den almindelige trafikafvikling, fordi vejen f.eks. skaber forbindelse mellem forskellige bydele. Det er f.eks. tilfældet med Vesterbrogade i København, der skaber trafikal sammenhæng mellem Frederiksberg, Vesterbro og Indre København. Det samme gælder for Falkoner Alle/Jagtvej, der skaber en central vejforbindelse mellem Frederiksberg og Nørrebro. Sådanne veje forudsættes således undtaget fra forbuddet.

Endvidere kan der lægges vægt på ordensmæssige hensyn, herunder politiets tidligere erfaringer med

støjende og generende kørsel i nattetimerne i det givne område. Hvis der således erfaringsmæssigt ikke har været problemer med støjende, generende eller i øvrigt utryghedsskabende kørsel i det område, som nattelivszonen omfatter, kan det besluttes, at en eller flere veje i nattelivszonen skal undtages fra forbuddet. Hvis der senere måtte opstå ordensmæssige problemer på de veje, der er undtaget, kan politiet i samarbejde med vejmyndigheden beslutte, at de pågældende veje skal omfattes af forbuddet.

Det forudsættes, at politiet i forbindelse med udpegning af en ny nattelivszone i medfør af politilovens § 6 b, forinden nattelivszonen får virkning, i samarbejde med den relevante vejmyndighed afklarer, om der er grundlag for at træffe bestemmelser efter det foreslåede stk. 2, 1. pkt.

Det forudsættes, at politiet i forbindelse med offentliggørelsen af en ny nattelivszone på politiets hjemmeside m.v. samtidig gør opmærksom på, hvis der er truffet bestemmelse efter det foreslåede stk. 2, 1. pkt., om at undtage visse veje. Det skal klart fremgå af offentliggørelsen, hvilke veje der er undtaget fra forbuddet mod ikke-nødvendig kørsel.

Det foreslås i § 6, *stk. 2, 2. pkt.*, at hvis der opstår uenighed mellem politiet og vejmyndigheden, afgøres sagen af rigspolitichefen.

Den foreslåede bestemmelse svarer tilnærmelsesvis til den gældende ordning efter færdselslovens § 92 c, stk. 1, hvorefter transportministeren afgør sagen, hvis der er uenighed mellem de myndigheder, der er nævnt i færdselslovens §§ 92 og 92 a. Hvis politiet og den relevante vejmyndighed således ikke kan opnå enighed om, hvorvidt en eller flere veje i en nattelivszone skal undtages fra forbuddet i medfør af det foreslåede stk. 2, 1. pkt., træffer rigspolitichefen afgørelse om det.

Forinden rigspolitichefen træffer afgørelse efter det foreslåede stk. 2, 2. pkt., forudsættes det, at der til brug for sagens afgørelse indhentes en vejledende udtalelse fra Transportministeriet om de trafikale hensyn, der gør sig gældende for den pågældende vej og det omkringliggende område.

Det foreslås i § 6, *stk. 3*, at afgørelser efter stk. 2 ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at politiets beslutning om, at hele eller dele af en vej ikke omfattes af det forbud, der er foreslået i stk. 1, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. Endvidere kan rigspolitichefens afgørelser efter det foreslåede stk. 2, 2. pkt. ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Afgørelserne vil kunne indbringes for domstolene i medfør af grundlovens § 63.

Det foreslås i § 6 f, *stk. 4*, at det i stk. 1 nævnte forbud ikke omfatter erhvervsmæssig kørsel. Dette indebærer f.eks., at taxakørsel eller erhvervsmæssig udbringning ikke er omfattet af forbuddet. Det er f.eks. tilladt at køre ind i en nattelivszone for at foretage udbringning eller levering af varer og lignende, og det gælder uanset, om udbringningen eller leveringen sker til en virksomhed eller en privat forbruger.

Endvidere er den kollektive transport, herunder busser, ikke omfattet, ligesom kørsel der sker i medfør af offentlig tjeneste eller hverv heller ikke er omfattet. Det gælder f.eks. hjemmeplejen, sygetransport, ambulancekørsel, politiets patruljekørsel og lignende.

Det foreslås i § 6 f, *stk. 5*, at politiet kan beslutte tidspunktet for, hvornår det forbud, der er foreslået i stk. 1, træder i kraft for en nattelevszone.

Den foreslåede bestemmelse foreslås navnlig indført af hensyn til at sikre, at der er tilstrækkelig tid til at etablere den fornødne afmærkning af forbuddet i en nattelevszone, jf. den foreslåede bestemmelse i stk. 1, 2. pkt. Bestemmelsen indebærer, at politiet kan beslutte at lade forbuddet træde i kraft på et senere tidspunkt end selve nattelevszonen. En sådan beslutning kan således træffes i de tilfælde, hvor den fornødne skiltning af forbuddet ikke kan nå at blive etableret, inden det er tiltænkt, at nattelevszonen i øvrigt skal få virkning. Bestemmelsen varetager således også et hensyn til, at de øvrige retsvirkninger, der knytter sig til en nattelevszone, ikke bør afvente, at der etableres den fornødne skiltning i relation til forbuddet mod ikke-nødvendig kørsel.

Det forudsættes, at politiet i forbindelse med offentliggørelsen af en ny nattelevszone på politiets hjemmeside m.v. tydeligt gør opmærksom på, hvis der er truffet beslutning om, at forbuddet mod ikke-nødvendig kørsel først træder i kraft på et senere tidspunkt. Forud for at forbuddet træder i kraft, skal det ca. 14 dage forinden annonceres på politiets hjemmeside, via pressemeddelelse eller lignende.

Bestemmelsen omfatter både de på tidspunktet for lovens ikrafttræden eksisterende nattelevszoner og de nattelevszoner, der måtte blive udpeget efter lovens ikrafttræden. Det forudsættes, at politiet forud for lovens ikrafttræden i samarbejde med den relevante vejmyndighed afklarer, om der skal træffes beslutning om undtagelse af en eller flere veje i medfør af den foreslåede § 6 f, stk. 2, i forhold til veje, der er beliggende i en eksisterende nattelevszone på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse. Det forudsættes, at en eventuel beslutning herom annonceres via politiets hjemmeside, pressemeddelelse eller lignende i umiddelbar forlængelse af, at loven træder i kraft.

Til nr. 3

Det foreslås, at der efter kapitel 6 a indsættes et nyt kapitel med overskriften ”Straffebestemmelser vedrørende kapitel 3”. Formålet med forslaget er at samle alle de straffebestemmelser, der knytter sig til de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 1, nr. 2, under samme kapitel.

Det foreslås at indføre en ny bestemmelse i politilovens § 24 f, *stk. 1*, hvorefter den, der overtræder de foreslåede bestemmelser i § 6 c, stk. 1, § 6 d, stk. 1, 3 eller 4 og § 6 f, stk. 1, 1. pkt., straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Tilregnelseskravet efter den foreslåede bestemmelse er uagtsomhed.

Om der er forskyldt højere straf efter anden lovgivning beror på en konkret vurdering. Det kan f.eks. være relevant at overveje i sager, hvor en virksomhed har foretaget servering af stærke drikke uden alkoholbevilling i strid med restaurationslovens § 10 a, stk. 3, idet en sådan overtrædelse efter omstændighederne tillige vil kunne være omfattet af den foreslåede bestemmelse i politilovens § 6 d, stk. 1. Hvis det i et sådant tilfælde vurderes, at der er forskyldt en højere bødestraf efter restaurationsloven end efter politiloven, vil bøden skulle fastsættes efter restaurationsloven.

Det forudsættes, at straffen for overtrædelse af den foreslåede § 6 c, stk. 1, som udgangspunkt fastsættes

til en bøde på 2.500 kr. i førstegangstilfælde, 6.500 kr. i andengangstilfælde og 13.000 kr. i tredje gangstilfælde. Der forudsættes fastsat en højere bøde i fjerdegangstilfælde og derover.

Det forudsættes, at det ved vurderingen af strafansvaret lægges til grund, at virksomheden er forpligtet til at opfylde kravet om brug af en autoriseret dørmænd eller vagt inden for den angivne frist, uanset om virksomheden har modtaget en orientering fra politiet eller ej vedrørende udpegning af en ny nattelivszone.

For erhvervsdrivende forudsættes det, at der ved udmålingen af straffen for overtrædelse af forbuddet mod salg, udlevering og udbringning, jf. den foreslåede § 6 d, stk. 1, og 3, i både førstegangs- og gentagelsestilfælde vil skulle skelnes mellem små virksomheder (1-9 ansatte), mellemstore virksomheder (10-49 ansatte) samt store virksomheder (50 ansatte eller derover).

For små virksomheder forudsættes bøden som udgangspunkt fastsat til 3.000 kr. i førstegangstilfælde, 6.000 kr. i andengangstilfælde og 9.000 kr. i tredje gangstilfælde. Der forudsættes fastsat en højere bøde i fjerdegangstilfælde eller derover.

For mellemstore virksomheder vil bødeniveauet som udgangspunkt skulle forhøjes med 100 pct., mens det for store virksomheder vil skulle forhøjes med 300 pct. Dette gælder både i førstegangs- og i gentagelsestilfælde.

Hvis juridiske personer, som ikke er erhvervsdrivende, herunder ikke-erhvervsdrivende fonde og foreninger overtræder forbuddet, forudsættes bøden som udgangspunkt fastsat til 3.000 kr. i førstegangstilfælde, 6.000 kr. i andengangstilfælde og 9.000 kr. i tredje gangstilfælde. Der forudsættes fastsat en højere bøde i fjerdegangstilfælde og derover.

Det forudsættes, at der ved udmålingen af straffen for overtrædelse af den foreslåede § 6 d, stk. 4, jf. § 24 f, stk. 1, om effektiv afskærmning, vil skulle skelnes mellem små og mindre virksomheder (1-9 ansatte), mellemstore virksomheder (10-49 ansatte) samt store virksomheder (50 ansatte eller derover).

For små virksomheder forudsættes bøden som udgangspunkt fastsat til 1.000 kr. uden gentagelsesvirkning.

For mellemstore virksomheder vil bødeniveauet som udgangspunkt skulle forhøjes med 100 pct., mens det for store virksomheder vil skulle forhøjes med 300 pct. uden gentagelsesvirkning.

Det forudsættes, at det ved vurderingen af strafansvaret indgår, at den enkelte virksomhed må holde sig opdateret om politiets udpegning af nattelivszone.

Det forudsættes, at straffen for overtrædelse af den foreslåede § 6 f, stk. 1, 1. pkt., som udgangspunkt fastsættes til en bøde på 3.000 kr. uden gentagelsesvirkning.

Fastsættelsen af bødestrafen i de konkrete sager om overtrædelse af politilovens § 6 c, § 6 d, § 6 f vil fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde, og de angivne straffniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedgående retning, hvis der i den konkrete sag er omstændigheder, der taler herfor, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det foreslås i § 24 f, *stk. 2*, at den, som overtræder et påbud meddelt efter § 6 e, *stk. 1*, straffes med bøde.

Tilregnelseskravet efter den foreslåede bestemmelse er uagtsomhed. Det forudsættes, at det ved vurderingen af strafansvaret indgår, at den, der meddeles et påbud om at forlade en nattelivszone, selv er ansvarlig for at orientere sig om, hvilket geografisk område den pågældende nattelivszone omfatter.

Det forudsættes, at straffen for overtrædelse af et påbud efter § 6 e, *stk. 1*, som udgangspunkt fastsættes til en bøde på 3.000 kr.

Fastsættelsen af straffen vil dog fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det foreslås i *stk. 3*, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5 for overtrædelse af de foreslåede bestemmelser i § 6 c, *stk. 1*, § 6 d, *stk. 1*, 3 eller 4, og § 6 f, *stk. 1*.

Til § 2

Til nr. 1

Det fremgår af straffelovens § 56, *stk. 2*, 1. pkt., at udsættelsen (af fuldbyrdelsen) betinges af, at den dømte ikke i prøvetiden begår strafbart forhold, og at han overholder de vilkår, som måtte være fastsat i medfør af § 57.

Det foreslås i § 56, *stk. 2*, 1. pkt., at indsætte en henvisning til den foreslåede bestemmelse i § 57 a, der indfører et nyt særvilkår om økonomisk kontrol.

Der er tale om en konsekvensændring. Forslaget indebærer, at det foreslåede særvilkår efter straffelovens § 57 a får samme virkning som øvrige særvilkår efter straffelovens § 57 i relation til, at udsættelsen tillige betinges af, at den dømte overholder de vilkår, som måtte være fastsat efter § 57 a.

Til nr. 2

Straffelovens § 57 indeholder generelle regler om de tillægsvilkår, som retten kan fastsætte i tilknytning til en betinget dom.

Efter straffelovens § 57, 1. pkt., kan retten således som vilkår for udsættelsen af straf bestemme, at den dømte i hele prøvetiden eller en del af denne skal undergives tilsyn. Endvidere kan retten efter straffelovens § 57, 2. pkt., fastsætte andre vilkår, som findes formålstjenlige (såkaldte særvilkår).

Det foreslås at indføre en ny bestemmelse i straffelovens § 57 a, stk. 1, hvorefter retten som vilkår for straffens udsættelse kan bestemme, at personer mellem 18 og 25 år, der idømmes en betinget dom for overtrædelse af straffelovens § 119, § 119 a, § 119 b, § 123, § 134 a, § 244, stk. 1, § 252, stk. 1, § 260, stk. 1, § 266, § 291 eller overtrædelse af lov om euforiserende stoffer for så vidt angår salg eller vederlagsfri overdragelse med henblik på senere salg, skal opnå tilsynsmyndighedens godkendelse af økonomiske dispositioner, der overstiger en beløbsgrænse, der fastsættes af retten, og rette sig efter tilsynsmyndighedens bestemmelser om at anvende indtægter og formue til at indfri gæld til det offentlige.

Den foreslåede bestemmelse i § 57 a, stk. 1, indebærer, at der indføres et nyt særvilkår, der retter sig mod unge mellem 18 og 25 år, som idømmes en betinget dom for de i bestemmelsen nævnte lovovertrædelser.

Det foreslåede særvilkår kan bl.a. idømmes i sager, hvor personer idømmes en betinget dom for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer for så vidt angår salg eller vederlagsfri overdragelse med henblik på senere salg. Omfattet er således sager om salg af alle former for ulovlige euforiserende stoffer og besiddelse med henblik på salg, jf. herved straffelovens § 21. Endvidere omfattes vederlagsfri overdragelse af ulovlige euforiserende stoffer – f.eks. uddeling af vareprøver – med henblik på senere salg.

Den foreslåede ordning omfatter forsøg på og medvirken til de nævnte lovovertrædelser, jf. straffelovens §§ 21 og 23.

Vedrører en betinget dom flere lovovertrædelser, hvoraf det ikke er alle, som er omfattet af den foreslåede § 57 a, skal der foretages en konkret vurdering af, om den overtrædelse, der er omfattet af den foreslåede § 57 a, i sig selv begrunder et særvilkår om økonomisk kontrol. Hvis den unge f.eks. idømmes en betinget fængselsstraf for hærværk og dokumentfalsk, og det alene er overtrædelsen vedrørende dokumentfalsk, der er udslagsgivende for den betingede straf, fordi hærværksovertrædelsen isoleret set ville medføre en bødestraf, kan der ikke fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol.

Den foreslåede ordning omfatter ikke dom til anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter i medfør af straffelovens §§ 68 og 69 eller forvaring efter straffelovens § 70. Endvidere omfatter ordningen ikke kombinationsdomme i medfør af straffelovens § 58 eller betingede domme, hvor der fastsættes vilkår om samfundstjeneste, jf. straffelovens 62, stk. 1.

Det er den tiltaltes alder på gerningstidspunktet, der er afgørende for, om den aldersmæssige betingelse er opfyldt. Hvis den unge f.eks. var 25 år på gerningstidspunktet, men er fyldt 26 år på tidspunktet for dommens afsigelse, er den pågældende omfattet af den foreslåede ordning.

Det forudsættes, at der som det klare udgangspunkt skal fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol efter den foreslåede bestemmelse, når den pågældende idømmes en betinget fængselsstraf for en eller flere af de bestemmelser, som er oplistet i det foreslåede stk. 1, og hvor den aldersmæssige betingelse er opfyldt.

Den tiltaltes økonomiske forhold skal ikke tillægges betydning i forhold til vurderingen af, om der skal fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol. Der skal derfor i almindelighed fastsættes vilkår om økonomisk kontrol, uanset om den tiltalte ikke har en indkomst eller kun har en beskednen indkomst på tidspunktet for domsafsigelsen. Tilsvarende gælder for tiltaltes eventuelle formue.

Det er heller ikke en betingelse for at fastsætte et særvilkår om økonomisk kontrol, at der er udarbejdet en personundersøgelse.

Domstolene kan dog undtagelsesvist undlade at fastsætte vilkår om økonomisk kontrol som led i en betinget dom. Det kan f.eks. ske i tilfælde, hvor den tiltalte varigt er uden fast bopæl, eller hvor den pågældende tidligere har været underlagt et særvilkår om økonomisk kontrol, men hvor gennemførelsen af vilkåret ikke har været vellykket, f.eks. fordi den tiltalte overtrådte vilkåret. Endvidere kan domstolene undtagelsesvist undlade at fastsætte vilkåret, hvis den tiltalte har særdeles gode personlige forhold. Det er tilfældet, hvor den tiltalte er i fast arbejde med en stabil lønindkomst, ikke tidligere er straffet, og hvor der på baggrund af en konkret vurdering ikke vurderes at være risiko for recidiv.

Hvis den tiltalte er frataget sin retlige handleevne i medfør af værgemålsloven, skal der ikke fastsættes et vilkår om økonomisk kontrol.

Der skal heller ikke fastsættes særvilkår om økonomisk kontrol i relation til en udlænding, der ikke har opholdstilladelse eller fast bopæl i Danmark. Endvidere skal der ikke fastsættes vilkår om økonomisk kontrol i relation til en udlænding, der skal udvises.

Ved den foreslåede ordning tilsigtes ingen ændring i forhold til, hvornår der i almindelighed idømmes henholdsvis en betinget dom, en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste eller ubetinget dom for de pågældende lovovertrædelser. Der er således ikke med den foreslåede ordning tilsigtet en udvidelse af anvendelsesområdet for betingede domme.

Det er retten, der i forbindelse med særvilkårets fastsættelse bestemmer, hvad beløbsgrænsen skal fastsættes til.

Ved fastsættelsen af beløbsgrænsen skal der tages hensyn til den tiltaltes økonomiske forhold på tidspunktet for domsafsigelsen, herunder oplysninger om den pågældendes indtægtsforhold og eventuelle formue.

Det forudsættes i den forbindelse, at anklagemyndigheden, under sagens behandling i retten, fremlægger oplysninger om tiltaltes indtægtsforhold i form af skatteoplysninger om skattepligtig indkomst i indeværende eller forrige indkomstår.

Beløbsgrænsen forudsættes fastsat til mindst 10.000 kr. En beløbsgrænse på 10.000 kr. forudsættes anvendt i de tilfælde, hvor tiltaltes indtægt er særlig lav. En indtægt anses for "særlig lav", når den er væsentlig mindre end dagpengebeløbet for en fuldtidsbeskæftiget. Det indebærer, at der almindeligvis fastsættes en beløbsgrænse på 10.000 kr., hvis den tiltalte modtager SU, kontanthjælp eller lignende ydelse. Det overlades herudover til domstolene under hensyntagen til den tiltaltes indtægts- og formueforhold at vurdere, hvornår der er grundlag for at hæve beløbsgrænsen fra 10.000 kr.

Hvis den tiltalte under retssagen kan fremlægge dokumentation for, at den pågældende har en ikke ubetydelig formue, taler det for, at der fastsættes en højere beløbsgrænse, således at beløbsgrænsen står i rimeligt forhold til den pågældendes samlede indtægts- og formueforhold.

Det foreslåede særvilkår om økonomisk kontrol indebærer, at den dømte skal opnå tilsynsmyndighedens godkendelse af økonomiske dispositioner, der overstiger en beløbsgrænse, der fastsættes af retten, og at

den dømte skal rette sig efter tilsynsmyndighedens bestemmelser om at anvende indtægter og formue til at indfri gæld til det offentlige.

Den økonomiske disposition kan bestå i forskelligartede dispositioner, der medfører en økonomisk konsekvens. Det kan f.eks. være køb, leje, leasing eller indgåelse af en i øvrigt økonomisk forpligtende aftale, herunder optagelse af kviklån.

Det er kriminalforsorgen, der som tilsynsmyndighed beslutter, om en økonomisk disposition, der overstiger den af retten fastsatte beløbsgrænse, kan godkendes eller ej. Kriminalforsorgen skal ikke godkende økonomiske dispositioner, der falder under den af retten fastsatte beløbsgrænse, ligesom kriminalforsorgen ikke skal godkende løbende udgifter, f.eks. huslejeudgifter, der overstiger beløbsgrænsen, når udgiften følger af en aftale, der er indgået forud for den betingede dom.

Hvis den økonomiske disposition vedrører et samlet beløb, der overstiger den fastsatte beløbsgrænse, men betalingen sker i flere rater, der enkeltvis ligger under den fastsatte beløbsgrænse, f.eks. som følge af en aftale om afbetaling, er dispositionen omfattet af ordningen og kræver således kriminalforsorgens godkendelse. Det gælder f.eks. den situation, hvor den dømte er underlagt et særvilkår om økonomisk kontrol med en beløbsgrænse på 10.000 kr., og den pågældende foretager køb af en genstand for 15.000 kr., med aftale om afbetaling henover en periode på f.eks. 12 måneder. Det samme gælder ved indgåelse af en aftale om leasing. Hvis den unge f.eks. indgår en aftale om leasing af en bil med en bindingsperiode på 12 måneder med en månedlig ydelse på 5.000 kr., og hvor den samlede tilbagebetaling udgør 60.000 kr. ved leasingens ophør, vil dispositionen være omfattet af ordningen og kræve kriminalforsorgens godkendelse, selvom den månedlige leasingydelse falder under beløbsgrænsen.

Kriminalforsorgen skal foretage en konkret vurdering af, om en økonomisk disposition, der overstiger den fastsatte beløbsgrænse, kan godkendes. Det afgørende er, om den økonomiske disposition står i misforhold til den dømtes samlede indtægts- og formueforhold. Hvis det er tilfældet, skal dispositionen som udgangspunkt afvises. Hvis den dømte modtager SU, kontanthjælp eller lignende ydelse, og den pågældende ikke herudover har en indtægt eller formue af betydning, vil det i almindelighed stå i misforhold til den pågældendes indtægts- og formueforhold f.eks. at foretage leasing af en nyere bil eller optage et kviklån.

Der kan endvidere lægges vægt på, hvad formålet med den økonomiske disposition er. Hvis leasing af en bil f.eks. er en forudsætning for at kunne opnå eller opretholde et arbejde, eller hvis købet af en specifik genstand, f.eks. en computer, tablet eller lignende, er en forudsætning for at kunne være tilknyttet et studie, er det omstændigheder, der taler for, at den pågældende disposition kan godkendes.

Endelig skal det indgå i den samlede vurdering, om den påtænkte økonomisk disposition er nødvendig, og om målet kan nås med andre og eventuelt billigere midler. Hvis den dømte således f.eks. kan opnå eller opretholde et arbejde ved at tage offentlig transport uden væsentlig ulempe, og leasing af en bil derfor ikke er nødvendig, taler det imod at godkende dispositionen, hvis dispositionen i øvrigt står i misforhold til pågældendes økonomiske forhold.

Det beror altid på en konkret helhedsvurdering med inddragelse af relevante hensyn, om en disposition kan godkendes eller ej.

Kriminalforsorgens beslutning om at afvise eller godkende en økonomisk disposition vil efter Justitsministeriets vurdering udgøre en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Kriminalforsorgen vil således ved sådanne beslutninger skulle iagttage reglerne i forvaltningsloven om partsbeføjelser, herunder krav om partshøring, begrundelse m.v. Når kriminalforsorgen beslutter enten at afvise eller godkende en økonomisk disposition, bør dette meddeles skriftligt.

Særvilkåret om økonomisk kontrol medfører ikke, at kriminalforsorgen får en egentlig værgebeføjelse i relation til den dømte. Det forhold, at den dømte er undergivet økonomisk kontrol, har således ikke indflydelse på gyldigheden af retshandler i forhold til tredjemand. Hvis den dømte f.eks. foretager køb i strid med særvilkårets bestemmelser, medfører det ikke, at aftalen er ugyldig. Der vil derimod i stedet kunne foreligge en vilkårsovertrædelse, som giver kriminalforsorgen anledning til at give et pålæg om, at den unge skal overholde vilkåret i den betingede dom, og som ved gentagen overtrædelse kan føre til, at vilkårsovertrædelsen indbringes for retten efter den foreslåede konsekvensændring af straffelovens § 60.

Det foreslåede særvilkår indebærer desuden, at kriminalforsorgen kan beslutte, at den dømtes indtægter og eventuelle formue skal bruges til at indfri den pågældendes gæld til det offentlige.

Det forudsættes, at kriminalforsorgen i forbindelse med vilkårets etablering indhenter oplysninger fra Gældsstyrelsen om den dømtes eventuelle gæld til det offentlige som er under inddrivelse hos Gældsstyrelsen, herunder oplysninger om eventuelle eksisterende afdragsordninger eller igangværende lønindeholdelse.

Det bemærkes, at udveksling af personoplysninger vil kunne ske i nødvendigt omfang inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven eller retshåndhævelsesloven. Det følger bl.a. af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, at almindelige personoplysninger, som f.eks. oplysninger om økonomiske forhold, kan behandles, herunder udveksles, hvis det er nødvendigt af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Endvidere følger det af retshåndhævelseslovens § 9, at sådanne oplysninger kan behandles, hvis det er nødvendigt for bl.a. at fuldbyrde strafferetlige sanktioner.

Hvis den dømte har forfalden gæld til det offentlige, som der ikke afdrages på, skal kriminalforsorgen i samarbejde med den dømte afklare med Gældsstyrelsen, om der er grundlag for en afdragsordning eller lønindeholdelse. Gældsstyrelsen har således i medfør af § 3, stk. 3, og § 10 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, jf. lovbekendtgørelse nr. 6 af 7. januar 2022, kompetence til under nærmere betingelser at træffe afgørelse om, at den dømte skal afdrage på sin gæld ved at undergive sig en afdragsordning eller lønindeholdelse. Afgørelsen træffes under hensyn til den dømtes økonomiske forhold, idet der foretages en vurdering af den dømtes betalingsevne. Hvis den dømte har betalingsevne af en vis størrelse, vil udgangspunktet være, at der foretages lønindeholdelse. Den dømte kan dog i stedet anmode om, at der fastsættes en afdragsordning. Hvis den dømte misligholder en fastsat afdragsordning, vil Gældsstyrelsen kunne foretage lønindeholdelse. Hvis den dømte vurderes at mangle betalingsevne, kan der ikke fastsættes en afdragsordning eller foretages lønindeholdelse. Den dømte kan dog foretage frivillige betalinger.

Det forudsættes, at kriminalforsorgens beslutning om, at den dømte skal anvende sine indtægter og eventuelle formue til at indfri gæld til det offentlige, baserer sig på Gældsstyrelsens vurdering af den dømtes betalingsevne og eventuelle afgørelse om at fastsætte en afdragsordning eller foretage lønindeholdelse. Kriminalforsorgen skal til enhver tid respektere Gældsstyrelsens afgørelser.

Hvis Gældsstyrelsen træffer afgørelse om en afdragsordning for den dømte, kan kriminalforsorgen som led i særvilkåret træffe beslutning om, at den dømte skal afdrage på sin gæld i overensstemmelse med Gældsstyrelsens afgørelse. Hvis den dømte misligholder en fastsat afdragsordning, vil Gældsstyrelsen kunne foretage lønindeholdelse, hvis den dømte har en betalingsevne af en vis størrelse.

Hvis den dømte allerede ved særvilkårets etablering har fået fastsat en afdragsordning af Gældsstyrelsen om afvikling af sin gæld, kan kriminalforsorgen som led i vilkåret beslutte, at den pågældende for at overholde de fastsatte vilkår skal vedblive med at afdrage på gælden i overensstemmelse med den aftale, som er indgået med Gældsstyrelsen.

Kriminalforsorgens beslutning om, at den dømte skal anvende sine indtægter eller formue til at indfri sin gæld, skal til enhver tid respektere fagedrettens afgørelser. Kriminalforsorgen kan således f.eks. ikke beslutte, at den dømte skal anvende sin formue til at indfri sin gæld, hvis der allerede er foretaget udlæg i formuen. Det samme gælder, hvis der er foretaget udlæg af Gældsstyrelsens pantefogeder.

Det er Justitsministeriets vurdering, at kriminalforsorgens beslutning om, at den dømte skal anvende sine indtægter og eventuelle formue til at indfri sin gæld til det offentlige, vil udgøre en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Kriminalforsorgen vil derfor ved sådanne beslutninger skulle iagttage reglerne i forvaltningsloven om partsbeføjelser, herunder krav om partshøring, begrundelse m.v.

Det foreslås i § 57 a, *stk. 2, 1. pkt.*, at den dømte undergives tilsyn i prøvetiden eller en del af denne.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at den dømte, foruden særvilkåret om økonomisk kontrol, undergives det almindelige tilsyn i medfør af straffelovens § 57, *stk. 1, 1. pkt.* Det forudsættes, at tilsynet almindeligvis fastsættes til 1 år, således at tilsynet udløber samtidig med særvilkåret. Hvis retten fastsætter en prøvetid på 2 år, giver den foreslåede bestemmelse mulighed for, at der kan fastsættes et tilsyn af f.eks. 1 års varighed.

Det forudsættes, at kriminalforsorgen i forbindelse med særvilkåret om økonomisk kontrol som udgangspunkt afholder månedlige opfølgende samtaler med den dømte, herunder for at kontrollere, at særvilkårets bestemmelser overholdes.

Det foreslås i § 57 a, *stk. 2, 2. pkt.*, at det fastsatte særvilkår om økonomisk kontrol efter *stk. 1* ophører efter 1 år fra endelig dom.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at særvilkåret om økonomisk kontrol automatisk ophører 1 år fra endelig dom, medmindre særvilkåret er ophævet af retten på et tidligere tidspunkt, jf. den foreslåede konsekvensændring i lovforslagets § 2, nr. 3.

Det foreslås i § 57 a, *stk. 3*, at afgørelser truffet af tilsynsmyndigheden efter *stk. 2* ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at kriminalforsorgens afgørelse om, at en økonomisk disposition ikke kan godkendes, eller om at den dømte skal anvende indtægter eller formue til at indfri gæld til det offentlige, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Justitsministeriet finder det ubetænkeligt at afskære adgangen til administrativ rekurs i sådanne sager henset til, at kriminalforsorgens afgørelse træffes med hjemmel i særvilkåret, der er fastsat af retten, og at afgørelsen i øvrigt træffes som led i gennemførelsen af et straffuldbyrldelsesforløb. Endvidere kan lovligheden af afgørelsen prøves af domstolene i forbindelse med behandling af spørgsmålet om vilkårsovertrædelse i medfør af straffelovens § 60, ligesom afgørelsen kan indbringes for domstolene i medfør af grundlovens § 63.

Til nr. 3

Det følger af straffelovens § 59, stk. 1, 1. pkt., at de i medfør af § 57 fastsatte vilkår senere kan ændres eller ophæves ved retskendelse efter begæring fra anklagemyndigheden eller den dømte.

Det foreslås, at der i § 59, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes en henvisning til den foreslåede bestemmelse i § 57 a, der indfører et nyt særvilkår om økonomisk kontrol.

Der er tale om en konsekvensændring. Forslaget indebærer, at det foreslåede særvilkår efter straffelovens § 57 a får samme virkning som øvrige særvilkår efter straffelovens § 57 i relation til, at vilkåret senere kan ændres eller ophæves ved kendelse efter begæring fra anklagemyndigheden eller den dømte.

Til nr. 4

Af straffelovens § 60, stk. 1, fremgår de reaktionsmuligheder, som retten kan anvende, hvis den dømte overtræder de i medfør af § 57 fastsatte vilkår.

Det foreslås, at der i § 60, *stk. 1*, indsættes en henvisning til den foreslåede bestemmelse i § 57 a, der indfører et nyt særvilkår om økonomisk kontrol.

Der er tale om en konsekvensændring. Forslaget indebærer, at det foreslåede særvilkår efter straffelovens § 57 a får samme virkning som øvrige særvilkår efter straffelovens § 57 i relation til, at retten kan anvende de samme reaktionsmuligheder ved en vilkårsovertrædelse af § 57 a som ved overtrædelse af øvrige vilkår fastsat efter § 57.

Det forudsættes, at kriminalforsorgen følger samme fremgangsmåde ved en vilkårsovertrædelse af særvilkåret om økonomisk kontrol som ved vilkårsovertrædelser af øvrige særvilkår efter straffelovens § 57, jf. straffuldbyrldelseslovens § 99. Tilsvarende finder bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 590 af 30. april 2015 om kriminalforsorgens reaktioner ved overtrædelse af vilkår fastsat ved prøveløsladelse, betinget dom m.v. anvendelse, jf. bekendtgørelsens § 1, nr. 6.

Det bemærkes, at der i almindelighed ikke vil foreligge en vilkårsovertrædelse i de tilfælde, hvor den dømte ikke overholder en beslutning om at anvende sin indtægt eller formue til at indfri sin gæld til det offentlige, hvis den manglende overholdelse alene beror på den omstændighed, at den pågældende mangler betalingsevne, men i øvrigt har betalingsvilje. Baggrunden herfor er, at det ikke er intentionen, at den dømte skal risikere at få sin straf ændret til en ubetinget fængselsstraf alene som følge af, at den pågældende ikke har evne til at betale sin gæld.

Til § 3

Til nr. 1

Det fremgår af vagtvirksomhedslovens § 2, stk. 1, at den, der udøver vagtsomhed eller indgår aftale herom, skal have autorisation hertil. Efter vagtvirksomhedslovens § 6, stk. 1, 1. pkt., omfatter en autorisation til at udøve vagtvirksomhed ikke adgang til at udøve vagtvirksomhed på steder, hvortil der er almindelig adgang, medmindre der er givet særlig tilladelse hertil.

Med de gældende regler er der således ikke en almindelig adgang for vagtvirksomheder til at udøve vagtvirksomhed på jernbanestationer, idet en sådan vagtvirksomhed kræver en særlig tilladelse.

Det følger af den foreslåede ændring af § 6, *stk.* 2, i lov om vagtvirksomhed, at autorisation til at udøve vagtvirksomhed uanset stk. 1, 1. pkt., omfatter adgang til at udøve vagtvirksomhed på jernbanestationer.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at udøvelse af vagtvirksomhed på jernbanestationer ikke forudsætter, at der gives en særlig tilladelse efter vagtvirksomhedslovens § 6, stk. 1. Adgangen til at udøve vagtvirksomhed følger i stedet direkte af den autorisation, der meddeles vagtvirksomheden efter vagtvirksomhedslovens § 2, stk. 1.

Udtrykket »jernbanestationer« skal forstås i overensstemmelse med § 41 i jernbanelov nr. 686 af 27. maj 2015, som senest er ændret ved lov nr. 2397 af 14. december 2021 (herefter jernbaneloven) og omfatter således stationsområder, banelinjer med tilhørende skråninger, banketter og grøfter, broer, tunneler, højbaner, arbejdspladser og andre anlæg, tog og andre køretøjer og forpladser og adgangsveje til stationer og jernbanefærgesteder, hvor disse ejes af jernbanevirksomheden eller ejes eller forvaltes af infrastrukturforvalteren. Udtrykket skal endvidere ses i overensstemmelse med jernbanelovens anvendelsesområde og omfatter således al skinnebåren trafik, herunder bybaner, som omfatter metro, letbaner og S-baner, jf. jernbanelovens § 2, stk. 1. Udøvelse af vagtvirksomhed på f.eks. busstationer uden tilknytning til en jernbanestation vil fortsat forudsætte en særlig tilladelse, jf. § 6, stk. 1, i vagtvirksomhedsloven.

Der er ikke med den foreslåede bestemmelse tilsigtet en ændring af de gældende regler i vagtvirksomhedsloven vedrørende politiets meddelelse af autorisation til at udøve vagtvirksomhed og de betingelser, der skal være opfyldt for at kunne meddele en autorisation. Disse regler finder fortsat anvendelse for vagtvirksomheder, der ønsker at udøve vagtvirksomhed på jernbanestationer. Det indebærer bl.a., at politiet efter vagtvirksomhedslovens § 5, stk. 1, kan meddele autorisation for et tidsrum af højst 5 år og for en eller flere politikredse eller for hele landet, ligesom politiet i øvrigt kan meddele autorisationen på nærmere fastsatte vilkår.

Det bemærkes i den forbindelse, at anvendelse af hunde på steder, hvortil der er almindelig adgang, som led i virksomheden, med den foreslåede ændring fortsat vil kræve en særlig tilladelse, jf. vagtvirksomhedslovens § 6, stk. 1, 2. pkt.

Det er en forudsætning for, at vagtvirksomheden kan udøve vagtvirksomhed på jernbanestationen uden en særlig tilladelse, jf. den foreslåede § 6, stk. 2, at vagtvirksomheden er autoriseret til at udøve vagtvirksomhed i den politikreds, hvor jernbanestationen er placeret. En vagtvirksomhed, der allerede er autorise-

ret til at udøve vagtvirksomhed som nævnt i vagtvirksomhedslovens § 1, stk. 1, nr. 1, behøver ikke at søge om en ny autorisation for uden særlig tilladelse at kunne udøve vagtvirksomhed på jernbanestationer.

Det er op til forvalteren af den pågældende jernbanestation, om der skal udøves vagtvirksomhed på jernbanestationen.

Til § 4

Til nr. 1

Det fremgår af servicelovens § 57 a, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at meddele forældremyndighedsindehaveren et forældreoplysning, når der er risiko for, at et barns eller en ungs udvikling er i fare, og det vurderes at bero på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar.

Efter servicelovens § 57 a, stk. 2, forudsætter meddelelsen af et forældreoplysning, at der foreligger oplysninger om mindst én af fire nærmere angivne problemstillinger hos barnet eller den unge.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i servicelovens § 57 a, stk. 2, nr. 3, hvorefter anvendelsesområdet for at meddele et forældreoplysning udvides til at omfatte sager, hvor der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge har udvist utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang.

Forslaget indebærer, at oplysninger om, at barnet eller den unge har udvist utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang, vil være en indikator på, at barnets eller den unges udvikling er i fare og kan således begrunde et forældreoplysning.

Med udtrykket »utryghedsskabende adfærd« menes en adfærd, der er egnet til at skabe utryghed hos andre mennesker. Det er således ikke et krav, at der skal være givet udtryk for en følelse af utryghed i forhold til den udviste adfærd, idet adfærden alene skal være egnet til at skabe utryghed.

Som eksempler på utryghedsskabende adfærd kan nævnes, at barnet eller den unge udviser en intimiderende, chikanerende eller truende adfærd over for f.eks. forbipasserende, beboere eller erhvervsdrivende m.v. Eksempler på chikanøs eller truende adfærd kan f.eks. være, at barnet eller den unge, herunder gruppen som denne kan være en del af, råber, kommer med nedsættende bemærkninger eller stiller sig i vejen for forbipasserende, eller at den pågældende udviser en støjende eller fornærmende adfærd i øvrigt. Der kan også være tale om fysiske handlinger såsom kast af genstande, skub eller spyt mod ting eller personer, uden at adfærden nødvendigvis falder under et strafbart forhold.

I forbindelse med vurderingen af, om der foreligger en utryghedsskabende adfærd, kan der lægges vægt på, hvor adfærden er udvist, f.eks. på en togstation, ved et busstoppested, i et bycenter, foran den eller de forurettedes hjem eller lignende offentlige steder, hvor det enten har været vanskeligt eller umuligt for den eller de forurettede at trække sig væk eller undgå barnets eller den unges eller gruppens adfærd.

Endvidere kan der lægges vægt på, hvornår adfærden er udvist, f.eks. om det er sket i de sene aften- og nattetimer efter mørkets frembrud, hvor visse handlinger almindeligvis fremstår mere utrygge, end hvis

de var forøvet i dagslys. Det kan også indgå i vurderingen, om barnet eller den unge i forbindelse med adfærden har forsøgt at tildække sit ansigt eller på anden vis forsøgt at anonymisere sig selv for f.eks. at undgå videoovervågningskameraer eller øvrig identifikation.

Adfærden behøver ikke at bestå i eller ledsages af et strafbart forhold. Det afgørende er adfærdens utryghedsskabende karakter. Adfærden kan udøves selvstændigt af barnet eller den unge eller som led i en gruppes aktiviteter. Hvis der er tale om en samlet adfærd i en gruppe, kan der lægges vægt på, om gruppens adfærd medfører støjgener og/eller trafikale gener, og om personer i gruppen indtager eller er påvirket af alkohol eller andre rusmidler.

Det er ikke muligt udtømmende at definere, hvornår der er tale om utryghedsskabende adfærd. Det vil altid bero på en konkret vurdering af de samlede omstændigheder i sagen, om en adfærd kan siges at være utryghedsskabende eller ej.

Det er en betingelse, at den utryghedsskabende adfærd er udvist »på steder, hvortil der er almindelig adgang«. Udtrykket skal forstås i overensstemmelse med ordensbekendtgørelsens § 2 og omfatter således f.eks. offentlige parker, offentlige befordringsmidler, butikker, butikcentre og offentlige kontorer. Det vil ikke være omfattet af bestemmelsen, hvis den utryghedsskabende adfærd er udvist i et privat hjem eller andre steder, hvor der ikke er almindelig adgang. Den utryghedsskabende adfærd kan være udvist på steder med geografisk tilknytning til det sted, hvor barnet eller den unge har bopæl. Det kan f.eks. være i det lokale bycenter, på den lokale togstation, foran byskolen, ungdomsklubben eller lignende. Det er imidlertid ikke et krav, at adfærden nødvendigvis er udvist i barnets eller den unges nærområde. Det vil således også være omfattet, hvis adfærden er udvist i en anden by eller kommune end den, som barnet eller den unge har bopæl i.

Det er kommunen, der skal vurdere, om barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang. Kommunen vil i den forbindelse skulle iagttage officialprincippet, hvorefter kommunen skal sørge for en tilstrækkelig sagsoplysning, førend der træffes afgørelse om pålæg. Vurderingen af, om barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd skal almindeligvis foretages bl.a. på baggrund af oplysninger fra politiet, SSP-samarbejdet eller lignende.

Det forudsættes, at forældre pålægget ikke meddeles som følge af et enkeltstående tilfælde. Et pålæg vil således almindeligvis forudsætte, at der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge flere gange har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang. Hyppigheden af den udviste adfærd kan endvidere indgå i vurdering af, om adfærden samlet set må anses for utryghedsskabende. Hvis barnet eller den unge således gentagne gange har udvist en utryghedsskabende adfærd, skal der for så vidt angår den konkrete udviste adfærd mindre til for at betegne adfærdens karakter som utryghedsskabende.

Til nr. 2

Det fremgår af servicelovens § 57 a, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at meddele forældremyndighedsindehaveren et forældre pålæg, når der er risiko for, at et barns eller en ungs udvikling er i fare, og det vurderes at bero på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar.

Efter servicelovens § 57 a, stk. 3, skal et forældre pålæg angive en eller flere konkrete handlepligter for

forældremyndighedsindehaveren, som skal være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til målet.

En af de mulige handlepligter kan gå ud på, at forældremyndighedsindehaveren skal sikre, at barnet eller den unge er hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt, jf. § 57 a, stk. 3, nr. 4.

Det foreslås, at der foretages en justering af servicelovens § 57 a, stk. 3, nr. 4, således at det fremgår eksplicit af loven, at forældremyndighedsindehaveren kan pålægges at sikre, at barnet eller den unge er hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt eller i et nærmere fastsat tidsrum.

Forslaget indebærer, at der indsættes en eksplicit hjemmel i loven til, at kommunen kan stille krav om, at barnet eller den unge skal være hjemme i et bestemt tidsrum, f.eks. aftentimerne, og at forældrene kan pålægges at sikre, at det rent faktisk sker.

Det er kommunen, der i forbindelse med meddelelsen af forældre pålægget, vurderer, hvilket tidsrum handlepligten skal strække sig over. Ved vurderingen kan der lægges vægt på, hvilke problemstillinger hos barnet eller den unge der giver anledning til den pågældende handlepligt. Hvis der f.eks. foreligger oplysninger fra politiet, SSP-samarbejdet eller lignende om, at barnet eller den unge ofte udviser eller deltager i utryghedsskabende adfærd i weekenden i aften- og nattetimerne, kan pålægget f.eks. gå ud på, at barnet eller den unge skal være hjemme fredag og lørdag mellem kl. 21 om aftenen til kl. 6 om morgenen dagen efter.

Det er ikke en forudsætning, at barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd for at anvende handlepligten om ophold i hjemmet i et nærmere afgrænset tidsrum. Handlepligten kan således også anvendes ved enhver af de øvrige problemstillinger, som er oplistet i servicelovens § 57 a, stk. 2, og § 57 b, stk. 2.

Der er ikke med den foreslåede justering tilsigtet en ændring af gældende ret i forhold til betydningen af, at den unge kan pålægges "at være hjemme". Den foreslåede justering af handlepligten indebærer således ikke, at den unge per definition skal opholde sig på den fysiske afgrænsede enhed, som familiens bopæl udgør, i det tidsrum, der er fastsat i kommunens afgørelse. Hvis familien f.eks. skal på familieudflugt eller besøg hos venner eller familie, vil det være naturligt, at den unge deltager i disse aktiviteter. Endvidere vil barnet eller den unge fortsat have mulighed for inden for det fastsatte tidsrum at deltage i eventuelle fritidsaktiviteter, klubtilbud eller aktiviteter med genoprettende formål i øvrigt. Det afgørende er, at barnet eller den unge ikke hænger ud på gaden eller opholder sig i miljøer, der ansporer den unge til negativ adfærd.

Endvidere er der med den justerede handlepligt ikke tilsigtet en ændring i relation til de gældende regler og grundsætninger, hvorefter forældre pålæggets og børne- og unge pålæggets indhold, omfang og varighed skal stå i rimeligt forhold til formålet med pålægget og de problemer, der søges løst, ligesom de konkrete handlepligter skal være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer og være realistiske at efterleve. Dette indebærer endvidere, at handlepligten ikke må gå videre, end hvad rammerne for ansvarlig forældremyndighedsudøvelse tilsiger. Forældre kan således f.eks. ikke pålægges at låse deres børn inde for at sikre, at handlepligten efterleves.

Til nr. 3

Efter servicelovens § 57 b, stk. 1, 1. pkt., skal kommunen træffe afgørelse om at meddele et barn eller en ung i alderen 10-17 år et børne- og ungepålæg, når barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare, og når det vurderes, at et frivilligt samarbejde med den unge og forældrene om støtte efter § 52, stk. 3, i lov om social service ikke er tilstrækkelig til at afhjælpe barnets eller den unges problemer.

Efter servicelovens § 57 b, stk. 2, er det en forudsætning for meddelelse af et børne- og ungepålæg, at der foreligger oplysninger om mindst én af fire problemstillinger hos barnet eller den unge, som vil indikere, at barnet eller den unges udvikling er i fare.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i servicelovens § 57 b, stk. 2, nr. 3, hvorefter anvendelsesområdet for at meddele et børne- og ungepålæg udvides til at omfatte sager, hvor der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge har udvist utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang.

Forslaget indebærer, at oplysninger om at barnet eller den unge har udvist utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang, er en indikator på, at barnets eller den unges udvikling er i fare og kan således begrunde et børne- og ungepålæg.

Med udtrykket »utryghedsskabende adfærd« menes en adfærd, der er egnet til at skabe utryghed hos andre mennesker. Det er således ikke et krav, at der skal være givet udtryk for en følelse af utryghed i forhold til den udviste adfærd, idet adfærden alene skal være egnet til at skabe utryghed.

Som eksempler på utryghedsskabende adfærd kan nævnes, at barnet eller den unge udviser en intimiderende, chikanerende eller truende adfærd over for f.eks. forbipasserende, beboere eller erhvervsdrivende m.v. Eksempler på chikanøs eller truende adfærd kan f.eks. være, at barnet eller den unge, herunder gruppen som denne kan være en del af, råber, kommer med nedsættende bemærkninger eller stiller sig i vejen for forbipasserende, eller at den pågældende udviser en støjende eller fornærmende adfærd i øvrigt. Der kan også være tale om fysiske handlinger såsom kast af genstande, skub eller spyt mod ting eller personer, uden at adfærden nødvendigvis udgør et strafbart forhold.

I forbindelse med vurderingen af, om der foreligger en utryghedsskabende adfærd, kan der lægges vægt på, hvor adfærden er udvist, f.eks. på en togstation, ved et busstoppested, i et bycenter, foran den eller de forurettedes hjem eller lignende offentlige steder, hvor det enten har været vanskeligt eller umuligt for den eller de forurettede at trække sig væk eller undgå barnets eller den unges eller gruppens adfærd.

Endvidere kan der lægges vægt på, hvornår adfærden er udvist, f.eks. om det er sket i de sene aften- og nattetimer efter mørkets frembrud, hvor visse handlinger almindeligvis fremstår mere utrygge, end hvis de var forøvet i dagslys. Det kan også indgå i vurderingen, om barnet eller den unge i forbindelse med adfærden har forsøgt at tildække sit ansigt eller på anden vis forsøgt at anonymisere sig selv for f.eks. at undgå videoovervågningskameraer eller øvrig identifikation.

Adfærden behøver ikke at bestå i eller ledsages af et strafbart forhold. Det afgørende er adfærdens utryghedsskabende karakter. Adfærden kan udøves selvstændigt af barnet eller den unge eller som led i en gruppes aktiviteter. Hvis der er tale om en samlet adfærd i en gruppe, kan der lægges vægt på,

om gruppens adfærd medfører støjgener og/eller trafikale gener, om personer i gruppen indtager eller er påvirket af alkohol eller andre rusmidler.

Det vil altid bero på en konkret vurdering af de samlede omstændigheder i sagen, om en adfærd kan siges at være utryghedsskabende eller ej.

Det er en betingelse, at den utryghedsskabende adfærd er udvist »på steder, hvortil der er almindelig adgang«. Udtrykket skal forstås i overensstemmelse med ordensbekendtgørelsens § 2 og omfatter således f.eks. offentlige parker, offentlige befordringsmidler, butikker, butikcentre og offentlige kontorer. Det vil ikke være omfattet af bestemmelsen, hvis den utryghedsskabende adfærd er udvist i et privat hjem eller andre steder, hvor der ikke er almindelig adgang. Den utryghedsskabende adfærd kan være udvist på steder med geografisk tilknytning til det sted, hvor barnet eller den unge har bopæl. Det kan f.eks. være i det lokale bycenter, på den lokale togstation, foran byskolen, ungdomsklubben eller lignende. Det er imidlertid ikke et krav, at adfærden nødvendigvis er udvist i barnets eller den unges nærområde. Det vil således også være omfattet, hvis adfærden er udvist i en anden by eller kommune end den, som barnet eller den unge har bopæl i.

Det er kommunen, der skal vurdere, om barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang. Vurderingen foretages bl.a. på baggrund af oplysninger fra politiet, SSP-samarbejdet eller lignende.

Det forudsættes, at børne- og ungepålægget ikke meddeles som følge af et enkeltstående tilfælde. Et pålæg vil således almindeligvis forudsætte, at der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge flere gange har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang. Hyppigheden af den udviste adfærd kan endvidere indgå i vurdering af, om adfærden samlet set må anses for utryghedsskabende. Hvis barnet eller den unge således gentagne gange har udvist en utryghedsskabende adfærd, skal der for så vidt angår den konkrete udviste adfærd mindre til for at betegne adfærdens karakter som utryghedsskabende.

Til nr. 4

Det fremgår af servicelovens § 57 b, stk. 3, at et børne- og ungepålæg skal angive en eller flere konkrete handlepligter for barnet eller den unge, som vurderes at være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til formålet. Af servicelovens § 57 b, stk. 3, nr. 1-4, fremgår en opstilling af mulige handlepligter.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i servicelovens § 57 b, stk. 3, nr. 2, hvorefter det i et børne- og ungepålæg kan fastsættes, at barnet eller den unge skal undlade at færdes frem og tilbage eller tage ophold i et nærmere geografisk afgrænset område.

Det forudsættes, at den foreslåede handlepligt i servicelovens § 57 b, stk. 3, nr. 2, alene fastsættes, når der foreligger oplysninger om mindst én af de problemstillinger, som fremgår af servicelovens § 57 b, stk. 2, nr. 2-4. Det indebærer, at handlepligten almindeligvis ikke vil kunne fastsættes, hvor der alene foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge har ulovligt skolefravær eller at undervisningspligten i øvrigt ikke opfyldes, jf. servicelovens § 57 b, stk. 2, nr. 1.

Handlepligten kan f.eks. fastsættes i tilfælde, hvor barnet eller den unge er mistænkt eller sigtet for visse strafbare forhold, hvor barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang, jf. den foreslåede § 4, nr. 3, i lovforslaget, eller hvor barnet eller den unge har alvorlige adfærds- og tilpasningsproblemer.

Det forudsættes, at adfærden eller den problemstilling, der giver anledning til handlepligten, er udvist eller begået i det område, som handlepligten afgrænses til at omfatte.

Endvidere vil de gældende regler om, at et børne- og ungepålægs indhold, omfang og varighed skal stå i rimeligt forhold til formålet med pålægget og de problemer, der søges løst, almindeligvis forudsætte, at den foreslåede handlepligt alene pålægges, når der er grund til at tro, at barnet eller den unge vil gentage sin adfærd på stedet eller i området, og at handlepligten derfor er nødvendig for at undgå den pågældende adfærd fremadrettet.

Handlepligten kan f.eks. meddeles i en situation, hvor der foreligger oplysninger om, at et barn eller en ung gentagne gange har udvist utryghedsskabende adfærd i det lokale bycenter. Handlepligten vil herefter kunne gå ud på, at barnet eller den unge i en periode ikke må færdes eller tage ophold i det pågældende bycenter. Handlepligten vil imidlertid ikke kunne afgrænses til også at omfatte, at barnet eller den unge ikke må færdes frem eller tilbage eller opholde sig på den lokale togstation, hvis barnet eller den unges utryghedsskabende adfærd ikke i øvrigt kan knyttes til den pågældende togstation.

Handlepligten omfatter »et nærmere geografisk afgrænset område«. Det kan f.eks. være en bestemt plads, en station, et by- eller storcenter, et bestemt boligkvarter eller lignende. Handlepligten kan omfatte steder, hvor der er almindelig adgang, jf. ordensbekendtgørelsens § 2. Handlepligten omfatter imidlertid ikke steder, hvor der ikke er almindelig adgang, f.eks. private hjem.

Det forudsættes, at kommunen i forbindelse med meddelelse af børne- og ungepålægget tydeligt afgrænser det område, som handlepligten omfatter, således at det står klart for barnet eller den unge, hvor den pågældende ikke må færdes eller opholde sig. Det kan være ved at angive navnet på stedet eller området, f.eks. ved at fastsætte at barnet eller den unge ikke må færdes frem eller tilbage eller tage ophold på Valby Station, i et bestemt bycenter eller lignende. Handlepligten kan også afgrænses til en bestemt vej eller boligkvarter. Den geografiske afgrænsning kan markeres på et kort for at illustrere over for barnet eller den unge, hvor handlepligten gælder.

Handlepligten kan begrænses til at gælde i et bestemt tidsrum. Hvis den adfærd, som barnet eller den unge udviser, alene finder sted på bestemte tidspunkter, vil handlepligten kunne begrænses til at gælde i et nærmere angivet tidsrum. Som eksempel kan nævnes den situation, hvor den utryghedsskabende adfærd, som barnet eller den unge udviser, alene sker i aftentimerne på den lokale togstation. Handlepligten kan herefter gå ud på, at barnet eller den unge ikke må færdes frem og tilbage eller tage ophold på den pågældende togstation alle ugens dage i tidsrummet fra f.eks. kl. 18 til kl. 6 næste morgen.

Det geografisk afgrænsede område må ikke være større end det, som er påkrævet for at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og det skal stå i rimeligt forhold til formålet. Det samme gælder for så vidt angår den tidsmæssige udstrækning af pålægget, jf. også servicelovens § 57 b, stk. 6, jf. § 57 a, stk. 9.

Den foreslåede handlepligt indebærer, at barnet eller den unge ikke må færdes frem eller tilbage eller tage ophold i det nærmere geografisk afgrænsede område. Barnet eller den unge vil dog kunne passere igennem området. Det vil sige, at et barn eller en ung, der er pålagt ikke at færdes frem og tilbage eller tage ophold i området, godt må gå igennem området, så længe passagen ikke kan siges at have karakter af færden frem og tilbage eller egentlige ophold i området. Det betyder endvidere, at barnet eller den unge kan foretage almindelige dagligdags gøremål i området. Hvis barnet eller den unge f.eks. bor, går i skole eller arbejder i det pågældende område, kan barnet eller den unge bevæge sig frit til og fra sin bopæl, skole m.v. og ud i sit lokalområde, men kan ellers ikke tage ophold i området. Hvis barnet eller den unge har fået pålagt ikke at opholde sig eller færdes frem og tilbage på den lokale togstation, vil barnet eller den unge fortsat kunne tage toget til og fra skole eller til fritidsaktiviteter. Barnet eller den unge vil dog ikke i øvrigt kunne tage ophold eller færdes frem og tilbage på stationen.

Til nr. 5

Det fremgår af servicelovens § 57 b, stk. 3, at et børne- og ungepålæg skal angive en eller flere konkrete handlepligter for barnet eller den unge, som vurderes at være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til formålet.

En af de mulige handlepligter kan gå ud på, at barnet eller den unge er hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt, jf. § 57 b, stk. 3, nr. 2.

Det foreslås, at der foretages en justering af servicelovens § 57 b, stk. 3, nr. 2, således at det fremgår eksplicit af loven, at barnet eller den unge kan pålægges at være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt eller i et nærmere fastsat tidsrum.

Forslaget indebærer, at der indsættes en eksplicit hjemmel i loven til, at kommunen kan stille krav om, at barnet eller den unge skal være hjemme i et bestemt tidsrum, f.eks. i aftentimerne.

Det er kommunen, der, i forbindelse med meddelelsen af børne- og ungepålægget, vurderer, hvilket tidsrum handlepligten skal strække sig over. Ved vurderingen kan der lægges vægt på, hvilke problemstillinger hos barnet eller den unge, der giver anledning til den pågældende handlepligt. Hvis der f.eks. foreligger oplysninger fra politiet, SSP-samarbejdet eller lignende om, at barnet eller den unge ofte udviser eller deltager i utryghedsskabende adfærd i weekenden i aften- og nattetimerne, kan pålægget f.eks. gå ud på, at barnet eller den unge skal være hjemme fredag og lørdag mellem kl. 21 om aftenen til kl. 6 om morgenen dagen efter.

Det er ikke en forudsætning, at barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd for at anvende handlepligten om ophold i hjemmet i et nærmere afgrænset tidsrum. Handlepligten kan således også anvendes ved enhver af de øvrige problemstillinger, som er oplistet i servicelovens § 57 a, stk. 2, og § 57 b, stk. 2.

Der er ikke med den foreslåede justering tilsigtet en ændring af gældende ret i forhold til betydningen af, at den unge kan pålægges "at være hjemme". Den foreslåede justering af handlepligten indebærer således ikke, at den unge per definition skal opholde sig på den fysisk afgrænsede enhed, som familiens bopæl udgør, i det tidsrum, der er fastsat i kommunens afgørelse. Hvis familien f.eks. skal på familieudflugt eller besøg hos venner eller familie, vil det være naturligt, at den unge deltager i disse aktiviteter. Endvidere

vil barnet eller den unge fortsat have mulighed for inden for det fastsatte tidsrum at deltage i eventuelle fritidsaktiviteter, klubtilbud eller aktiviteter med genoprettende formål i øvrigt. Det afgørende er, at barnet eller den unge ikke hænger ud på gaden eller opholder sig i miljøer, der ansporer den unge til negativ adfærd.

Endvidere er der med den justerede handlepligt ikke tilsigtet en ændring i relation til de gældende regler og grundsætninger, hvorefter forældrepålæggets og børne- og ungepålæggets indhold, omfang og varighed skal stå i rimeligt forhold til formålet med pålægget og de problemer, der søges løst, ligesom de konkrete handlepligter skal være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer og være realistiske at efterleve.

Til nr. 6

Det følger af servicelovens § 57 b, stk. 4, at børne- og ungepålæg efter stk. 1, jf. stk. 3, nr. 2-4, iværksættes uden forudgående gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. § 50.

Det foreslås, at der i § 57 b, *stk. 4*, henvises til nr. 2-5 i stedet for til nr. 2-4 som følge af lovforslagets § 4, nr. 4, der indfører en ny mulig handlepligt i medfør af den foreslåede § 57 b, stk. 3, nr. 2.

Der er tale om en konsekvensrettelse. Forslaget indebærer, at den foreslåede handlepligt efter bestemmelse i § 57 b, stk. 3, nr. 2, i serviceloven, kan fastsættes uden forudgående gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. servicelovens § 50.

Til § 5

Til nr. 1

Det fremgår af § 94 i lov om fuldbyrdelse af straf m.v., at tilsyn og andre vilkår (særvilkår), der er fastsat efter straffelovens § 57, gennemføres af kriminalforsorgen, medmindre andet er bestemt i afgørelsen.

Det foreslås, at § 94 ændres, således at der i bestemmelsen fremgår en henvisning til både straffelovens § 57 og den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 57 a.

Forslaget indebærer, at der indføres hjemmel til, at kriminalforsorgen gennemfører særvilkåret om økonomisk kontrol efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 57 a, medmindre andet er bestemt i afgørelsen. Forslaget indebærer endvidere, at bestemmelserne fastsat i kapitel 17 i lov om fuldbyrdelse af straf m.v. om gennemførelse af betingede domme, herunder bemyndigelsen i § 98 til at fastsætte regler om gennemførelse af tilsyn og eventuelle særvilkår, ligeledes finder anvendelse i relation til det foreslåede særvilkår om økonomisk kontrol efter straffelovens § 57 a.

Til § 6

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. juli 2022.

De foreslåede bestemmelser i politilovens § 6 e finder anvendelse på situationer, der er opstået efter lovens ikrafttræden.

Den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 57 a, hvor der skabes mulighed for at knytte vilkår om økonomisk kontrol til en betinget dom for unge mellem 18 og 25 år, kan anvendes i straffesager, der påkendes efter lovens ikrafttræden, jf. straffelovens § 4, stk. 1. Det afgørende er således ikke handlingstidspunktet, men påkendelsestidspunktet.

I sager, der er pådømt i byretten før lovens ikrafttræden, og som pådømmes i landsretten efter lovens ikrafttræden, vil der skulle tages stilling til, om der er grundlag for at idømme et særvilkår om økonomisk kontrol, selvom reglerne herom ikke var gældende ved pådømmelsen i byretten.

Til § 7

Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at lovens §§ 1 og 3 ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som grønlandske forhold tilsiger. Endvidere foreslås det, at lovens § 1 ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Det følger af bestemmelsen, at den foreslåede ændring af straffeloven ikke vil gælde for Færøerne og Grønland. Baggrunden herfor er, at Færøerne pr. 1. marts 2020 har overtaget lovgivningskompetencen på det strafferetlige område, og at der i Grønland gælder en særlig kriminallov.

De foreslåede ændringer af lov om social service vil heller ikke gælde for Færøerne og Grønland.

Endelig følger det af bestemmelsen, at den foreslåede ændring af lov om vagtvirksomhed ikke gælder for Færøerne, idet lovgivningen om vagtvirksomhed er et overtaget sagsområde, der henhører under de færøske myndigheder.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

I lov om politiets virksomhed, jf. lovekendtgørelse nr. 1270 af 29. november 2019, som ændret ved § 2 i lov nr. 1174 af 8. juni 2021, foretages følgende ændringer:

1. Før § 6 b indsættes som overskrift: »*Nattelivszoner*«

2. Efter § 6 b indsættes før overskriften før § 7:

»§ 6 c. På serveringssteder, hvortil der er almindelig adgang, som er placeret i en nattelivszone, og hvorfra der foregår salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover til nydelse på eller ved salgsstedet, skal der i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 gøres brug af en autoriseret dørmænd eller vagt.

Stk. 2. Stk. 1 finder anvendelse 30 dage efter, at nattelivszonen får virkning.

§ 6 d. I nattelivszoner må der ikke fra steder, hvortil der er almindelig adgang, sælges eller udleveres alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Forbuddet mod salg og udlevering gælder ikke for serveringssteder med alkoholbevilling eller lejlighedstiladelse efter lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v., når salget eller udleveringen af alkoholholdige drikkevarer sker til nydelse på eller ved salgsstedet.

Stk. 3. Udbringning af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover må ikke ske i nattelivszoner i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5 til steder, hvortil der er almindelig adgang. Forbuddet omfatter ikke udbringning til virksomheder.

Stk. 4. I det tidsrum, der er nævnt i stk. 1, skal alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 2,8 eller derover være effektivt afskærmet for publikum. Dette gælder dog ikke for de serveringssteder, der er nævnt i stk. 2.

§ 6 e. Politiet kan med henblik på at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed udstede påbud til en person om at forlade og ikke at tage ophold eller færdes i en eller flere nattelivszoner. Påbuddet efter 1. pkt. kan udstedes, når den adfærd, der begrundes påbuddet, er udvist i en nattelivszone og har tilknytning til nattelivet.

Stk. 2. Et påbud efter stk. 1 gælder fra tidspunktet for udstedelsen og indtil kl. 5.

Stk. 3. Påbud udstedt efter stk. 1 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

§ 6 f. I nattelivszoner er ikke-nødvendig kørsel med motorkøretøjer forbudt i tidsrummet fra kl. 24 til kl. 5. Forbudet skal være behørigt afmærket.

Stk. 2. Politiet kan med samtykke fra vejmyndigheden træffe bestemmelse om, at hele eller dele af en vej ikke er omfattet af det forbud, der er nævnt i stk. 1. Opstår der uenighed mellem politiet og vejmyndigheden, afgøres sagen af rigspolitichefen.

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 2 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 4. Forbuddet, der er nævnt i stk. 1, omfatter ikke erhvervsmæssig kørsel.

Stk. 5. Politiet kan beslutte at udsætte tidspunktet for, hvornår det forbud, der er nævnt i stk. 1, træder i kraft for en nattelivszone.«

3. Efter kapitel 6 a indsættes:

»Kapitel 6 b

Straffebestemmelser vedrørende kapitel 3

§ 24 f. Med bøde straffes den, der overtræder § 6 c, stk. 1, § 6 d, stk. 1, 3 eller 4, eller § 6 f, stk. 1, 1. pkt., medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Stk. 2. Med bøde straffes endvidere den, som overtræder et påbud udstedt efter § 6 e, stk. 1.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

§ 2

I straffeloven, jf. lovebekendtgørelse nr. 1851 af 20. september 2021, som ændret bl.a. ved § 4 i lov nr. 2592 af 28. december 2021, § 1 i lov nr. 2600 af 28. december 2021 og senest ved § 1 i lov nr. 2601 af 28. december 2021, foretages følgende ændringer:

§ 56. ---

Stk. 2. Udsættelsen betinges af, at den dømte ikke i prøvetiden begår strafbart forhold, og at han overholder de vilkår, som måtte være fastsat i medfør af § 57. Prøvetiden fastsættes af retten og kan i almindelighed ikke overstige 3 år. Under særlige omstændigheder kan dog fastsættes en prøvetid på indtil 5 år.

1. I § 56, stk. 2, 1. pkt., ændres »§ 57« til: »§§ 57 og 57 a«.

2. Efter § 57 indsættes:

»§ 57 a. For personer, der på gerningstidspunktet var mellem 18 og 25 år, og som idømmes en betinget dom for

§ 59. De i medfør af § 57 fastsatte vilkår kan senere ændres eller ophæves ved retskendelse efter begæring fra anklagemyndigheden eller den dømte. Begæring fra den dømte fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. Tages en begæring fra den dømte ikke til følge, kan han ikke fremsætte ny begæring, før der er forløbet et halvt år fra kendelsens afsigelse.

Stk. 2. ---

§ 60. Hvis den dømte overtræder de i medfør af § 57 fastsatte vilkår, kan retten i den anledning

1)-3) ---

Stk. 2. ---

§ 6. En autorisation til at udøve virksomhed som nævnt i § 1, stk. 1, nr. 1, omfatter ikke adgang til at udøve vagtvirksomhed på steder, hvortil der er almindelig adgang, medmindre der er givet særlig tilladelse hertil. Det samme gælder anvendelse af hunde på sådanne områder som led i virksomheden

Stk. 2. Justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan til enhver tid bestemme, at vagtvirksomhed ikke må udøves på bestemte steder, hvortil der er almindelig adgang.

overtrædelse af straffelovens § 119, § 119 a, § 119 b, § 123, § 134 a, § 244, stk. 1, § 252, stk. 1, § 260, stk. 1, § 266 eller § 291 eller overtrædelse af lov om euforiserende stoffer for så vidt angår salg eller vederlagsfri overdragelse med henblik på senere salg, kan retten som vilkår for udsættelsen bestemme, at den dømte skal opnå tilsynsmyndighedens godkendelse af økonomiske dispositioner, der overstiger en beløbsgrænse, der fastsættes af retten, og rette sig efter tilsynsmyndighedens bestemmelser om at anvende indtægter og formue til at indfri gæld til det offentlige.

Stk. 2. Den dømte undergives tilsyn i prøvetiden eller en del af denne. Vilkår om økonomisk kontrol ophører 1 år efter endelig dom.

Stk. 3. Afgørelser truffet af tilsynsmyndigheden efter stk. 1 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.«

3. I § 59, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 57« til: »§§ 57 og 57 a«.

4. I § 60, stk. 1, ændres »§ 57« til: »§§ 57 eller 57 a«.

§ 3

I lov om vagtvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 112 af 11. januar 2016, som ændret ved § 2 i lov nr. 1681 af 26. december 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 6, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »tilladelse hertil«: », jf. dog stk. 2«.

2. I § 6 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Autorisation til at udøve vagtvirksomhed omfatter adgang til at udøve vagtvirksomhed på jernbanestationer, jf. dog stk. 3.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

§ 4

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 170 af 24. januar 2022, foretages følgende ændringer:

§ 57 a. ---

Stk. 2. Meddelelse af et forældrepålæg forudsætter, at der foreligger oplysninger om

1-2) ---

3) at barnet eller den unge har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer, eller

4) at forældremyndighedsindehaveren nægter at samarbejde med de relevante myndigheder om løsningen af barnets eller den unges problemer.

Stk. 3. Et forældrepålæg angiver en eller flere konkrete handlepligter for forældremyndighedsindehaveren, som skal være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til formålet. Det kan herunder fastsættes, at forældremyndighedsindehaveren skal

1-3) ---

4) sikre, at barnet eller den unge er hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt,

Stk. 4-9. ---

§ 57 b. ---

Stk. 2. Meddelelse af et børne- og ungepålæg forudsætter, at der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge

1-2) ---

3) har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer eller

4) nægter at samarbejde med de relevante myndigheder om løsningen af barnets eller den unges problemer.

Stk. 3. Et børne- og ungepålæg skal angive en eller flere konkrete handlepligter for barnet eller den unge, som vurderes at være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til formålet. Det kan herunder fastsættes, at barnet eller den unge skal

1) ---

2) være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt,

3) bidrage til at genoprette forrettet skade eller

1. I § 57 a, stk. 2, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) at barnet eller den unge har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang,«.

Nr. 3 og 4 bliver herefter nr. 4 og 5

2. I § 57 a, stk. 3, nr. 4, indsættes efter »tidspunkt«: »eller i et nærmere fastsat tidsrum«.

3. § 57 b, stk. 2, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) har udvist en utryghedsskabende adfærd på steder, hvortil der er almindelig adgang,«.

Nr. 3 og 4 bliver herefter nr. 4 og 5

4. I § 57 b, stk. 3, indsættes efter nr. 1 som nyt nummer:

»2) undlade at færdes frem og tilbage eller tage ophold i et nærmere geografisk afgrænset område,«.

4) deltage i andre aktiviteter med genoprettende formål, herunder udføre samfundsnyttigt arbejde.

Stk. 4. Børne- og ungepålæg efter stk. 1, jf. stk. 3, nr. 2-4, iværksættes uden forudgående gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. § 50.

Stk. 5-9. ---

§ 94. Tilsyn og andre vilkår (særvilkår), der er fastsat efter straffelovens § 57, gennemføres af kriminalforsorgen, medmindre andet er bestemt i afgørelsen

Nr. 2- 4 bliver herefter nr. 3- 5.

5. I § 57 b, stk. 3, nr. 2, der bliver nr. 3, indsættes efter »tidspunkt«: »eller i et nærmere fastsat tidsrum«.

6. I § 57 b, stk. 4, ændres »nr. 2-4« til: »nr. 2-5«.

§ 5

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1333 af 9. december 2019, som ændret ved § 1 i lov nr. 1942 af 15. december 2020, § 28 i lov nr. 982 af 26. maj 2021, § 1 i lov nr. 157 af 31. januar 2022 og senest ved § 2 i lov nr. 158 af 31. januar 2022, foretages følgende ændring:

1. I § 94 ændres »§ 57« til: »§§ 57 og 57 a«.

§ 6

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2022.

Stk. 2. Regler fastsat i medfør af § 6, stk. 2, i lov om vagtvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 112 af 11. januar 2016, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af forskrifter udstedt i medfør af § 6, stk. 3, i lov om vagtvirksomhed.

§ 7

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. §§ 1 og 3 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 3. § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.